

Pick a PINKY...

and let
your writing
sparkle...



LION PINKY

the Prettiest Pencil
in town.

Now from Lion Pencils, here's another Novelty...
the Pearl finished **LION PINKY** pencil, a pretty pencil to behold.
Superb in looks, super smooth in writing with its HB Lead
strongly bonded to give you unbreakable points.

Anil Kumar

Also available with rubber tip and hexagonal

Other popular brands of Lion Pencils are:

Lion **MOTO**, Lion **TURBO**, Lion **SWEETY**, Lion **CONCORD**,
Lion Hi-Tech **METALLIC**, Lion **MASH-HOOR**, Lion **EXECUTIVE**,
Lion **NOVELTY**, Lion **GEEMATIC** Drawing Pencils
and **RATTAN** Colour Pencils & Wax Crayons.



LION PENCILS PVT. LTD. 95 Parijat, Marine Drive, Bombay 400 002.

National-407

କେତୋଟି ପ୍ରଶ୍ନ



୧. ଓଡ଼ିଶା ଭୂମିରେ ଯୁଦ୍ଧର ସ୍ମୃତି ବହନ କରୁଥିବା ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଶାନ୍ତର ସମ୍ମାନରେ ଗୋଟିଏ ଲମ୍ବାରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଛି । ତାହା କେଉଁଠି ?
୨. ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର କେଉଁ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମରେ ସମ୍ବଲପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୋଟିଏ ବାର୍ଷିକ ସାହିତ୍ୟ-ସମ୍ମାନ ଜଣେ ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ସାହିତ୍ୟିକଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରଥାନ୍ତି ?
୩. ଓଡ଼ିଶାର କେଉଁଠାରେ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଅବ୍ୟବହୃତ ପୁରାଣ ଗୋଟିଏ ଫରାସୀ ଉପନିବେଶ ଥିଲା ?
୪. ପରଲେକଗତ ନେତା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ଯେଉଁ ବାର୍ଷିକ ସାହିତ୍ୟ-ଉତ୍ସବର ଆୟୋଜନ କରିଥିଲେ ଓ ତାହା ଓଡ଼ିଶା ବ୍ୟାପି ପାଳିତ ହେଲାଣି, ତାର ନାମ କ'ଣ ?
୫. ପୁରୀ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ସହ ସ୍ୱରତ ବାହାରର କେଉଁ ରାଜବଂଶର ନିବିଡ଼ ସମ୍ପର୍କ ରହିଛି ?

ଏବଂ ସେସବୁର ଉତ୍ତର



୧. ଲବନେଶ୍ୱର ଅଦୁରବର୍ତ୍ତୀ ଧଉଳ ଯାହାତ ଉପରେ ।
୨. ଶ୍ରୀରାଜ ଉରତ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକଙ୍କ ସ୍ମୃତିରେ ।
୩. ବାଲେଶ୍ୱର ଜଗତବର୍ତ୍ତୀ ଫରାସଜୀ ନାମକ ଗ୍ରାମରେ ।
୪. ବସୁନ୍ଦ ମିଳନ ।
୫. ନେପାଳ ରାଜବଂଶ ।

ସୌରଭ ମନମୁଗ୍ଧକାରୀ
ସନ୍ଦ୍ୟତା ତନ୍ମୁ ଆଗୋରି

ନୂଆ

ପ୍ରେମ୍

ସ୍ୱାଭାବିକ ରୂପେ ଆପଣଙ୍କର



ଏବେ ଏକ ପୁରିପାଳନର ଅବସର ଆଉ ନୂଆ ସୌରଭରେ ମିଳୁଛି



Anil Kumar Patra

ଜହ୍ନ ମାୟା

ସମ୍ପାଦକ : 'ବରପାଣୀ'

ସମ୍ପାଳକ : ନାଗି ରେଭଡ଼ୀ

"କନକ ଉପତ୍ୟକାର କାହାଣୀ" ରେ ଶବ୍ଦ କେତେ ସୁଖ୍ୟା ଧରି ଏକ ଏକ ବିଚିତ୍ର ମୂଲକରେ ସଜୁର ସେଉଁ ସବୁ ଅଦ୍ଭୁତା ଦେଖିବୁ, ଆମେ ସେହି ବବରଣୀ ପଢୁଛୁ । ଏଣେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିମାକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି କ'ଣ ସବୁ ଦେଖିବୁ ? ଏ ସୁଖ୍ୟାରେ ତାହାହିଁ ପଢ଼ିବା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ପୁଣି କନକ ଉପତ୍ୟକାରେ !

ଅମରବାଣୀ

ବାତସ୍ଥିତୁମେବ ନୀତଃ ପର କାର୍ଯ୍ୟ, ବେତ୍ତ ନ ପ୍ରୟୋଧସ୍ଥିତୁମ୍ ।
ପାତସ୍ଥିତୁମସ୍ତି ଶକ୍ତିବାୟୋବୃଷ୍ଟ, ନ ତୋଳମିତୁମ୍ ॥

[ଅନ୍ଧ ଝଡ଼ତୋପାନ୍ତ ଗାର୍ଦ୍ଧବନ ଧରି ବଢ଼ିଥିବା ବଡ଼ ବଡ଼ ଗଛକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇଯାଏ, ସେମାନଙ୍କ ବୃକ୍ଷରେ ସହାୟତା କରେ ନାହିଁ । ମନ ଲୋକ ସେହିପରି ଅନ୍ୟର ଅନିଷ୍ଟ କରି ପକାନ୍ତି, କାହାର ସ୍ୱତ୍ୱ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।]

ବର୍ଷ : ୨୨

ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୮୮

ଅଙ୍କ : ୨

ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା : ଟ. ୨-୫୦ :: ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ଟ. ୩୦-୦୦

Lakhani



Study time.... Play time.... Any time....

Lakhani Canvas Shoes

For comfort, easy wear and long-lasting quality.



J. Bhatia, L.C. 4008

Super Joy

Super Tennis

Saturn

Target

Nicky



We think quality... we make quality... you get quality.

Lakhani
The Footwear Power

ନକ୍ଷତ୍ର-ସ୍ଥାନ



୧୯୮୭ ମସିହାରେ ଦିନେ ଆମ ପୃଥିବୀର ସବୁ ଲୋକେ ଅଦୃଶ୍ୟ ନକ୍ଷତ୍ର-ଧୁଳିରେ ସ୍ଥାନ କରିଛନ୍ତି । ମହାକାଶରେ ଧୂସ ପାଇଥିବା ଗୋଟିଏ ନକ୍ଷତ୍ରର ଧୁଳିକଣା ଭୂପୃଷ୍ଠରେ ବିସ୍ଫୋଟ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ଭୂମିକମ୍ପ

୧୯୮୫ ମସିହାରେ ପୃଥିବୀରେ ୭୭ ଥର ବଡ଼ ଧରଣର ଭୂମିକମ୍ପ ହୋଇଛି । ସାମାନ୍ୟ ଧରଣର ଭୂମିକମ୍ପ ତ ବହୁତ ଥର ହୋଇଛି । ଇକ୍ବାଡୋର, ସୀମାନ୍ତରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଭୂମିକମ୍ପ ହୋଇଥିଲା । ସେଥିରେ ମରିଥିଲେ ହଜାରେ ଲୋକ ।



ଅପୂର୍ବ ଦସ୍ତଖତ୍



ଡକ୍ ହାଇଟ୍‌ହେଡ୍ କୋଲି କଣକ ନାମରେ ଲଣ୍ଡନ୍‌ର ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ବହୁତ ଟଙ୍କା ଅଛି । ସେଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି ? ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ, ମଜା ଅଛି । ଡକ୍ ହାଇଟ୍‌ହେଡ୍‌ର ବୟସ ମାତ୍ର ପନ୍ଦର ମାସ । ଆଉ ଗୋଟାଏ କଥା ! ସେ ମଣିଷ ନୁହେଁ, ହୁହୁର । ଗୋଟିଏ ଆଗ ପାଦରେ କାଳି ବୋଲି ସେ ଚେକ୍‌ରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦିଏ । ତାହାହିଁ ତା'ର ଦସ୍ତଖତ୍ ।

ଶାନ୍ତି ମଣ୍ଡାଳ

୧୯୪୫ ମସିହାରେ ଜାପାନ ଉଦ୍‌ବେଶୀମାନେ ଉପରେ ପଡ଼ିଥିବା ପରମାଣୁ ବୋମା ପେର୍ ଧୂସଲ୍‌ଲ କରିଥିଲା, ସେହି ଅଗ୍ନିରୁ ସ୍ତମ୍ଭିତ ଗୋଟିଏ ମଣ୍ଡାଳ ମିଳିତ ଜାତି ସଦସ୍ୟ ପଠାପାଠକୁ— ପୂର୍ବର ବରାଣସିକା ସମ୍ପର୍କରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମନେ ପକାଇ ଦେବା କିମ୍ପରେ ।



ହାତୀ

ଜଣେ ଜମିଦାର ତାଙ୍କ ନିର୍ମିତ ମନ୍ଦିର ଆଗରେ ହାତୀର ଅବକଳ ଯୋଡ଼ିଏ ମୂର୍ତ୍ତି ଆସିବାକୁ ମନସ୍ତ କରି ସେକଥା ତାଙ୍କର ନବ ନିୟୁକ୍ତ ଗୁମାସ୍ତାଙ୍କୁ କହିଲେ ଓ ନିଜକୁ ନିଜେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “କେତେଦିନ ଲାଗିବ କେଜାଣି !”

ଗୁମାସ୍ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପାଇଁ କରୁଣୀକୁ ପଚାରିଲେ, “ହାତୀଟିଏ ଗଡ଼ିବା ପାଇଁ କେତେଦିନ ଲାଗିବ ?”

କରୁଣୀ କହିଲେ, “ହାତୀ ଗଡ଼ିବାକୁ ସମୟ ବେଶି ଲାଗିବ କାହିଁକି ? ଖାଲି ଦୁଇଟା ବଡ଼ ବଡ଼ ପଥର ହେଲେ ହେଲା ! ସାତଦିନ ଲାଗିପାରେ ।”

ଚୌକିଦାର ଆସି ସେ ଆଲୋଚନା ଶୁଣୁ ଶୁଣୁ କହିଲା, “ସାତଦିନ କାହିଁକି ? ବଡ଼ ବଡ଼ ପଥର ଦେହରେ ଶୁଣୁ, ଗୁରୁ ଗୋଡ଼, ଦୁଇ ଦାନ୍ତ ଓ ସ୍ତେଷିଆ ସ୍ତେଷିଆ ଯୋଡ଼ିଏ ଆଖି ଖୋଳ ଦେଲେ ହେଲା । ଦିନକରେ ହୋଇଯିବ ।”

ଚୌକିଦାରର ସ୍ତ୍ରୀ ଶୁଣି ପକାଇ କହିଲା, “କ’ଣ କହିଲ ? ହାତୀ ଗଡ଼ିବାକୁ ସୁର ଦିନଟିଏ ? କାହିଁକି ମ ? ଓଲଟରେ ହୋଇଯିବ ।”

ଗୁମାସ୍ତା ପାଇଁ ଜମିଦାରଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା, ହାତୀ ଓଲଟରେ ତିଆରି ହୋଇଯିବ !”

ଜମିଦାର ହସି ହସି କହିଲେ, “ତମମାନଙ୍କ ଆଲୋଚନା ମୋତେ ଶୁଭୁଥିଲା । ହାତୀ ଯିଏ ତିଆରି କରିବ, ସିଏ ଜାଣେ କେତେଦିନ ଲାଗିବ । ତାକୁ ତା’ର କଳାଜ୍ଞାନ ସହ ନିହଣ ହାତୁଡ଼ ଦେଇ କାମ କରିବାକୁ ହେବ, ତୁଚ୍ଛା କଲନା ହାସ ହୁହେଁ ।”





ହରିହରର ଭାଗ୍ୟ !

ହରିହର ଯେତେବେଳେ ଚରୁଣ, ସେତେବେଳେ ତା' ବାପା ହଠାତ୍ ସୋଫାରେ ପଡ଼ିଲେ । ବାପାଙ୍କୁ ଗାଁ ଯାକର ସବୁ ଲୋକ ବହୁତ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରୁଥିଲେ । କାରଣ ସେ ଯେପରି ସବୁ ଥିଲେ, ସେହିପରି ପରୋପକାରୀ ଥିଲେ ।

ମୁଖ୍ୟ ଶଯ୍ୟାରେ ବାପା ହରିହରଙ୍କୁ ପାଖରେ ବସାଇ କହିଲେ, “ପୁଅ, ସଂସାରରେ ସାଧୁହାଣ୍ଡି ଅସଲ ସମ୍ପଦ । ଯିଏ ସତ୍‌ମାର୍ଗରେ ଜୀବନ ବିତାଏ, ସେ ଯେ ଖାଲି ସନ୍ତୋଷ ପାଏ, ତାହା ନୁହେଁ, ଇଶ୍ଵର ବି ତାକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ଯିଏ ଅନ୍ୟକୁ ଠକି, ଅନ୍ୟ ମନରେ କଷ୍ଟ ଦେଇ ଟଙ୍କା ପଇସା ଉପାର୍ଜନ କରେ, ଯିଏ କେତେବେଳେ ହେଲେ ଶାନ୍ତି ସନ୍ତୋଷ ପାଏ ନାହିଁ । ତା'ଛଡ଼ା ଆଜି ହେଉ କାଲି ହେଉ, ତାକୁ ନିଜ ଅନ୍ୟାୟ ସକାଶେ

ଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟ ପାଇବାକୁ ପଡ଼େ । ତୁ କେବେ ଧନୀ ହେବାକୁ ମନ ବଳାଇବୁ ନାହିଁ । ସାଧୁ ଭାବରେ ଯେତକି ଉପାର୍ଜନ କରିବୁ, ସେଥିରେ ଚଳିବୁ ।”

“ବାପା, ତୁମେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରୁହ । ମୁଁ କେବେ ହେଲେ ଅନ୍ୟାୟ କରିବି ନାହିଁ ।” ହରିହର କହିଲେ ।

“ଖାଲି ଅନ୍ୟାୟ କରିବୁ ନାହିଁ, ଏତକ କଥା ଦେଲେ ଚଳିବି ନାହିଁ । ଅନ୍ୟର ଉପକାର କରୁଥିବୁ । ସେଥିରେ ବଳେ ବଳେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଶୁଭେଚ୍ଛା ତୋ ଉପରେ ଓଜାଡ଼ି ଦୋଇ ପଡ଼ିବ । ତାହା ଦ୍ଵାରା ତୋର ମଙ୍ଗଳ ହେବ ।” ବାପା କହିଲେ ।

“ଠିକ୍ ଅଛି । ମୁଁ ତୁମ ଉପଦେଶ ମାନିବି । କିନ୍ତୁ କେହି ଯଦି ମୋ ପ୍ରତି ଅନ୍ୟାୟ କରେ ?” ହରିହର ନିଶ୍ଚୟ ଭାବରେ ପଚାରିଲା ।



ଏହାର ଦୁଇଦିନ ପରେ ବାପା ପରଲେକ-
ଶମନ କଲେ । ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ସହଯୋଗରେ
ହରିହର ବାପାଙ୍କ ଅନ୍ତ୍ୟେଷ୍ଠି କର୍ମ କଲ ।
ତା'ପରେ ବାପା ରଖିଯାଇଥିବା ଜମିବାଡ଼ରେ
ପରିଶ୍ରମ କରି ନିଜ ଗୋଡ଼ରେ ଠିଆ ହେବାକୁ
ଚେଷ୍ଟା କଲ ।

ବାପା ଯେତକ ଜମିବାଡ଼ ରଖି ଯାଇଥିଲେ,
ସେଥିରୁ ସେ ବେଶ୍ ସୁଜୁଦରେ ଚଳିପାରିବା
ଭଳି ଉପାଦାନ କରିପାରନ୍ତା । ହେଲେ ତା'ର
ଅଧିକାଂଶ ସମୟ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସେବାରେ
ଅତିବାହିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଗାଁରେ ବି
ଏପରି ଲୋକ ଅନେକେ ଥିଲେ, ଯେଉଁମାନେ
ତା' ସ୍ୱସ୍ତକ ବୁଝି ତାଠୁଁ କାମ ଆଦାୟ
କରିବାକୁ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ । ବିଶେଷତଃ ଗାଁ
କବିରାଜ ବାବୁ ନିଜ ଗୁଳର ଭଲ ଖଟାଉଥାନ୍ତା ।
ନିବିଡ଼ ବଣ ଭିତରକୁ ଯାଇ ହରିହର ତାଙ୍କ
ପାଇଁ ଚେରମୁଳ ସଂଗ୍ରହ କରି ଆଣୁଥାଏ ।

ବର୍ଷଟିଏ ଶଲା । ହଠାତ୍ ଦିନେ ହରିହର
ଅସୁସ୍ଥ ଅନୁଭବ କଲ । ସେ ଅବଶ୍ୟ ସେପାଇଁ
ମୋଟେ ଚିନ୍ତା କରୁ ନଥିଲା । କାରଣ ବୈଦ୍ୟ
ତା' ଅସୁସ୍ଥତା କଥା ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ଯେ
ଦୌଡ଼ ଆସିବେ, ଏଥିରେ ତା'ର ତଳେ ମଧ୍ୟ
ସନ୍ଦେହ ନଥିଲା । ବୈଦ୍ୟ ତାକୁ ସ୍ନେହ କରନ୍ତି
ବୋଲି ସିନା ତା'ଦେଇ ଏତେ କାମ କରାଇ
ନିଅନ୍ତି ! କେତେଥର ସେ ତାକୁ 'ପୁଅ'
ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରିଥାନ୍ତି । ସେ ବୈଦ୍ୟଙ୍କ

“ତୁ ତୋ ଦାସିର ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରେ
ଛଡ଼ ଦେ । କେହି ଯଦି ତୋ ପ୍ରତି ଅନ୍ୟାୟ
କରେ, ତା'ର ଫଳ ସେ ପାଇବ । ତୁ ସେ
ଦିଗରେ କିଛି କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ ।”
ବାପା କହିଲେ ।

“ଆଉ କିଛି କହିବ ?” ହରିହର
ପଚାରିଲା ।

“ହଁ । ତାହାକୁ ଯଦି କିଛି କଥା
ଦେଇଥିବୁ, ସେ କଥା ନିଶ୍ଚୟ ରଖିବୁ ।
ସେ ପାଇଁ ଯେତେ କଷ୍ଟ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁ
ନା କାହିଁକି । ତୋତେ ତୋ ପରିଶ୍ରମର
ସୁଫଳ ଭଗବାନ ନିଶ୍ଚୟ ଦେବେ ।” ବାପା
କହିଲେ ।

ଯାହାକୁ ଜଣେ ଦୁଇଦିନ ଯାଏଁ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଯାହାକି ତାହାକୁ ଆସି
କହିଲେ ତ ତାହା କାହିଁ କହି କହିଲେ
ନାହିଁ । ହରିହର କହିଲେ, ଦେଖିବା କହିଲେ
ଆଉ କ'ଣ ? ସମସ୍ତ ପାଇବା ମାତ୍ରେ ସେ
ଅସ୍ଥ ଧରି ଆସିଗିବେ । କିନ୍ତୁ ଦୁଇଦିନ
ଗଲା । ତା' ବେମାର କମିଲା ନାହିଁ, ବରଂ
ବଢ଼ିଲା । ଦୁଇଦିନ କଷ୍ଟ ପାଇବା ପରେ ସେ
ଯାଇ କବିରାଜଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ନିଜ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ
କଥା କହି ଔଷଧ ମାଗିଲା ।

“ଔଷଧ ଦେଇ ତୋତେ ଦୁଇ ଦିନରେ
ସୁସ୍ଥ ଭଲ କରିଦେବ । କିନ୍ତୁ ଔଷଧର ଦାମ
ଦେଇପାରିବୁ ତ ?” କବିରାଜ ପଚାରିଲେ ।

“ହଁ, ହଁ, ଦାମ କାହିଁକି ନଦେବ ?
ତେବେ ପରେ ଦେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋ
ପାଖରେ ପଇସା ନାହିଁ ।” ହରିହର କହିଲା ।

“ତା'ହେଲେ ଔଷଧ ବି ପରେ ନେବୁ ।”
କବିରାଜ ଶେକ୍ତୋକ୍ କହିଦେଲେ ।

ହରିହର ଖୁବ୍ ଆତ୍ମୀୟ ପାଇଲା । ସେ
କବିରାଜଙ୍କର ଏତେ ଉପକାର କରିଥିଲା ଯେ
କବିରାଜ ତାକୁ ପଇସା ମାଗିବେ ବୋଲି ସେ
ଚିନ୍ତା କରୁ ନଥିଲା । ଦେଖିବା ବେଳକୁ
କବିରାଜ ସେ ଖାଲି ପଇସା ନେବେ ସେତକ
ନୁହେଁ, ପଇସା ନ ପାଇଲେ ସେ ଔଷଧ
ଦେବେ ନାହିଁ !

ସେ କିଛି ନକହି ବୁଲି ପଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ।



ପିଣ୍ଡାରେ ତାକୁ ଅଟକାଇ ଦେଲା କବିରାଜଙ୍କ
ଝିଅ ପଦ୍ମିନୀ । ସେ କବିରାଜ ଓ ହରିହର
ଭିତରେ ହୋଇଥିବା କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଣିଥିଲା ।
ହରିହର କେତେ ଭଲ ମଣିଷ, ସେକଥା ସେ
ଜାଣେ ।

“କ'ଣ କହୁଛ, ପଦ୍ମିନୀ ?” ନିଜର
କଷ୍ଟ ସତ୍ତ୍ୱେ ହରିହର ଅଟକିଯାଇ ପଚାରିଲା ।
ପଦ୍ମିନୀ ପ୍ରତି ତା'ର ବହୁତ ସ୍ନେହ ଭାବ
ଥିଲା । ସେ ଅଟକି ଭଲ ହିଁଅ ବୋଲି ସେ
ଜାଣିଥିଲା ।

ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ପଦ୍ମିନୀ କହିଲା, “ତମେ
ଗୋଟାଏ କାମ କର । ନିଅ ଏ ସୁନା ଚୁଡ଼
ହଳକ । ଯାଇ ବାପାକୁ ଦେଇ କୁହ କି ଏହା



ତୁମ ବୋଉର । ଏହା ନେଇ ସେ ଔଷଧ ଦିଅନ୍ତି ।”

ହରିହର ଆଖିକୁ ଜଳ ଆସିଗଲା । ସେ କହିଲା, “ଆଜି ସିନା ମୁଁ ତମ ପରାମର୍ଶ ଅନୁସାରେ କାମ କରି ଔଷଧ ପାଇଯିବି । କାଳକୁ କୌଣସି ସମସ୍ୟା ଦେଖା ଦେଲେ ମୋତେ କିଏ ପରାମର୍ଶ ଦେବ ?”

“ମୁଁ ଦେବ ।” ପଦ୍ମିନୀ କହିଲା ।

“ତମକୁ ସବୁବେଳେ ପାଇବି କାହୁଁ ଯେ ପରାମର୍ଶ ଲେଖିବ ?” ନିରାହାର ଶବ୍ଦରେ ହରିହର ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ।

“କାହିଁକି ପାଇବି ନାହିଁ ? ସେ ଦିଗରେ କ’ଣ କୌଣସି ଉପାୟ ନାହିଁ ? କେବେ ଚନ୍ଦ୍ରା

କରି ଦେଖିବ ?” ପଦ୍ମିନୀ ପ୍ରଶ୍ନଟି କରି ମୁହଁ ଡାଳି କହି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା । ପଦ୍ମିନୀକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନ ଥାଇ ପାଇବାର ଉପାୟ ଯେତେବେଳକୁ ହରିହର ମୁଣ୍ଡକୁ ଆସିଲା । ଲଜ୍ଜା ଓ ଆନନ୍ଦରେ ମୁହଁ ଲାଲ୍ କରି ସେ ଫରାରିଲା, “ଏହା ସମ୍ଭବ ? ତୁମେ ମୋତେ ବିଚ୍ଛେଦ ଦେବ ?”

“ନହେଲେ ମୋ ସୁନା ଚୁଡ଼ା ଦେଇ ଦିଅନ୍ତି ?” ଏହା କହି ପଦ୍ମିନୀ ତରବରରେ ଘର ଭିତରେ ପଶିଗଲା ।

ହରିହରର ମନେ ହେଲା, ତା’ ସବୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଓ ବେମାର ଦୂର ହୋଇ ଯାଇଛି । ଔଷଧ ଆଉ ତା’ର ଜମାରୁ ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ । ସେ ଅନେକ ବେଳଯାଏ ପଦ୍ମିନୀ ଯେଉଁ ଦିଗକୁ ଗଲା, ସେଆଡ଼େ ଅନାଇ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା ।

ହରିହର ସୁନାଚୁଡ଼ା ଦୁଇପଟ ଧରି କବି-ରାଜଙ୍କ ଆଗରେ ପହଞ୍ଚି ତାହା ଦେଖାଇବା ମାତ୍ରେ କବିରାଜଙ୍କ ମୁହଁର ରଙ୍ଗ ବଦଳିଗଲା । “ଆରେ ହିଅ ! ଏ ସୁନା ଚୁଡ଼ା ଦୁଇପଟ ରଖିଲା !” କବିରାଜ ହିଅକୁ ଡାକି ଚୁଡ଼ା ଦେଇଦେଲେ ଓ ହରିହରକୁ ଔଷଧ ଦେଲେ । ଖାଲି ଔଷଧ ନୁହେଁ, ସେ ପଥ୍ୟ କରିବା ନିମନ୍ତେ ତା’ ଘରକୁ ଅନେକ ଫଳମୂଳ ଓ ଦୁଧ ବି ପଠାଇ ଦେଲେ ।

ହରିହର ସୁସ୍ଥ ହୋଇସାରି କବିରାଜଙ୍କୁ ଭେଟିଲା ଓ କହିଲା, “ମହାଶୟ, ଗୋଟାଏ ପ୍ରସାଦ ଅଛି ।”

କବିରାଜ ତା' ଆଡ଼େ ଅନାଇଲେ ।

“ପଦ୍ମିନୀକୁ ବିଦା ହେବ ।” ହରିହର କହିଲା ।

କବିରାଜ ଆବାକୁ ହୋଇଗଲେ । “ବିଦା ହେବୁ ? ହଲରେ ଯୋକା, ତୋ ସାହସ ତ କମ୍ ନୁହେଁ ? ସେ କେବେ ତୋତେ ପସନ୍ଦ କରିବ ?”

“ପସନ୍ଦ ନ କଲେ ମୋ ଅସୁବିଧା ବେଳେ ହାତରୁ ସୁନାତୁଡ଼ି ଖୋଲି ଦେଇଥାନ୍ତା ?” ହରିହର ତା'ର ସବୁଦିନିଆ ନିଗ୍ରହ କଣ୍ଠରେ କହିଲା ।

କବିରାଜଙ୍କ ଆଗରେ ସବୁ ପରିସ୍ଥାର ହୋଇଗଲା । ସେ ହୋଧରେ ପାଟି ପଡ଼ିଲେ । “ତୁ ତେବେ ମୋତେ ଯୋକା ଦେଇଛୁ ? ମୋହର ସମ୍ପଦରେ ମୋତେ ମୋ ମୁଲ୍ ଦେଇଛୁ ?” ସେ ଚିତ୍କାର କଲେ ।

“ଆହା, ଆପଣ ରାଗୁଛନ୍ତି କାହିଁକି ? ଆପଣ ଯେମିତି କହିବେ ସେମିତି ଆପଣଙ୍କ ରାଗ ପରିଶୋଧ କରିଦେବ ।” ହରିହର କହିଲା ।

“କରିଦେବୁ ? ହେଉ । ମୋ ଘର ପଛପଟେ ଯେଉଁ ଖାତ ଅଛି, ମାଟି ଆଣି ତାକୁ ବୁଜାଇ ଦେ ।”

“ମାଟି କେଉଁଠୁ ଆଣିବ ?” ହରିହର ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ।

“ତୋ ନିଜ ବାଡ଼ରୁ ଆଣିବୁ, ଆଜି କେଉଁଠୁ ?” କବିରାଜ କହିଲେ ।



ବାସ୍ । ହରିହର କୌଣସି ଆପତ୍ତି ନକରି କାମରେ ଲାଗିଗଲା । ସବୁଦିନ ନିଜ ବାଡ଼ରୁ ମାଟି ଖୋଲି କବିରାଜଙ୍କ ଖାତରେ ଆଣି ପକାଏ ।

ଲୋକେ ତାକୁ କହନ୍ତି, “ଏ ଗଧ ଖଟଣିର କିଛି ମାନେ ଅଛି ?”

“ଯେତେବେଳେ କଥା ଦେଇଛି, କଥା ରଖିବ । ଭଗବାନ ବୁଝିବେ ।” ଏହି ଭାବରେ ଦେଇ ହରିହର କାମ କରିଯାଏ ।

ଏଣେ କବିରାଜ ଜଡ଼ିମୁଲ ଆଣିବା ପାଇଁ ଆଜି ହରିହରକୁ ନକହି ନିଜେ ବଗରେ ପଶିଲେ । ହଠାତ୍ ତାଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ଭଲ ଗୋଡ଼ାଇଲା । ସେ ଅଚଳ୍ ଗୋଟାଏ ରୁଂପା



କଟରକୁ ପଶିଯାଇ ସେଠାରେ ଭଲଠାରୁ ଆହୁରି ବଡ଼ ବିପଦରେ ପଡ଼ିଲେ । ସେଠି ଡାକୁମାନେ ସହରରୁ ଲାଙ୍ଗୁଳ କରି ଆଣିଥିବା ସମସ୍ତ ଭଗ୍ନ କରୁଥିଲେ । କବିରାଜକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ପ୍ରଥମେ ତମକ ପଡ଼ି ତା'ପରେ ଟିଟିଲେ । ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ବୁଝିଲେ କି ସେ ସତରେ କବିରାଜ, ଗୁପ୍ତରେ ନୁହେଁ, ସେତେବେଳେ ସେମାନେ ତାକୁ ଅନ୍ୟ କାମ ଦେଲେ । ସେମାନେ ବଣର ଗୋଟାଏ ପ୍ରାନ୍ତରୁ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ଡେଇଁ ଡାକିଥିଲେ । କବିରାଜ ମହାଶୟକ ସ୍ଥଳରେ ସେମାନଙ୍କ ଜନସମାଧି ଥିଲା ଦେଲା । ସେ ଦୁଇଦିନ ଭିତରେ ବଣରୁ ଗୋଟାଏ ପ୍ରାନ୍ତରୁ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ଦଶ ଦଶଧରେ

ଲେଆଣି ଦେଇ ବୋହେଲେ । ସେହି ଅପମାନ ନିୟୁତ ଭିତରେ ତାଙ୍କର ମନେହେଲା, ଏହା ହରିହର ପ୍ରତି ସେ କରିଥିବା ଅନ୍ୟାୟର ଫଳ । ବିଚରା ହରିହର ଏମିତି ବୋହେ ବୋହେ !

ଏଣେ ହରିହର କବିରାଜଙ୍କ ବାଡ଼ରେ ଶାତ ପୁରାଇବା ପାଇଁ ନିଜ ବାଡ଼ରେ ମାଟି ଖୋଳୁଥାଏ । ହଠାତ୍ ତା' କୋଦାଳ କିଛି ଗୋଟାଏ ଧାତୁ ନିର୍ମିତ ପଦାର୍ଥରେ ଆଘାତ କଲା । ସେ ସାବଧାନ ହୋଇ ହାତରେ ଖୋଳି ଉପରକୁ ବାହାର କଲା ଗୋଟାଏ କଲସ । ସେଥିରେ ସୁନା ମୋହର ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥାଏ ।

ସେ ମୁଁଏ ମୋହର ଧରି ଯାଇ ପଦ୍ମିନୀକୁ ଦେଖାଇଲା ଓ ସବୁ କହିଲା । ପଦ୍ମିନୀର ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନ ସରେ । ସେ କହିଲା, “ତମେ ତମ ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ବନ୍ଦ କର । ବାପା ବୋଧହୁଏ କୌଣସି ଦୂର ଗାଁକୁ ରେଗୀ ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଛନ୍ତି । ଆସିଗଲେ ସବୁ ଅଡୁଆ ଭୁଟିଯିବ ।”

ଏହାର କିଛି ସମୟ ପରେ ଡାକୁମାନଙ୍କ କବଳରୁ ଛଡ଼ି ପାଇ କବିରାଜ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । “ଆରେ ହିଅ, ହରିହର ଭଲ ସୁନା ପିଲା ଦୁନିଆରେ ବିରଳ । ମୁଁ ତା' ପ୍ରତି ଅନ୍ୟାୟ କରିବା ଯୋଗୁଁ ବଧାତା ମୋତେ ଦଣ୍ଡ ଦେଲା । ତା'ର ସିନା ଟଙ୍କା କଉଡ଼ି ନାହିଁ,

କଥାଟି ତୁ ତାକୁ ବିଷୟ ହେଲେ ମୋର
ଆପଣି ନାହିଁ ।”

“ବାପା, ତା’ର ଯଦି କରୁଛି ସିନା ନାହିଁ
କିନ୍ତୁ ସବୁର ସୁଧା ଅଛି । ଦେଖକ?” ଏହା
କହି ପଦ୍ମିନୀ ବାପାକୁ ସ୍ୱପ୍ନାସ ମୋହର
ଦେଖାଇଲା ।

କବରର ନିଜ ଆଖିକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରୁନା
ନାହିଁ । ତା’ପରେ ହିଅଠୁଁ ସବୁ ଶୁଣିଲେ ।
ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ହିଅକୁ ଧରି ସେ ଯାଇ ହରିହର
ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଦେଖିବା ବେଳକୁ ହରିହର
ମନ ଶରୀର କରି ବସିଛି ।

“କଥା କ’ଣ?” ପଚାରିଲା ପଦ୍ମିନୀ ।

“ବାପା କହିଥିଲେ କେବେ ହେଲେ ଧନୀ
ହେବାକୁ ମନ ବଳାଇବୁ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତ
ଧନୀ ହୋଇଗଲି ! ଗାଁ ଲୋକେ କହୁଛନ୍ତି,
ମୋର ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେତେ ଧନ, ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ
ଆଉ କାହାର ସେତେ ନାହିଁ !” ହରିହର
କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ହୋଇ କହିଲା ।

ପଦ୍ମିନୀ ସ୍ତବ୍ଧ ଭାବରେ କହିଲେ
ନା କାନ୍ଦବେ? ପଦ୍ମିନୀ କହିଲା, “ବାପା
କହିଥିଲେ ତମେ ଧନୀ ହେବାକୁ ଲୋକ
ମନ ବଳାଇବ ନାହିଁ । ତମେ କ’ଣ ମନ
ବଳାଇଥିଲୁ? ଧନ ଭଗବାନଙ୍କ କିଛି କଲେ
ବଳେ ତମ ହାତରେ ପଡ଼ିଲା । ମୋର
ଦୋଷ କ’ଣ ?

“ଠିକ୍ କଥା ତ !” ହରିହର ମୁହଁରେ
ଏଥର ହସ ଖୁଟିଲା । ତା’ପରେ ସେ ବିମର୍ଷ
କଣ୍ଠରେ କହିଲା, “ପଦ୍ମିନୀ, ତମେ ଆଜି
ସିନା ଏକଥା କହି ମୋର ଯାତନା ଦୂର
କଲ, କାଲି, ତହିଁ ପରଦିନ କିଏ ମୋତେ
ଏଭଳି କଥା କହିବ ?”

“କାହିଁକି ପୁଅ ? ପଦ୍ମିନୀ କହିବ । ମୁଁ
ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାଇ ପାଞ୍ଜି ଦେଖୁଛି । କେତେ
ପାଖରେ ବିବାହ ତଥ୍ୟ ଅଛି ଦେଖିବା ।”
କବରର କହିଲେ ।

ପଦ୍ମିନୀ ଲଜରେ ବୁଲି ପଡ଼ିଲା ।



କଥା କ'ଣ ?

ଦିନେ ଯାହା ଟାଣି ଚାଲି ଯାଇ ପୁଣି ଯାଉଥିଲେ । ବାଟରେ ସେମାନଙ୍କ ସହ ମିଶିଗଲେ ଦୁଇଜଣ ପୁରକ ।

କିଛି ସମୟ ଗଲବରେ ଦୁଇଜଣ ପରେ ଜଣେ ପୁରକ ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ ପଚାରିଲା, “ତମ ଘର କେଉଁଠି ?”

“କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ପୋଗାପୁର ଗାଁରେ ।”

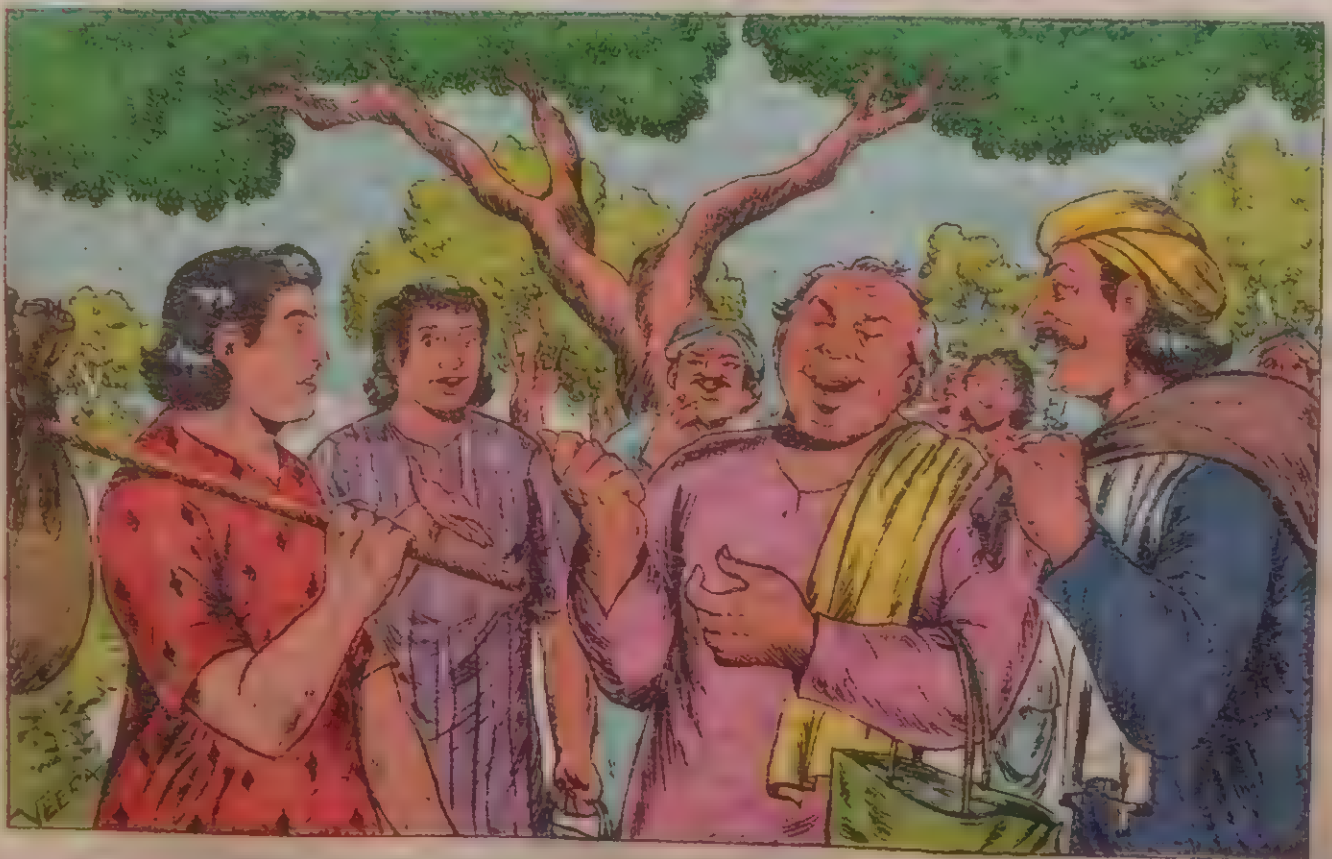
“ପୋଗାପୁର ଗାଁରେ ? ଆରେ ଭାଇ, ମୋ ଘର ବି ତ ପୋଗାପୁର ଗାଁରେ । ତମ ଘର ଠିକ୍ କେଉଁଠି ?” ପ୍ରଥମ ପୁରକ ପୁଣି ପଚାରିଲା ।

“ଶିବ ମନ୍ଦିର ବାମ ପାଖ ଦ୍ଵିତୀୟ ଘର !”

“ଆରେ ଭାଇ, ମୋ ଘର ବି ତ ଶିବ ମନ୍ଦିର ବାମ ପାଖ ଦ୍ଵିତୀୟ ଘର !”

ସେମାନଙ୍କର କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଣୁଥିବା ପାହୀମାନେ ବିସ୍ମୟରେ ପଡ଼ିଗଲେ, “ଏକା ଗାଁରେ, ଏକା ଘରେ ରହୁ ଦୁହେଁ ଦୁହିଁକୁ ଚିହ୍ନି ନାହିଁ ? କଥା କ'ଣ ?”

ଦୁଇ ପୁରକ ହସିଲେ ଓ ଜଣେ କହିଲା, “କଥା କ'ଣ ବି, ଅନେକ ସମୟ ବୁଝୁବୁଝୁ ଧନ୍ଦାକାରୀ ଫଳରେ ବଡ଼ ବିରକ୍ତ ଲାଗୁଥିଲା । ତେଣୁ ଗୋଟାଏ କିଛି ବିଷୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ହେବତ ? ଅସଲରେ ଆମେ ଦୁଇ ଭାଇ ।”



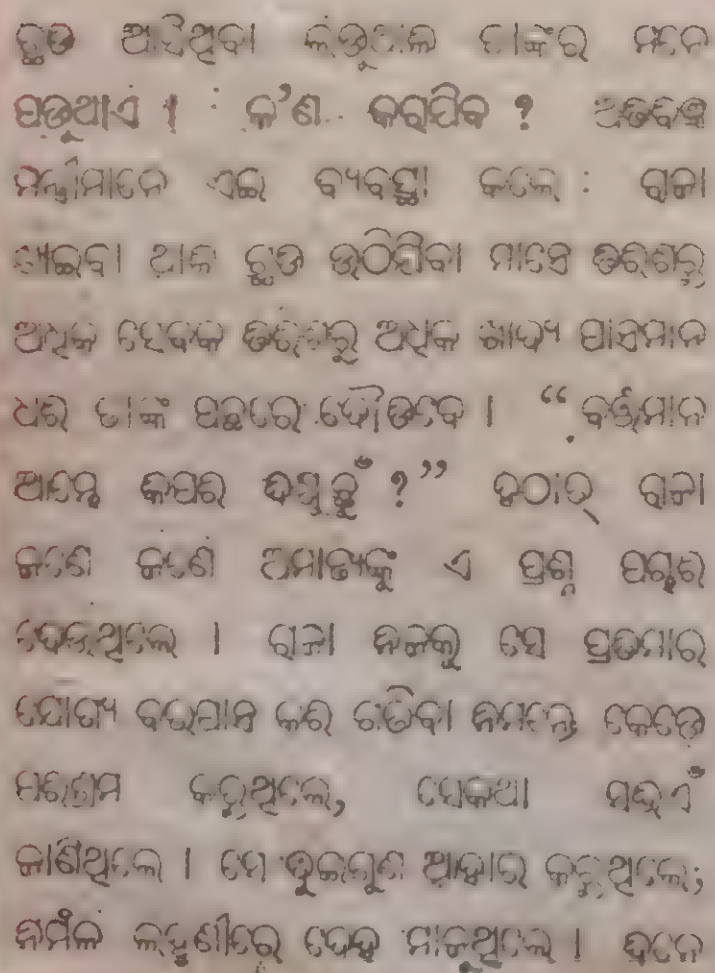


କମଳ ଉପାସନା କାହାଣୀ

[୮]

[ଭୂମିକମ୍ପ ଯୋଗୁଁ ପବନ ଉପରେ ଲାଠି ରହୁଥିବା ଏକ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିମା ଦୁର୍ଗାମାନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଲେଉଟି ରାଜା ତାକୁ ବନ୍ଧି ଦେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ରାଜାଙ୍କ ବନ୍ଧ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପଡ଼ିଥିବା ରାଜୁ ସେ ପ୍ରତିମା କିପରି ଜୀବନ୍ୟାସ ପାଇବ ସେ ରହସ୍ୟର ସନ୍ଧାନରେ ଏକ ଏକ ଅରୁଣ ସୁଲକ ପାଇ ହେଉଥାଏ । ଏଣେ ରାଜା କିନ୍ତୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହେଉଥାନ୍ତି । ତା'ପରେ...

ରାଜୁ ରହସ୍ୟମୟ ଜଳପ୍ରପାତ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧମ କରି ସମସ୍ତଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆଡ଼ୁଆଳକୁ ଚାଲିଯିବା ପରେ ମାତ୍ର କେତୋଟି ଦିନ ବିତିଥାଏ, କିନ୍ତୁ ରାଜାଙ୍କର ଆଉ ଚର ସନ୍ଦୃ ନଥାଏ । ପାହାଡ଼ ଶିଖରରେ ତଥା ସବୁଠୁଁ ଉଚ୍ଚ ଗଛମାନଙ୍କ ଉପରେ ଦିନରାତି ପାଲକର ସିପାସୁମାନେ ଦିବ୍‌ବଳୟକୁ ଅନାଇଥାନ୍ତି । ରାଜୁ ଦେଖାଯିବା ମାତ୍ରେ ପ୍ରଥମେହି ରାଜା ଯେ ଖବର ପାଇବା ଚାହୁଁ ! ଖାଇବାକୁ ବସି ଲାଜୁ ଥାଳି ଦେଖିବା ମାତ୍ରେହି ରାଜା ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିମା କଥା ବିଶେଷ ଭାବରେ ମନେ ପକାଉଥାନ୍ତି । କାରଣ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ସେ ସୁନ୍ଦରୀ ଲତୁଭଳି ଲେଉଟମୟ । ମନେ ପକାଇ ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପବନ ପାଖକୁ ଦୌଡ଼ିବେ । କିନ୍ତୁ ସେଠି ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରେ ପୁଣି ପଛରେ



“ହୁଅଁ! ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଭାତ! ଅପ୍ପା ହୁଅଁ,
ଅପ୍ପା! କେତେବେଳେ ପୁଣି ଏହିପରି
କରି ନାହାନ୍ତି!” ଗୋଟିଏ ଅନ୍ଧା ମହିଳା
କହିଲେ ଆଉ ଗୋଟିଏ କହିଥିଲେ, “ହୁଅଁ, ହୁଅଁ,
ହୁଅଁ!” କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ଅମାତ୍ୟମାନଙ୍କ ସ୍ୱର
କାନ ଲାଗିଲା କି ଏହିପରି ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ରଭାତ ପ୍ରଭାତ
ସମୟକୁ ବାଟେ ଅମାତ୍ୟମାନଙ୍କ କହୁନାହାଁ। ସେମାନେ
ସେଇଠୁ ଉଠିଲା ପ୍ରଭାତ କଲେ ଯା.
“ଆପଣ ପୁରୁଷେ ଭଲ ଦିଶୁଛନ୍ତି ମହାରାଜା!”
“ସାଗର ପ୍ରଜାପତି ଭଲ!” “ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସାଦ
ଭଲ ମହାରାଜା!” କିଛିଦିନ ଥୋର ଚଳିଲା।
କିନ୍ତୁ ଏହା ବି ସ୍ୱପ୍ନଟି ହୋଇପାରେ। ପୁରୁଷ
ସବୁ କବି ଅମାତ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନୂଆ ନୂଆ ଉପନା
ଦିଅଁ କରି ପୁର ପାଇବା ଉପାଦାନ କଲେ। ସେ
ପାଠ୍ୟରେ ଉପାଦାନ ହୋଇ ସେମାନେ ନୂଆ
ନୂଆ ଗପ ଉତ୍ସାହୀନ କଲେ। ଯେତେବେଳେ
ଅମାତ୍ୟମାନେ କହିଲେ କି “ମହାରାଜା, ଆପଣ
ପୁରୁଷ, ଲୁ-ଲୁଇଲୁ ଭଳି ଲୋଭନୀୟ
ଦିଶୁଛନ୍ତି”, ଅଥବା “ଜର୍ଜର ବର୍ଜର ଭଳି
ଦିଶୁଛନ୍ତି”, ସେତେବେଳେ ସେ
ଲୁଗାରେ ଯାଉଥିଲେ। ଗପ ଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କୁ ବେଶ୍

ମଧୁର ଶବ୍ଦମାନ. ଅର୍ଥ ପ୍ରତି କୌତୁହଳୀ
ହେଲେଲେ ଅବସର ତାଙ୍କର ନଥିଲା ।

ଦିନେ ମହାମନ୍ତ୍ରୀ ରାଜାଙ୍କୁ କହିଲେ,
“ପ୍ରଜାକୁ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ମତେ ଘରର ହସାଇ
ହୁଅନ୍ତା, ତେବେ ବଳେ ତା’ ହୃଦୟକୁ ଚାଲିବାକୁ
ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତା ଓ ଆଶିଷତା ପଡ଼ନ୍ତା । ଆଉ,
ମହାରାଜ ! ବିଲେକରେ ଏଭଳି କୌଣସି ପଦ
ଅଛି ମାତ୍ରାର ହୃଦୟକୁ ଚାଲୁଥିବା ଅଥଚ ପ୍ରମୁଖ
ଦେଖି ଅଥବା ପ୍ରମୁଖ ବାସନା ପାଇଁ ଯାହାର
ହୃଦୟ ଉଦ୍‌ବେଳିତ ନହେବ ?”

ମହାମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କଥାଟି ରାଜାଙ୍କୁ ବଡ଼ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ
ମନେହେଲା । ପ୍ରଶ୍ନ ହେଲା, ପ୍ରତିମା କିପରି ହସିବ !

ଜଣାଶୁଣା ବୟସ୍ୟ ବିଦୁଷକ ତଥା ରାଜା ଓ
ଅମାତ୍ୟମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ଯେଉଁମାନେ ବୁଦ୍ଧ,
ସେମାନଙ୍କୁ ଧରି ଆଣାଗଲା । ସେମାନଙ୍କ ସକାଶେ
ମଜାଦାର ପୋଷାକ ଡିଆରି କରାଯିବା ନିମନ୍ତେ
ରାଜକୋଷରୁ ଏକାଧିକ ଦ୍ଵାର ଖୋଲି ଦିଆଗଲା ।
ସେମାନେ ପ୍ରତିମା ଆଗରେ ନବୁନତି କଲେ ।
ସେମାନେ କ୍ଳାନ୍ତ ଦେଖାଗଲେ କ୍ଳାନ୍ତ ଦେଖାଇ
ସେମାନଙ୍କୁ ନବୁନତି କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରାଗଲା —
ସେମାନେ ଚେତାହସାଇ ପଡ଼ିଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ !

ରାଜା ଦୋଷଣା କରିଥିଲେ କି ଯିଏ ପ୍ରଥମେ
ପ୍ରତିମା ମୁହଁରେ ହସ ଦେଖିବ, ତା’ ନିଜ
ଦାନ୍ତକେ ସୁନାରେ ବାନ୍ଧି ଦିଆଯିବ ।

ଦିନେ ରାତିରେ, ସୁନା ଦାନ୍ତର ଗୁପ୍ତରେ
ବସେଇ ଜଣେ ପ୍ରହରୀର ମନେ ହେଲା, ଶବ୍ଦ



ସରଳ ମଶାଲ ଆଲୁଅରେ ଝଟକୁଥିବା ପ୍ରତିମା
ମୁହଁରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ଅବା ହସର ଚରଙ୍ଗ
ଖେଳିଗଲା ! ରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା ଯେ
ଶବର । ସେ ମଣୋହରର ବସିଥିଲେ । ଉଠି
ପଡ଼ି ଦୌଡ଼ିଲେ । ପଛରେ ଦୌଡ଼ିଲେ ଅଳ୍ପ ଭୁଲ୍
ଚିରିଶରୁ ଅଧିକ ଖାଦ୍ୟ ଆଳି ଧରି ଚିରିଶରୁ
ଅଧିକ ତାଳମ୍‌ପ୍ରାପ୍ତ ସେବକ ।

କିନ୍ତୁ ହାୟ, ରାଜା ଯତ୍ନପୂର୍ବକାନ୍ତ ଚୋଟି
ରୁହିଁଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିମା ମୁହଁରେ ହସର କୌଣସି
ଆଶ୍ରୟ ଦେଖିଲେ ନାହିଁ ।

“ପ୍ରହରୀ ! ତୋ ଦାନ୍ତକେ ସୁନାରେ ବାନ୍ଧି
ଦେବା, କିନ୍ତୁ ତୋ ଆଖି ଯୋଡ଼କ ଉପାଡ଼ି
ନେବା । କାରଣ ପ୍ରତିମା ଯଦି ହସିଲା, ତେବେ



ସେ ହସ ପ୍ରଥମେ ଆମ୍ଭେ ଦେଖିବା ଉଚିତ ଥିଲା । ତୋ ଆଖିର ଏଡ଼େ ବହୁପ ସେ ସିଏ ପ୍ରତିମାର ହସ ଦେଖିଦେବ ଅଥଚ ଆମ୍ଭେ ଦେଖିବା ବେଳକୁ ହସ ଉଡ଼ିଯାଇଥିବ ?” ରାଜା କହିଲେ ।

ପ୍ରହରୀର ସୌଭାଗ୍ୟ, ସେତିକିବେଳେ ଜଣେ ବିଖ୍ୟାତ ଯାଦୁକର ଆସି ପହଞ୍ଚିବାର ସମ୍ଭାବ ଦେଲେ ଜଣେ ଅମାତ୍ୟ । “ମହାରାଜ ! ଇଏ ଜଣେ କରତ୍ତକର୍ମୀ ପୁରୁଷ !” ଅମାତ୍ୟ କହିଲେ । “ହଁ, ମହାରାଜ, ମୁଁ କରତ୍ତକର୍ମୀ ।” ଯାଦୁକର ସ୍ୱୀକାର କଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ତାଳି ବଜାଇଲା ଓ ତାର ଜଣେ ସହକାରୀ ଗୋଟିଏ ଭାଲୁକୁ ଟାଣି ଟାଣି ନେଇ ଆସିଲା । “ଶୁଣୁ ! ଆପଣ କ’ଣ ଦେଖୁଛନ୍ତି ?”

ଯାଦୁକର ପ୍ରଶ୍ନ କଲା । “ହଇହେ, ଭାଲୁଟାଏ ଦେଖାଇ ତମେ ହେବ କରତ୍ତକର୍ମୀ ?” ରାଜା ହତାଶ ହେବା ଭଙ୍ଗୀରେ କହିଲେ । “ଭାଲୁର ଗାଢ଼ ଆମକୁ ସୁଖ ଲାଗେ ନାହିଁ । ଦେଇ ଯାଅ !” ସେ ନିଜେ ଶ ଦେଲେ ।

“ମଣିମାଙ୍କୁ ଯଦି ସୁଖ ନ ଲାଗିଲା, ତେବେ ତୋର ଭାଲୁ ହୋଇ ରହିବା ଦରକାର କ’ଣ ?” ଯାଦୁକର ଭାଲୁକୁ ଏ ପ୍ରଶ୍ନ କରି ତାକୁ ଗୋଇଠା ମାରିଲା । ଭାଲୁ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା । ଯାଦୁକରର ସହକାରୀମାନେ ତା’ ଉପରେ ଘୋଡ଼ାଇଦେଲେ ଖଣ୍ଡିଏ କମ୍ବଳ । ଯାଦୁକର ତା’ ଚାରିପଟେ ବୁଲି ବୁଲି ତାକୁ ଚାବୁକ ମାରୁଥାଏ । କମ୍ବଳ ତଳେ ଖାବଟି ଛଟପଟ ହେଲାଭଳି ମନେ ହେଉଥାଏ । ଯାଦୁକର କିଛି ଅବୋଧ ମନ୍ତ୍ର ପଢି ତା’ପରେ କହିଲା “ବୁନ୍ !”

କମ୍ବଳ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇ ଡେଇଁ ପଡ଼ି ଠିଆ ହୋଇଗଲା ଗୋଟାଏ ମଣିଷ । ରାଜା ତାକୁ ନିରେଖି ଦେଖିଲେ । ନା, ତା ଦିହରେ ଇଞ୍ଚେ ମଧ୍ୟ ଭାଲୁର ନଥିଲା; ଇଞ୍ଚେବ ଲଞ୍ଜ ନଥିଲା । ସିଏ ମଣିଷ ବୋଲି ରାଜାଙ୍କର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହେଲା । ସେତେବେଳେ ସେଠାରେ ବେଶି ଲୋକ ନଥିଲେ । ପ୍ରତିମାର ପ୍ରହରୀମାନେ ଏବଂ ଶୁଣୁଙ୍କ ମଣୋହି ଆଳିଟିମାନ ଧରି ଠିଆ ହୋଇଥିବା ପରିଚ୍ଛରକ୍ ମାନେ ନିଜ ତରଫରୁ ରାଜାଙ୍କ ସହ କଥା କହିବାର ବଧୂ ନଥିଲା । ଯେଉଁ କେତେଜଣ ପାତ୍ର ମିତ୍ର ସେଠି ଆସି ପହଞ୍ଚିଥିଲେ, ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ





ବନ୍ଧ୍ୟା ବୁଦ୍ଧିକୁ ବଜାଜ ବନ୍ଧ୍ୟାବୁଦ୍ଧି ସହ ଏକେ
 ସମକେ ଭାବରେ ଖାଉ ଥୁଆଇ ନେବାକୁ
 ଚାହୁଁଥିଲେ ଯେ ଭଲୁଟାଏ କମ୍ବଳ ଘୋଡ଼ାହାଇ
 ନିଶିତ ପାଲଟିଲେ ବୋଲି ଧରିନେବାକୁ ସେମାନେ
 ଭଲ ବୁଦ୍ଧିଆ କରୁ ନଥିଲେ । ଘେନିବ ଦୂରରେ
 ତଥା ହେଲେ ସେ ଦୂରୀୟ ଦେଖୁଥିବା କେଜନେ
 ସାଥାରୁ ମିଳିଲେ କଥା ଅବଶ୍ୟ ଅଲଗା ।
 ଭଲୁଟି ପ୍ରମାଣରେ ଭଲୁଟୁଲ ପିନ୍ଧିଥିବା ମଣିଷ ଓ
 କମ୍ବଳ ଯେଲେ ଛୁଇଁ ଲୁଚି ରହୁଛି ବୋଲି
 ସେମାନେ ମନେକରି କରୁଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ସେମାନେ
 ପାଟି ମିଟାଇ ନଥିଲେ ।

କେତେ ବେଳେ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣିଷରେ ଯେତେ ଭଲୁ
 ଯେପରି ଭଲୁ ଭଲ ବାନ୍ଧୁଛି କି ନାହିଁ ଜାଣିବା

କଣି ଏକ ଭାବରେ ଯିବା ପରେ ପାଲଟି
 ଯାଇ ଯେତେବେଳେ । ସେହି ଭାବରେ ଭାବୁ
 ଦେଲେ । ତାଙ୍କ ନାକରୁ ଲହୁ ବାହାରିଲା ।

“ତା’ର ଭଲୁ ହସ୍ତରୁ ଗୁରୁତ୍ବ ମିଳିନାହିଁ,
 ଯେଣା ।” ସାବୁକର ବୁଦ୍ଧିବେଦୀ ଓ ଦୁର୍ଗ
 କହୁଥିଲା, “କିନ୍ତୁ ଦେଖି ଦେଖି ଲୁଚିବ କଣି
 କାଲି ଏତେବେଳକୁ ସେ ଏକା ବାଉଁଶର ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ
 ଭଳି କ’ଣ କହୁବ । ମତା ବ୍ୟବହାର ନକରି
 ଆମ ଭଳି ସତ୍ୟ ଲୋକଙ୍କ ସ୍ୱାଧୀନ ପ୍ରଭାବ କରି
 କୁରା ବ୍ୟବହାର କରିବ ।”

ପାତ୍ର ମିଶ୍ରମାନେ ଆତଙ୍କିତ ଭାବରେ
 ପରସ୍ପର ଚୁହାଚୁହୁଁ ହେଲେ ।

“ମହାରାଜ ! ଭଲୁକୁ ମଣିଷ ବଳାଇ
 ପାରୁଥିବା ଏ ସାବୁକର ସମ୍ପର୍କରେ ଆପଣଙ୍କର
 ଧାରଣା କ’ଣ ?” ସାବୁକର ସତ୍ୟବେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ।

“ମୋର ଧାରଣା, ତମେ ଆସୁଥି ଗୋଟାଏ
 ଭଲୁ ପାଇଲେ ବି ତାକୁ ମଣିଷ କରିନପାରିବ ।
 କିନ୍ତୁ ଆଉ । ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ମଣିଷଙ୍କର
 ଅଭାବ ନାହିଁ; ଭଲୁଙ୍କର ଅଭାବ ।” ରାଜା
 କହିଲେ ।

“ଆହାହା, ଆହାହା !” - ରାଜାଙ୍କ ଛାତ୍ର-
 ଗର୍ଭକ ବିବ୍ରତ ଉପରେ ଉଚ୍ଛ୍ୱସିତ ହସ୍ତପା
 ଦେଲେ ଅମାତ୍ୟବର୍ଗ ।

“ମହାରାଜ, ଯେଉଁ କରତୁକ୍ୟା ଭଲୁକୁ
 ମଣିଷ କରାଯାଇ, ସିଏ ପରେ ପ୍ରତିମାକୁ
 ନାବିକ୍ୟାସ ଯେଉଁପରିବ—କଥା ଅବଶ୍ୟ

ମୁଣକୁ ଆସୁଛି ନା ନାହିଁ ?” - ଯାଦୁକର
 ଡାକିବା ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଲେ ।

“ଆସିଲେ ! ଆସିଲେ !!” - ରାଜା
 କୁହୁରି ପକ୍ଷୀର ଡାକ ଶୁଣିଲେ । “ଆମେ
 ଜାଣିବାକୁ ବୁଝିବାକୁ ଲଜ୍ଜା କରୁଁ । କିନ୍ତୁ ଯନ୍ତ୍ରଣା
 ନୁହେଁ ।” ସେ ହଠାତ୍ ସାମାନ୍ୟ ବସନ ଧୋଇ
 ପଡ଼ିଲେ ।

“ମଣିମାଙ୍କ ଦର୍ଶନପୁ ପେଟ ମଣିମାଙ୍କୁ ଭାଙ୍ଗି
 କରାଇ ଦେଉନାହିଁ ତ ? ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କଥା
 ଦେଉଛି, ପ୍ରତିମା ଜୀବନୀୟ ପାଇବା ବେଳକୁ
 ପେଟର ଏ ରୂପ ନଥିବ ।” ଯାଦୁକର ଗନ୍ଧୀର
 ଗ୍ରାସରେ କହିଲେ ।

“ଯାଦୁକର ମହାରାଜ ! ଆଜି ବଳମ୍ବ
 କାହିଁକି ? ପ୍ରତିମାକୁ ଏଇକ୍ଷଣି ତମ ଯାଦୁ
 କମ୍ବଳରେ ଘୋଡ଼ାଇ ପକାଇ ଯେମିତି ପିଟାପିଟି
 କରିବା କଥା, କର । ଆମକୁ ଏତେ ଦିନ ଧରି
 ଅପେକ୍ଷା କରାଇବା ବାବଦରେ ପ୍ରତିମା କିଛି
 ଶିକ୍ଷା ପାଇବା ଉଚିତ !” ରାଜା ଆବଦାର୍
 କରି କହିଲେ ।

ଯାଦୁକର କଣ୍ଠସ୍ଵର ଆହୁରି ଅଧିକ ଗନ୍ଧୀର
 କରି କହିଲା, “ତୁଚ୍ଛା କମ୍ବଳ ଘୋଡ଼ାଇ ଏ କାମ
 ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ମହାରାଜ ! ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ
 ଭଲ ନିୟମ ପାଳିବାକୁ ହେବ । ଆପଣ ଏକ
 ସମ୍ରାଟ ଉପବାସ କରିବା ଲେଡ଼ା । ପୁଣି ପ୍ରତିମା
 ପଛରେ ଥିବା ଗୁପ୍ତା ଭିତରେ ବସି ଧ୍ୟାନ
 କରିବାକୁ ହେବ । ତେବେ ଯାଇ ପଳ ହେବ ।”



“ଉପବାସ ? ସମ୍ରାଟଙ୍କ କାଳ ?” ରାଜା
 ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟାଦ କରି ଉଠିଲେ ।

“ଚଣ୍ଡ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ମହାରାଜ ! ଏକ ସମ୍ରାଟରୁ
 ଏକ ନିମେଷ କମ୍ ହେଲେ ବି ଚଳିବ ନାହିଁ ।”
 ଯାଦୁକର ନିର୍ମମ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ ।

“ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟହ ସକାଳେ ମାତ୍ର ଦୁଇ ବାରଟି
 ଲଢ଼ୁ ଚଟାପଟ ପାଟିରେ ପକାଇ ଦେଲେ ଚଳିବ,
 ନା କ’ଣ ?” ରାଜା ତାଙ୍କ ଉପରେ ହଠାତ୍
 ମୁରବା ବନିଯାଇଥିବା ଯାଦୁକର ହୃଦୟରେ
 କରୁଣା ଉଦ୍ରେକ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କଲେ ।

“ନା, ଚଳିବ ନାହିଁ ।”

ରାଜା ତାଙ୍କର ଅସମାପ୍ତ ନୈଶାହାର ଆମ୍ଭ
 ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୟନରେ ବୁଝି ରହିଲେ ।

“ଯାଦୁକର ମହାଶୟ, ଦୈନିକ ଗୋଟାଏ ଅଧେ ମୁରଗୀ ଖାଇଲେ ଶକ୍ତି ହେବନାହିଁ !”

“ନା, ମହାରାଜ ! ମୁରଗୀ ତ ଦୂରର କଥା, ଅଣ୍ଟା ବି ଚଳିବ ନାହିଁ ।”

ରାଜାଙ୍କ ମୁହଁ ବଡ଼ ବକଳ ହେଗାରିଲା । ବଡ଼ ସନ୍ଦେହ ହସି ହସି ଯାଦୁକର କହିଲା, “ମହାରାଜ ! ସେଦିନର କଳ୍ପନା କରନ୍ତୁ— ସେଉଁଦିନ ଜୀବନାସ ପାଇଥିବା ଏ ପରାନ୍ତରରେ ବସି ଆପଣ ମୁରଗୀ ପରେ ମୁରଗୀ, ଥାଳି ପରେ ଥାଳି ଲଢ଼ୁ ଆହାର କରୁଥିବେ ! ମନେ ରଖନ୍ତୁ ସାତଦିନ ଉପବାସ କରିଥିବା ଏକମାତ୍ର ରାଜା ରୂପେ, ପୁଣି ଜଣେ ପରାକୁ ବିକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଏକମାତ୍ର ରାଜା ରୂପେ ଇତିହାସରେ ଆପଣଙ୍କ ନାମ ଅମର ରହିବ ।”

“ଭୁଗୋଳରେ ମଧ୍ୟ !” ଜଣେ ଅମାତ୍ୟ କହିଲେ ।

ଯାଦୁକର ରାଜାଙ୍କ ପିଠି ଆପୁଡ଼ାଇ ଦେଲା । ଚୁହୁଁ ଚୁହୁଁ ତା’ର ପ୍ରସବ ବଢ଼ି ଯାଉଥିଲା ।

“ମୁଁ ନିଜେ ଆପଣଙ୍କ ସହ ଉପବାସ କରିବି, ଏହା ମୋର ଇଚ୍ଛା...”

ଯାଦୁକର ମୁହଁକୁ କଥା ଛଡ଼ାଇନେଇ ମନ୍ତ୍ର ଓ ଅମାତ୍ୟମାନେ ସମସ୍ତରରେ କହିଲେ, “କାହାର ଇଚ୍ଛା ଦୁହେଁ ? ଆମେ ସମସ୍ତେ ଉପବାସ କରିବୁ ।” ଭଲ କଥା । ଚଣ୍ଡ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ମହାରାଜ ଉପବାସ ରହୁଥିବା ବେଳେ ଖଣିଏ ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ପାଟିରେ ପକାଇବା ପାଇଁ ବି କାହାରି ଭଲ ମନ ହେବ ? ମୁଁ କ’ଣ କହୁଥିଲି କି, ମୋର ବି ଉପବାସ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା, କିନ୍ତୁ ମୋତେ ବହୁତ ଖଟିବାକୁ ହେବ । ମୁଁ ଦୁର୍ବଳ ହେଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ବସୁନ୍ତେ, ମୋତେ ସେତେଦୂର ସମ୍ଭବ ଭଲ ଖାଇବାକୁ ହେବ । ରାଜାଙ୍କର ଯାହା ଆହାର, ସେଥିରେ ମୋର ଚଳିଯିବ । ନହେଲେ ପ୍ରତିମା ଜୀବନାସ ପାଇବା ସହଜ ହେବ ନାହିଁ । ଯାଦୁକର କହିଲା ।

“ତାହାହିଁ ହେଉ, ଯାଦୁକର ମହାଶୟ !” ରାଜା ବିକଳ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ । (ସମାପ୍ତ)





ସୁନା ହଂସ

ନିଶା ରେଡୁଆଏ । ତୁମ୍ଭାକୁ ତୁମ୍ଭା ଶୀତଳ
ପବନ ସାଙ୍ଗକୁ ଝିପି ଝିପି ବର୍ଷା ହେଉଥାଏ ।
ସତେଇ ଓ ଶୁନଶୁପଦଙ୍କ ରକ୍ତ ମଝିରେ ଶୁଭ୍ରଥାଏ
ଓ ଶୁଭ୍ରଶୁମାଳଙ୍କ ଅଳଙ୍କାର । ଦନ ଦନ ବିନୁଳ
ଆଳୁଅରେ ଦଣ୍ଡିଆଉଥାଏ ଉତ୍ସାବହ ମୁହଁଟିମାନ ।

କିନ୍ତୁ ରଜା ବିହମାଳ ତଳେ ବି ଉତ୍ସାହ
ନହୋଇ ପୁନଃବାର ବୃକ୍ଷାବେଶ କରି ଶବ୍ଦଟିକୁ
ଉତ୍ତାର ଆଣିଲେ । ତେବେ ତାକୁ କାନ୍ଦରେ
ପକାଇ ସେ ଯେତେବେଳେ ସେ ଶୁନ୍‌ଶୁନ୍ ଶୁଶୁନ
ଅଭିମାନ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ, ଶବ୍ଦଟି
ବେତାଳ ତାଙ୍କୁ କହିଲା, “ରଜା ! ତମେ
କି ଧରଣର ସୁନା ମିରଗା ପଛରେ ଧାଉଁଛ ?
ମରେ ଧରେ ସମୟ ହାତ ଉଠିବକୁ ଆସି
ଗଲେ ମଧ୍ୟ ପାଳ ହୁଏ ବିପଦ । ଗୋଟିଏ
ଦୁଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଉଛି । ମନେପକେ ନୁହେଁ । ସୁଖରେ
ଶ୍ରମସ୍ଥର ଲାଭ ମନେ ହେବ ।”

ବେତାଳ କଥା



ଅବଶିଷ୍ଟ ଶୁଭ ଚାନ୍ଦ ଦୃଶ୍ୟ ଯେତେ ଲୋକ
ଲୋକ । କିନ୍ତୁ ଲୋକମାନଙ୍କୁ, ଶୁଭ ଚାନ୍ଦ ଯେ
ଲୋକ ଲୋକଙ୍କୁ ଦୃଶ୍ୟ ଲୋକ ଲୋକଙ୍କୁ ଲୋକ
ସାମାନ୍ୟ ଦୃଶ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଲୋକ ଲୋକ । ଯେ
ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ । ଲୋକ, ଲୋକ
ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ।

ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ।
ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ । ଲୋକ ଲୋକ
ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ । ଲୋକ ଲୋକ
ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ।

“ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ।
ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ।

ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ।
ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ।

“ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ।
ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ।

“ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ।
ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ।

ବେଳାକ ପେଲ : ଅନେକ ଦିନ ଲୋକ
ଲୋକ । ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ।
ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ । ଲୋକ ଲୋକ
ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ । ଲୋକ ଲୋକ
ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ।

ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ।
ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ।

ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ।
ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ଲୋକ ।

କନ୍ଥାଧଳ, ଚାକୁ ସୁନାରେ ପରିଚିତ କରି ସେ
ପକ୍ଷୀ କରି ରହିଥିଲେ । ଖବର ପାଇ ସେ
ସହସ୍ତରେ ଅନେକ ମୁକା । କିନ୍ତୁ ସେସବୁ ସେ
କୌଣସି ଗୋପନ ସ୍ଥାନରେ ଯୋଡ଼ି ରଖିଥିଲେ ।

ହଠାତ୍ ସେ ବେମାର ପଡ଼ିଲେ । ସେତେ-
ବେଳେ ତାଙ୍କ ପୁଅ ଅତି ସାନ । “ମୋ ମୃତ୍ୟୁ
ହୋଇଗଲେ ପୁଅ ସୁନାର ସଜ୍ଜାନ ପାଇବ
କିପରି ? ସୁନାର ତେବେ କ’ଣ ହେବ ?”
ସେ ଏହି ଚିନ୍ତାରେ ଦର୍ପଣ ହେଉଥାନ୍ତି । ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ
ସୁନା ରତ୍ନସ୍ୟା କହିବାକୁ ସେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲେ ।
ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଏତେ ସରଳ ଯେ ଅଳଙ୍କାର ତାଙ୍କଠାରୁ
ଅନ୍ୟମାନେ ସେ ରତ୍ନସ୍ୟା ଜାଣି ନିଅନ୍ତେ ।

ଅନେକ ଚିନ୍ତା କରି ଜମିଦାର ଶ୍ରେଣୀର ଚମ୍ପା
ପଟାରେ ସାଙ୍କେତିକ ଭାଷାରେ ଯୋଡ଼ା ଧନର
ଠିକଣା ଲେଖିଲେ । କଥା ରହିଲା, ପୁଅ ବଡ଼
ହେବା ପରେ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ସେ ଚମ୍ପା ପଟା ପୁଅକୁ
ଦେବେ । “ଏହାପରେ ଜମିଦାରଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ
ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷକୁ ଥରେ ଗୋଟାଏ
ବଣାରେ ନିଆଁ ଲାଗିଗଲା । ସେ ଚମ୍ପା-ପଟାଟି
ତରଳିଗଲା । ସୁନା-ରତ୍ନସ୍ୟା ଜାଣିବାର ଆଉ
ଉପାୟ ରହିଲା ନାହିଁ !

ସେହି ଦୁଃଖରେ ଜମିଦାରଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ବି
ମରଗଲେ । ପୁଅ ବଡ଼ ହେଲା ଓ କ୍ରମେ ବୁଢ଼ା
ହେଲା । ଜମିଦାର ଗଲା । ସୁନାର ସଜ୍ଜାନରେ
ବୁଢ଼ା ଇସ୍ତଫା ବୁଲୁଛି । ବାପା କାଳେ
ବଣରେ ଲୁହର ରଖିଥିବେ କି ?



ଶିକାରୀ ଓ ବୁଢ଼ାଙ୍କ ଆଖିର ଅଳ୍ପ ସମୟ
ପରେ ଗୋଟାଏ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖ ପଡ଼ିଲା ।
ଗୋଟାଏ ଗଛ ମୂଳରେ ନିଆଁ ଜଳୁଥାଏ । ଗଛ
ତାଳରୁ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କରି ସେହି ନିଆଁ ଉପରେ
ଝୁଲିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଜଣେ ସାଧୁ ମନ୍ତ୍ରୋଚ୍ଚାରଣ
କରୁଥାନ୍ତି ।

“ଆରେ, ଆରେ, ଚମକୁ ଉଦ୍ଧାର ଲାଗୁ-
ନାହିଁ ?” ଶିକାରୀ ପଚାରିଲା ।

ସାଧୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଆଁ ବାହାରକୁ ଡେଇଁ
ପଡ଼ି ରାଗିଯାଇ କହିଲେ, “ହଇରେ ଦୁଷ୍ଟ ! ମୁଁ
ଆଉ ଟିକିଏ ସମୟ ପରେ ଦିବି ଲଳା
କରିଥାନ୍ତି । ତୋତେ ଆମ ମୋ କରମ
ବୁଝିବାକୁ କିଏ କହିଲା ?”



“ତମକୁ କିଏ ଅଭିଶାପ ଦେଇ ଏମିତି ଦଣ୍ଡ ଦେଉଛି ନା ତମେ ସୁଇଚ୍ଛାରେ ଏମିତି ଦଣ୍ଡ ପାଉଛ, ସେତେକ ଠଉରାଇ ପାରିଲ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତମେ କି ସିଦ୍ଧି ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲ ?” ଶିକାରୀ ପଚାରିଲ ।

“ସୁନା ପାଇଁ । ମୋ ବାପା ଥିଲେ ରାଜାଙ୍କ ଗନ୍ତାଦରୁଆ । ଥରେ ଗନ୍ତାଦରୁ କିଛି ସୁନା ଖୋଜି ଗଲା । ରାଜା କିଛି ନ ବୁଝି ମୋ ବାପାଙ୍କୁ ସମେତ କଲେ ଓ ଅପମାନ ଦେଲେ । ମୋ ବାପା ଦୁଃଖରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଲେ । ତା’ପରେ ଅସଲ ଖୋଜି ଧରା ପଡିଲା, କିନ୍ତୁ ରାଜା ଏଡ଼େ ନରାଧମ ଯେ ସେ ତାଙ୍କ ପୁଅ ସମେତ ସକାଶେ ଥରେ ଅନୁଗାପ ବି କଲେ ନାହିଁ । ମୁଁ ପ୍ରଚୁର

ସୁନା ପାଇଲେ ହେଲେ ଧରି ନେଇ ଯିଲି । ମୋର ହଟାଇ ନିଜେ ରାଜା ଦେବ ।” ସାଧୁ-ବେଶୀ ଲୋକ ତା’ ନିଜ କଥା ବୟାନ କଲ ।

“ତା ହେଲେ ତମେ ଆମ ସହ ଆମ । ଆମେ ସୁନା ହାତୀର ସମାନତା ବଢ଼ାଇବା ।” ବୁଢ଼ା କହିଲ ।

“ସତେ ? ଏ ବଣ ଭିତରେ କୌଣସି ଅଜ୍ଞାତ ସ୍ଥାନରେ ଗୋଟାଏ ମହାବଳରେ ସୁନା ହାତୀମାନେ ଆସନ୍ତି ବୋଲି ମୁଁ ଧୂସିଛି । କିନ୍ତୁ ଦେଖି ନାହିଁ ।” ସାଧୁ-ବେଶୀ କହିଲ ।

“ମୁଁ ଗୋଟିଏ ସୁନା ହାତୀ ଦେଖିଛି ।” ଶିକାରୀ କହିଲ ।

“ଯଦି ଗୋଟିଏ ଦେଖିଛ, ତେବେ ବହୁତ ଅଛନ୍ତି । ହାତୀମାନେ ଏକୁଟିଆ ରହନ୍ତି ନାହିଁ ।” ଏହା କହି ସାଧୁ-ବେଶୀ ସେ ଦୁହେଁଙ୍କ ସହ ଯୋଗ ଦେଲା । କିଛି ବାଟ ଯିବା ଉତ୍ତର ସେମାନେ ଗୋଟାଏ ଘର ଦେଖିଲେ । ଘର ଭିତରକୁ ଉଠି ମାରି ସେମାନେ ସାହା ଦେଖିଲେ, ସେଥିରେ ଆତଙ୍କ ଅନୁଭବ କରିବା କଥା । ଜଣେ ହୁଣ୍ଟୁହୁଣ୍ଟୁ ଲୋକ ବସି ମନ୍ଦ୍ର ପଡିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଖଉର ପକାଉଛି । ବାଳକଟିଏ ଗୋଟିଏ ମୂର୍ତ୍ତି ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇଛି ।

ସାଧୁ-ବେଶୀ ତା’ର ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ସହଚରକୁ ଚୁପି ଚୁପି କହିଲା, “ଏ ମନ୍ଦ୍ର ବଳିଦେବା ପୂର୍ବରୁ ତାହା କିମାନେ ପଢନ୍ତି । ଏହାର ଅର୍ଥ ଏ ଲୋକ ଏ ପିଲାକୁ ବଳିଦେବ ।”

ଏହାପରେ ନିଜ ନିଜ ଘରରେ ଯେଉଁଠି ଯାଆନ୍ତି
 “ଶବ୍ଦଦାର୍ଢ଼ !” ବୋଲି ଚିତ୍କାର କରନ୍ତି
 ତିନିଟି ଘର ଉପରେ ମାଡ଼ିଯାନ୍ତି ।

ଦୁଷ୍ଟପୁଷ୍ଟ ଲୋକଟି ଆସୁଥିବା ଦେଖି ସାଙ୍ଗେ
 ସଙ୍ଗେ କିଛି ହୋଇ କହିଲେ, “ଭୟନାୟକ
 କିଏ ? କାହିଁକି ମୋ କାମରେ ବାଧା ଦେଲେ ?
 କହିଯାଉ ନି ମୁଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କହିଦେଖିବି ।”

“ତେଜାବୀ କୋଇଲି ଯେ ମୁହଁପାତ
 ଚିତ୍କାର କରନ୍ତା ତ ? ନାହିଁକି ତେଜାବୀ ମୋ ମାମ
 କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ?” ଶିଳାସ୍ତ୍ରୀ ପଚାରିଲେ ।

“ମୋର ଗୋଟାଏ ପୁଅ ଲୋକପାରି ଯାଇଛି ।
 ପରମା ଅଗ୍ରବନ୍ତ ତା’ ଚିକଣା କରୁଥିଲେ
 ନାହିଁ । ସେ ମଲ୍ଲ । ଜଣେ ଚାନ୍ଦିକ ମୋତେ
 ଗୋଟାଏ ମନ୍ତ୍ର ଦିଆଇ ଦେଇଛି । ସେ ମନ୍ତ୍ର ମତି
 ଏ ପିଲାକୁ ବଳ ଦେଇଥିଲେ । ବର ଉପରେ
 ସୁନା ବସା ହୋଇଥାନ୍ତା ।” ଲୋକଟି କହିଲେ ।

“ଏ ପିଲା କିଏ ?” ପଚାରିଲା ଶିଳାସ୍ତ୍ରୀ ।

“ମୋ ପୁଅ !”

“ତମେ କେତେ ମୂର୍ଖ ! ଗୋଟାଏ ପୁଅକୁ
 ବଞ୍ଚାଇପାରିଲ ନାହିଁ ବୋଲି ଆଉ ଗୋଟାଏ
 ପୁଅକୁ ମାରିଦେବାକୁ ବସିଛ ?” ଶିଳାସ୍ତ୍ରୀ ଓ
 ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ଏକା ସାଙ୍ଗରେ କହିଲେ ।

ସେ ଲୋକ ନିଜ ମୂର୍ଖତା ବିଷୟରେ ତେଜ
 ଉଠି ବଲ ବଲ ଅନାଇ ରହିଲା ।

“ତମର ସବୁ ସୁନା ଘରକାର, ଆମ
 ମଝ ଆସ ।” କହିଲା ସାଧୁ-ବେଣୀ । ସୁନା



କାମ କରା ଯୁକ୍ତି ଲୋକଟି ମାଡ଼ିଲେ ବଳ
 ଦେଲେ ।

ପରେ ସେହି ସାଧୁ ଶୁଭକାରୀ ଚିତ୍କାର
 ଯୋଗରେ ଦେଖିଲେ, ଲୋକ ସୁନା କାମ
 ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼ ଯୋଗେ ଅବିଧାନ କରୁଥିଲେ ।
 ଯୋଗରେ ଯେଉଁ ଦିଗକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ସେହି
 ହୋଇ ଆସୁଥାନ୍ତା । ଯେଉଁଠା ଯେଉଁଠି ଯାଆନ୍ତେ
 ସେପଟେ ମନ୍ତ୍ରୋଚ୍ଚାରଣ ହେଉଥିଲା । ସେହି ଉପରେ
 ଲୋକ ଗୁଲୁଗୁଲୁ ବଳେ ସୁନା କାମ ।
 ସାହେବଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଏକ ସାଙ୍ଗର ସୁଖର
 ଆନନ୍ଦକୁ ସୁନା ପଡ଼ୁ ।

ମନରେ ମଙ୍ଗଳ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗରେ କାହାକୁ
 ଡେଇଁ ଯାଆନ୍ତେ । ଶିଳାସ୍ତ୍ରୀ ତେଜାବୀ

ଭେଦ ଗୋଟାକୁ ଧରିବାକୁ ଡେଇଁ କଲେ । କିନ୍ତୁ
ହଠାତ୍ ସମୟେ ସେ ଦୂରକୁ ଚାଲିଗଲେ ଯେ ସେ
ବାସ ହୋଇ କୁଳକୁ ଫେରିଲା ।

ଫେରିବାବେଳକୁ ସେ ତା'ର ସହଯାତ୍ରୀ
ମାନଙ୍କୁ ଡେଇଁ ଯାଇଲା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସୁନା ଯନ୍ତ୍ର
ସୁଟିଥିବା ପ୍ରାୟତଃ ତିନୋଟି ସୁନାହଠାପ ତା'
ଆଡ଼କୁ ପହଞ୍ଚି ଆସିଲେ । ସତେ ଆବା
ସେଗୁଡ଼ିକ ତାକୁ କିନ୍ତୁ କନ୍ଧାବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ !

ଶିକାରୀ ଗୁମାସ୍ତା ହୋଇ ଚରବରରେ କୁଳକୁ
ଉଠି ଆସି ଘର ମୁହଁ ଦେଖିଲେ ।

ବେତାଳ ଟିକାଟି ରୁପ୍ତ ରହି କଣ୍ଠସ୍ଵର ଶୁଣି
କରି ଗଜା ବିଚମଙ୍କୁ ପଚାରିଲା, “ଗଜା ! ସେ
ତିନୋଟି ଗଲେ କୁଆଡ଼େ ? ସେମାନେ ଯଦି
ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲେ, ଶିକାରୀ ବଢ଼ିଗଲା କିପରି ?
ତିନୋଟି ସୁନା ହଠାତ୍ ତା' ଆଡ଼େ ଆସିବାର
କେଣି ମଧ୍ୟ ସେ ସେମାନଙ୍କୁ ନ ଧରି ଫୁଟି ଗୁମାସ୍ତା
ହୋଇ ପଳାଇ ଆସିଲା କାହିଁକି ? ପାରିଲେ
ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅ । ଉତ୍ତର ଦେବାର

ପରାମର୍ଶ ଦେଖୁ ଯଦି ନିରୁତ୍ତର ରହିବ,
ତେବେ ତମ ଗାଁର ଡେଇଁ ଚାଲିଯିବ ।”

ସୁନାହଠାପ ମଧ୍ୟ ବିଳମ୍ବ ନକରି ଗଜା ବିଚମଙ୍କ
ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ଶିକାରୀ ତା' ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓ
ପରାମର୍ଶ ଗ୍ରହଣକରି ହଠାତ୍ ଧରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ
ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ତିନୋଟି ସେଠାକୁ
ଯାଇଥିଲେ ସୁନା ଲେଟିଗଲେ । ସେମାନେ ସୁନା
ପତ୍ର ଲୋକବାକୁ ଚାଲିଗଲେ । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ,
ସେ ମାୟେବର ଏକ ଯାଦୁ ମାୟେବର । ଯିଏ
ସୁନା ପତ୍ର ଲୋକବାକୁ ଯିବ, ସେ ସୁନା ହଠାତ୍
ହୋଇଯିବ । ସହଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ସେହି ଅବସ୍ଥା
ହୋଇଛି ଜାଣି ଗୁମାସ୍ତା ଶିକାରୀ ପଳାଇ
ଆସିଲା । ସେ କଦାପି ସୁନାହଠାପ ହେବାକୁ
ମନ କରନ୍ତା ନାହିଁ ।”

ଗଜାଙ୍କ ମୌନ, ଭଙ୍ଗ ହେବା ମାତ୍ରେ
ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟ ଶବ୍ଦଶ୍ରୁତ ବେତାଳ ତାଙ୍କ କାନିକୁ
ଶାମିଆଇ ସୁନବାର ବୃଷ ଡାଳରେ ଝୁଲି
ପଡ଼ିଲା ।
(କଳ୍ପିତ)





ଓସ୍ତାଦ ପୂଜକ!

ପ୍ରାଚୀନ କାଳର କଥା । ମଧ୍ୟ ଯୁଗରେ ଯେତେବେଳେ ଚିଷ୍ଟ ଭକ୍ତ ଓ ବିଭକ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ସଙ୍ଗଠା ବିବାଦ ଲାଗି ରହୁଥାଏ । ରାଜା ଉଭୟ ଭକ୍ତ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଦୁଇଟି ସୁନ୍ଦର ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କଲେ ।

ରାଜା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “ମନ୍ଦିର ତ ହୋଇଗଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ଦୁଇ ମନ୍ଦିରର ଦୁଇ ପୂଜକଙ୍କ ଭିତରେ ଯଦି ବିବାଦ ଲାଗିବ, ତେବେ ଆମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପଣ୍ଡା ହେବ । ଏ ଦିଗରେ କ’ଣ କରାଯାଇ ପାରେ ?”

“ମହାରାଜ, ଉଭୟ ମନ୍ଦିର ପାଇଁ ଜଣେ ମୁଖ୍ୟ ପୂଜକ ରହିଲେ ଯିବେ କ’ଣ ? ଯେଉଁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶିବ ପୂଜା କରିବ, ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବସ୍ତୁ ପୂଜା ବି କରି ପାରିବ । କାରଣ ଉତ୍ତବାନ ଏକ ଓ ଯେଉଁମାନେ ସତରେ ବେଦ ଅଧ୍ୟୟନ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଉତ୍ତବାନଙ୍କ ଭଲ ଭଲ

ରୂପକୁ ନେଇ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ । ବିବାଦର ଜନ୍ମ ଅଜ୍ଞାନ ହେତୁ ।” ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ।

“କିନ୍ତୁ ସେଭଳି ଯୋଗ୍ୟ ପୂଜକ ଅଛନ୍ତି କି ?” ରାଜା ପଚାରିଲେ ।

“ଅଛନ୍ତି ମହାରାଜ ! ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ଖାଲି ଯୋଗ୍ୟ ପୂଜକ ନୁହନ୍ତି, ଜଣେ ସୁଦକ୍ଷ ଓ ବୁଦ୍ଧିମାନ ସଂଗଠକ । ସେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରଚୁର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଉଠାଇବେ ଓ ସେଥିରେ ନାନା ଜନସ୍ତବକର କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇପାରିବ । ସେ ହେଲେ ଶିବରାମ ଯୋଗୀ ।” ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ।

ରାଜା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗ୍ରହଣ କରି ଶିବରାମ ଯୋଗୀଙ୍କୁ ଉଭୟ ମନ୍ଦିରର ମୁଖ୍ୟ ପୂଜକ ତଥା ତତ୍ତ୍ୱାବଧାରକ ନିଯୁକ୍ତ କଲେ । ତାଙ୍କ ଅଧୀନରେ ରହିଲେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୂଜକ । ଦେଖାଗଲା, ବର୍ଷକ ଭିତରେ ମନ୍ଦିରର ଏତେ ଆୟ ହେଲା ଯେ ଯୋଗୀ ଏ ଭଳି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଖୋଲି ହୋଇଗଲା ।

ରାଜା କୌତୁହଳୀ ହୋଇ ଦିନେ ଜଣେ
 ବେପାରୀ ବେତର ଯାଇ ଦୁଇ ମନ୍ଦିର ମଝିରେ
 ଥିବା ମସଜିଦ୍ କନ୍ଦୁରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେଠାରେ
 ଗୋଟାଏ ବିଶ୍ରାମ ଗୃହ ଥିଲା । ସେଠି ଅନେକ
 ଭକ୍ତ ବିଶ୍ରାମ କରୁଥିଲେ । ରାଜା ସେମାନଙ୍କ
 ଭିତରେ ବସିଲେ । କିଛି ସମୟ ପରେ ଶିବରାମ
 ଯୋଗୀ ଆସି ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା
 କଲେ । ରାଜା ତାଙ୍କ କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ମୁଗ୍ଧ
 ହେଲେ । ରାଜା ଛଦ୍ମବଶରେ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ
 ତାଙ୍କ ଅଙ୍ଗୁଳରେ ଥିବା ମୂଲ୍ୟବାନ ମୁଦ ଦେଖି
 ଯୋଗୀ ବୁଝିନେଲେ ଯେ ସେ ଜଣେ ବିଭବାନ
 ବ୍ୟକ୍ତି । ଯୋଗୀ ତାଙ୍କୁ ଉଭୟ ମନ୍ଦିର ବୁଲାଇ
 ଦେଖାଇଲେ । ରାଜା ଖଣ୍ଡିଏ କାଗଜରେ ୧୦୦
 ଲେଖି ଯୋଗୀଙ୍କୁ କହିଲେ, “ମୁଁ ଏତିକି
 ମୁଦ୍ରା ପ୍ରଣାମୀ ଦେବାକୁ ଚାହେଁ । ଠିକ୍
 ଅଛି ତ ?”

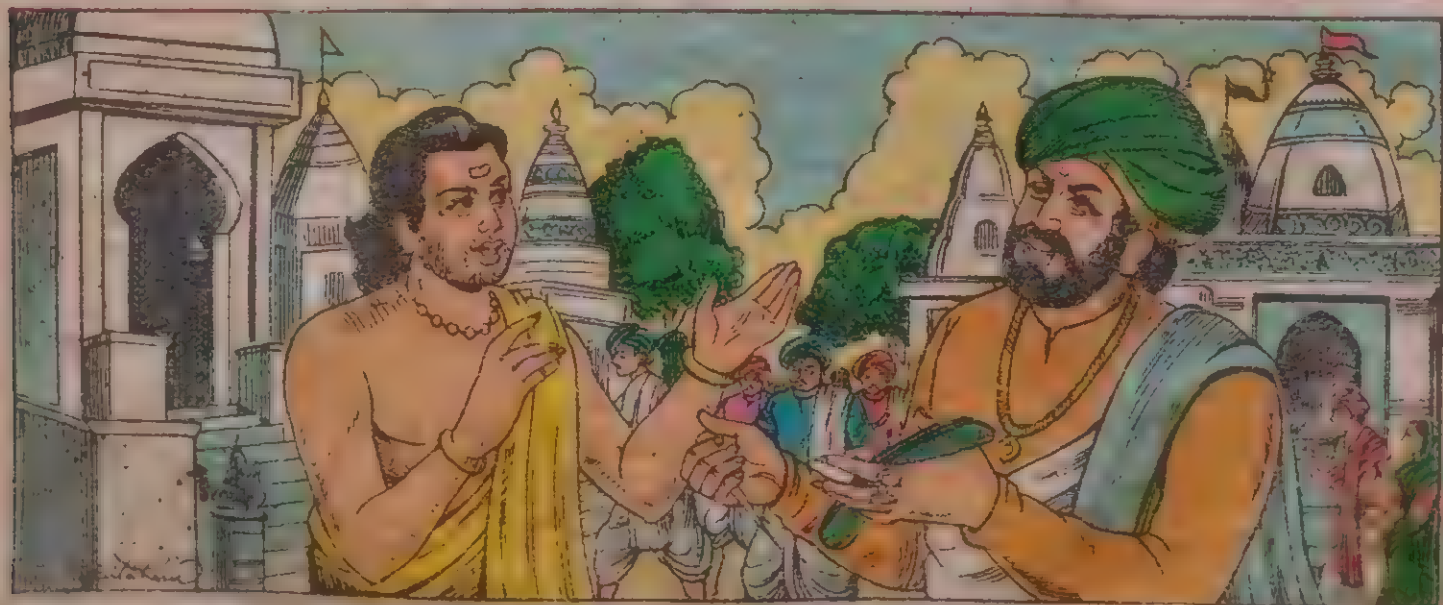
ଯୋଗୀ କହିଲେ, “ନିଶ୍ଚୟ ! ଯିଏ ଯାହା
 ଦାନ ଦେବ, ତାହା ତା’ର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କଥା ।

ତେବେ ଆପଣ ଯେତେବେଳେ ମୋତେ
 ପହଞ୍ଚୁଛନ୍ତି, ମୁଁ କହିବି, ଆପଣ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ
 ‘୧’ ଯୋଗ କରନ୍ତୁ ।

ରାଜା ହସି ହସି ୧୦୦ ପରେ ୧ ଯୋଗ
 କଲେ । ଫଳରେ ହେଲା ଏକହଜାର ଏକ
 ଟଙ୍କା ।

“ଏଥର ଠିକ୍ ଅଛି ?” ସେ ପଚାରିଲେ ।
 ଯୋଗୀ ହସି ହସି କହିଲେ, “ଆପଣ ପୁଣି
 ମୋତେ ପଚାରିଲେ ? ତେବେ ତ ମୋତେ
 କିଛି କହିବାକୁ ହେବ । ଆପଣ ଡାହାଣ ପାଖରେ
 ୧ ଯୋଗ କଲେ । ଡାହାଣ ପାଖରେ ବିଷ୍ଣୁ
 ମନ୍ଦିର । ବାମ ପାଖରେ ଥିବା ଶିବ ବିଗ୍ରହ
 କ’ଣ ଭାବିବେ ? ଆପଣ ବାମ ପାଖରେ ୧
 ଯୋଗ କରନ୍ତୁ ।”

ରାଜା ତାହାହିଁ କଲେ । ଏଥର ହେଲା
 ଏକାର ହଜାର ଏକ ଟଙ୍କା । ସେ ହସି ହସି
 ବିଦାୟ ନେଇ ଆସି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହିଲେ,
 “ବାସ୍ତବିକ ଓପ୍ରାନ୍ତ ଲୋକ ତମ ଯୋଗୀ !”





ପ୍ରାଚୀନ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର କାହାଣୀ

ମୁଦ୍ରା ରାକ୍ଷସ-୨

(କାହାଣୀ ଏପାଠକ) : ମଗଧର ନର ରାଜା ତାଙ୍କ ଦେମାତୃକ କୁଳ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ଦଳକ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ ନଗରବାସୀଙ୍କଠାରୁ ଏହେ ଉଚ୍ଛ୍ୱସିତ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ପାଇଲେ ଯେ ରାଜା ଆଉ ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରିବାକୁ ସାହସ କଲେ ନାହିଁ ।

ମାସିତରୁର ରାଜା ଆଲେକଜାଣ୍ଡର ସେତେବେଳେ ଦରବରୀୟ କରବାକୁ ବାହାରି ଭରତରେ ସ୍ୱରାଣୀ ପକାଇ ରହୁଥାନ୍ତ । ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ ତାଙ୍କ ସୈନ୍ୟ-ବାହୁଳରେ ପୋରାଦେଲେ ଓ ସାମରକ କୈଳେ ଝିପିଲେ । କିନ୍ତୁ ଆଲେକ-ଜାଣ୍ଡରଙ୍କ ସହାୟତା କରିବା ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନଥିଲା ।



ଦିନେ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ ଆଲେକଜାଣ୍ଡରଙ୍କ ସେନାପତିଙ୍କ ସହ କଳି କରି ତାଙ୍କୁ ଅସମାନ ଦେଲେ । ସେନାପତି ତାଙ୍କୁ ଧରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀକ୍ ସୈନ୍ୟମାନେ ତାଙ୍କ ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇଲେ, କିନ୍ତୁ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ ଝିପିଲେ ।



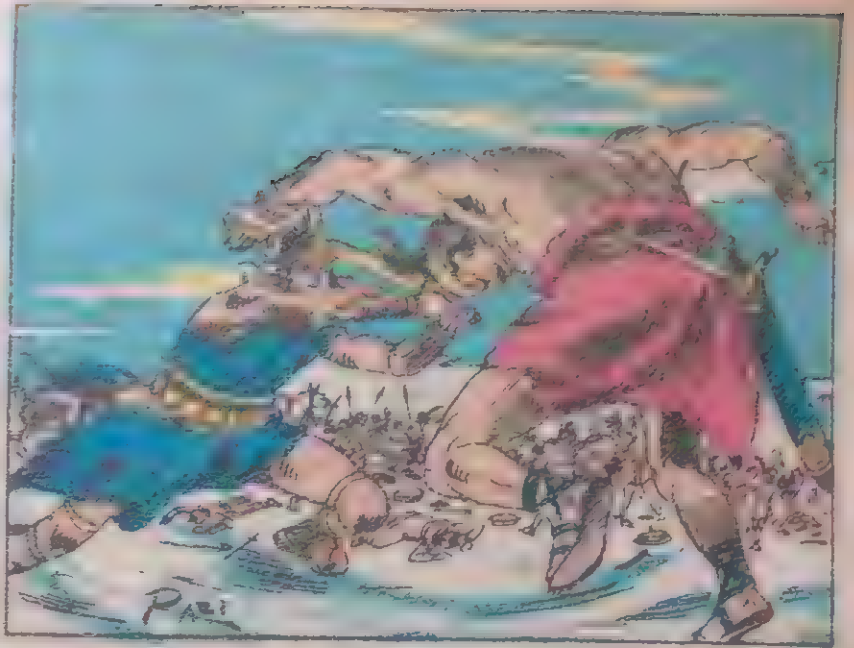
ଦେଖେ ନିଆରୀ ଗୋଟିଏ ଧର୍ମ-
ନିଷ୍ଠାନ୍ ହେଉଥିବା ବେଳେ ନନ୍ଦ ରାଜା
ବିଷ୍ଣୁଗୁପ୍ତ ନାମକ ଜଣେ ଜ୍ୟୋତିଷ
ବ୍ରାହ୍ମଣ ସୁବେଦିତଙ୍କୁ ଅପମାନ
ଦେଇଥାନ୍ତି । ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କର ଏକମାତ୍ର
ଅପରାଧ ହେଲା, ସେ ରାଜାଙ୍କୁ
ସୁବେଦିତ ଭଳି ନ ଦିଶି ଅତି ସାଧାରଣ
ଦିଶୁଥିଲେ । ଏହି ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କର
ଜନସ୍ଥିତ ନାମ ହେଲା ଗୁଣ୍ଡକୀ ।

ବିଷ୍ଣୁଗୁପ୍ତ ଓ ଗୁଣ୍ଡକୀଙ୍କର ହଠାତ୍
ଭେଦ ହୋଇଗଲା । ସମାନଙ୍କର ଏହି
ସାକ୍ଷାତ୍ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଲଢ଼ିବାପର ଧାର
ବଦଳାଇ ଦେଲା । ବିଷ୍ଣୁଗୁପ୍ତ ଯେପରି
ସାହସୀ ଓ ବଳବାନ ଥିଲେ, ଗୁଣ୍ଡକୀ
ଥିଲେ ସେହିପରି ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ଓ ଦୃଢ଼-
ପ୍ରତିଜ୍ଞ । ନନ୍ଦ ରାଜାଙ୍କ ଉପରେ
ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବା ନିମନ୍ତେ ଉଭୟେ
ଥିଲେ ଦୃଢ଼ ପରିକଳ୍ପ ।



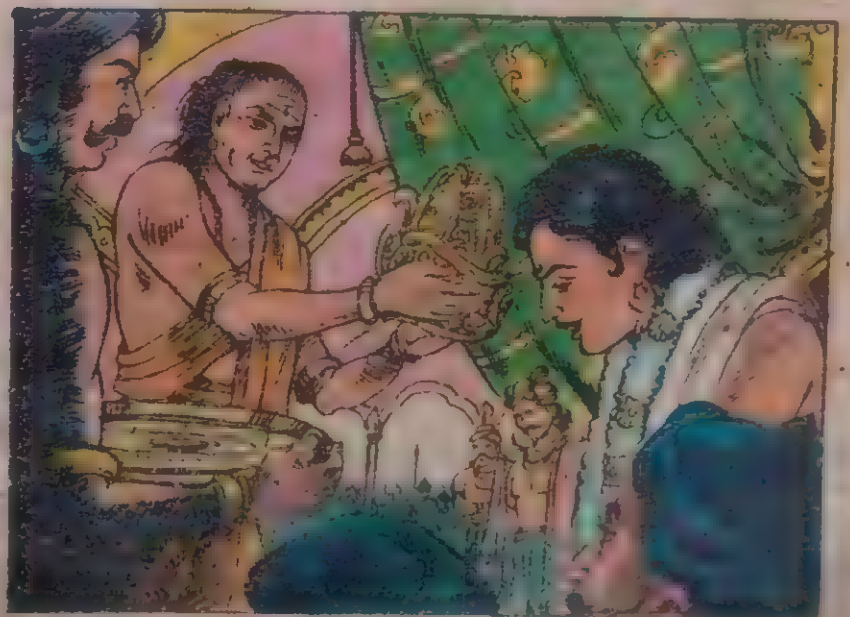
ମଗଧ ସୀମାନ୍ତରେ ପବିତ୍ର ନାମକ
ଜଣେ ସାମନ୍ତ ରାଜା ଥିଲେ । ସେ
ଥିଲେ ବନବାସୀମାନଙ୍କ ଉପରେ
ସର୍ବୋଚ୍ଚ । ଗୁଣ୍ଡକୀ ତାଙ୍କୁ ମଗଧ
ରାଜାର ଅର୍ଦ୍ଧେକ ଦାନ କରିବାର
ଲୋଭ ଦେଖାଇଲେ । ପବିତ୍ର ତାଙ୍କୁ
ସୈନ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ ଦେବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତ
ହେଲେ ।

ପଦକ୍ପଦ ସୈନ୍ୟବାହନ ଧରି
ତନ୍ତ୍ରଗୁପ୍ତ ନନ୍ଦ ରାଜାଙ୍କ ସ୍ୱଜନମାନ
ଆକ୍ରମଣ କଲେ । ଶୁଣିବା ଓ
ତନ୍ତ୍ରଗୁପ୍ତ ଆକ୍ରମଣ ପରିଚ୍ଛେଦନା
କରୁଥାନ୍ତି । ଶୁଣିବା ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିଗଲା ।
ନନ୍ଦ ରାଜା ଏପରି ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲେ ।
ତାଙ୍କ ସୈନ୍ୟବଳ ପରାଜିତ ହେଲେ ।



ରାଜା ମହାନନ୍ଦଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପ୍ରବାସ ମନ୍ତ୍ରୀ
ସୁଷମା ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଭିତରକୁ
ନେଇଗଲେ । କିନ୍ତୁ ଶୁଣିବାଙ୍କ
ତରଫରେ ଆଗରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ ।
ସେମାନେ ମହାନନ୍ଦଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କଲେ ।
ମହାନନ୍ଦଙ୍କର ଅନ୍ତରାଳ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ମନ୍ତ୍ରୀ
ସୁଷମା ଏଥିରେ ମର୍ମାହତ ହେଲେ ।

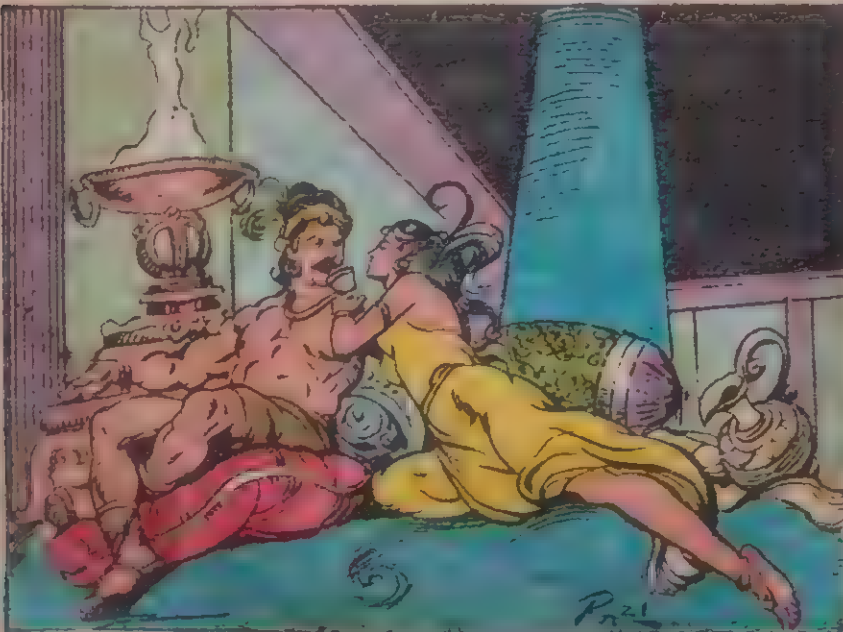
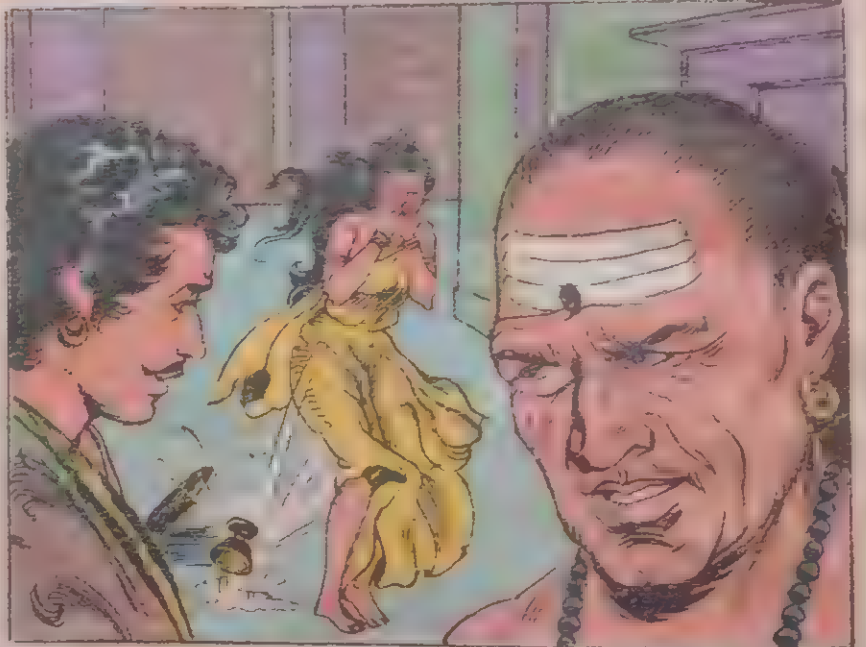
ତନ୍ତ୍ରଗୁପ୍ତ ମଗଧର ରାଜସିଂହାସନ
ଆସେବେଳେ କଲେ । ଜନସାଧାରଣ
ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ । କାରଣ
ତନ୍ତ୍ରଗୁପ୍ତଙ୍କ ପରିବାରର ଲୋକଙ୍କୁ
ନନ୍ଦମାନେ କଷ୍ଟ କଲେ କିନ୍ତୁ
ହତ୍ୟା କରୁଥିଲେ, ଏକଥା ସମସ୍ତେ
ଜାଣିଥିଲେ । ତନ୍ତ୍ରଗୁପ୍ତଙ୍କ ବୁଦ୍ଧି ଓ
ଶକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ କାହାର ସନ୍ଦେହ
ନଥିଲା ।





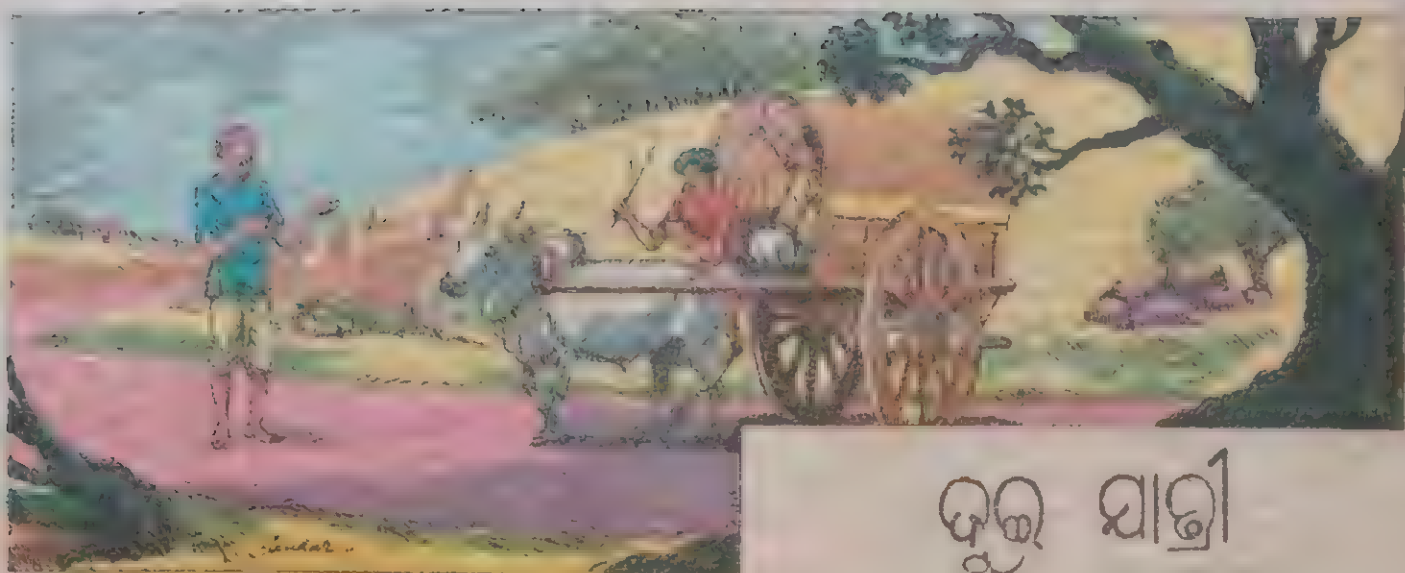
ତେଣୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱୟଂ ତାଙ୍କ ପ୍ରିୟ ସ୍ତ୍ରୀ
 ଓ ଶିଶୁମାରଙ୍କର ଲେକନ ଦେଖି
 ହୃଦୟେ ନେତାକୁ ବିହ୍ୱଳ କଲେ ।
 ସେ ତତ୍ତ୍ୱଗୁପ୍ତଙ୍କ ଉତ୍ଥାପରେ ଗୋଟିଏ
 ସୁନ୍ଦରୀ ଜନ୍ମାକୁ ପ୍ରବେଶ କରାଇଲେ ।
 ସେ ଜନ୍ମା ସୁଯୋଗ ଉକ୍ତି ତତ୍ତ୍ୱଗୁପ୍ତଙ୍କୁ
 ବିଷ ଦେବ, ଏହାହିଁ ହେଲା ଯୋଜନା ।

କିନ୍ତୁ ଗୁଣକ୍ୟଙ୍କ ପ୍ରସାର ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେ
 ଜନ୍ମାର ସ୍ୱରୂପ ଧରାପଡ଼ିଲା । ଜନ୍ମା
 ତତ୍ତ୍ୱଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ବିଷ ପାତ୍ର ପରଖି ଦେଉଥିଲା
 ବୋଲି ଜଣା ପଡ଼ିଗଲା । ଜନ୍ମା
 ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ପାଇବା କଥା । କିନ୍ତୁ ତାକୁ
 ନମ୍ରାର ଗୁଣକ୍ୟ ତାକୁ ପଦ୍ମତଳ
 ନଅରରେ ରଖାଇ ଦେଲେ ।



ସେତେବେଳକୁ ପଦ୍ମତଳ ମନ୍ତ୍ରୀର
 ଅବେକ ଦାଗ କରୁଥିଲେ । ଏ
 ଜନ୍ମା ଯାଇ ତାକୁ ନାଚ ଗୀତରେ
 ମୁଗ୍ଧ କରି ଦିନେ ବିଷ ମିଶ୍ରିତ ପାନୀୟ
 ପିଆଇ ଦେଲା । ପଦ୍ମତଳ ମଲେ ।
 ତତ୍ତ୍ୱଗୁପ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହେଲେ ।

(କ୍ରମଶଃ)



ଦୁଇ ଯାତ୍ରୀ

ପଦ୍ମନାଭ ସହରରୁ ଚାଲୁ ଥିବା ଆସୁଥାନ୍ତି, ଗୋଟିଏ ବଳଦ ଗାଡ଼ରେ । ମଝି ବାଟରେ ଜଣେ ବାଟଚାର ଗାଡ଼ ଘଟକାଇଲେ ଓ କହିଲେ, “ବାବୁ, ଆପଣ କ’ଣ ମୁକୁନ୍ଦପୁର ବାଟ ଦେଇ ଯିବେ ?”

“ହଁ, କାହିଁକି ?” ପଦ୍ମନାଭ ପଚାରିଲେ ।

“ମୁଁ ମୁକୁନ୍ଦପୁରର ବାସିନ୍ଦା । ଆପଣ ଅନୁମତି ଦେଲେ ଆପଣଙ୍କ ସହ ଯେତକି ବାଟ ଗାଡ଼ରେ ଚାଲିଯାଆନ୍ତି । ମୋତେ ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ଭଲ ଲାଗେ । କିନ୍ତୁ ଆଜି କାହିଁକି କେଜାଣି ବଡ଼ କ୍ଳାନ୍ତ ଲାଗୁଛି ।” ଭଦ୍ରଲେକ କହିଲେ । ଭଦ୍ରଲେକଙ୍କ ମୁହଁ ପଦ୍ମନାଭଙ୍କୁ ଚିହ୍ନା ଚିହ୍ନା ମୁଗିଲା । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ସେ କେଉଁଠି ଦେଖିଛନ୍ତି, ମନେ ପକାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

“ଅବଶ୍ୟ ଆପଣଙ୍କର ସାମାନ୍ୟ କିଛି ଅସୁବିଧା ଥିଲେ ମୋତେ ସାଙ୍ଗରେ ନେବା

ଦରକାର ନାହିଁ । ମୁଁ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ବାଟ ଚାଲୁଥିବି । ଦୃଢ଼ତା ଆଉ କୌଣସି ଗାଡ଼ ମଧ୍ୟ ପାଇଯିବି ।” ବାଟଚାର ଯୁକ୍ତି କହିଲେ ।

“ନା, ନା, ଅସୁବିଧା କିଛି ନାହିଁ । ଆପଣ ଆସିପାରନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କ ମୁକୁନ୍ଦପୁର ମାମ ଦଣ୍ଡାଏ ଦେଉଦଣ୍ଡାର ବାଟ ।” ପଦ୍ମନାଭ କହିଲେ ।

କାହାର ସହ ଗପସପ ହୋଇ ଗଲେ ଭଲ ଲାଗିବ ବୋଲି ପଦ୍ମନାଭ ଭଦ୍ରଲେକଙ୍କ ଅନୁରୋଧ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ଭଦ୍ରଲେକ ଗାଡ଼ ଭିତରକୁ ଉଠି ଆସିବା ମାତ୍ରେ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ଭିତରେ ଗପସପ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ପଦ୍ମନାଭ ବୁଝିଲେ, ଭଦ୍ରଲେକଙ୍କ ନାମ କୃଷ୍ଣଦାସ ।

ବାଟରେ ଦୁଇ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ଭାଗର ସେମାନ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ପଇସା ପାଇଁ ହାତ ପତାଇଲେ । ପଦ୍ମନାଭ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ କିଛି କିଛି ଖୁରୁ ପଇସା

କହିଲେ । କୃଷ୍ଣଦାସ କହୁ କହିବୁ କହ
ଦେବାର ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ ।

“କିଛି କିଛି ଦାନ ଯାନ କରିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ
ବୃକ୍ଷର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ନା କ’ଣ ?” ପଦ୍ମନାଭ
କହିଲେ ।

“ଠିକ୍, ଠିକ୍ । ମୋଠି” ରେଜା ପଇସା
ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଦେଇ ପାରୁନାହିଁ ।”
କୃଷ୍ଣଦାସ କହିଲେ ।

ପଦ୍ମନାଭଙ୍କର କିନ୍ତୁ ଧାରଣା ହେଲା କି
କୃଷ୍ଣଦାସ ବାସ୍ତବରେ କୃପଣ । ରେଜା ନଥିବା
କଥା ଗୋଟାଏ ଆଳ ।

ଗାଡ଼ି ଚାଲିଥାଏ । ପଦ୍ମନାଭ ଓ କୃଷ୍ଣଦାସ
ନାନା ବିଷୟରେ ଗପସପ ହେଉଥାନ୍ତୁ । ପଦ୍ମନାଭ
ଦେଖିଲେ କୃଷ୍ଣଦାସ ବେଶ୍ ବହୁପତ୍ର ପଡ଼ାପତି

କରୁଥିବା ଲୋକ । ସେତେବେଳେ ସେତେବେଳେ ସେ
ସେ ମୁଁ ହେଲେ । ସେହି ଭାବରେ କହିଥାନ୍ତୁ ।

ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ସାଗରେ ଗୋଟି ଅଟକି-
ଗଲା । ଗୋଟାଏ ଚକରୁ ଖଣ୍ଡିଏ କିଲା ଖସି
ଯାଇଥିଲା । ଗୋଟିଆ ଗାଡ଼ିର ଗୋଟାଏ
କଡ଼ରେ ଠିଆ ହୋଇ ଖଣ୍ଡିଏ କିଲାର
ସଜାଜରେ ଗଲା । ଦୁଇପାଖି ଗଛ ମୂଳ
ଛୁଇଁଲେ ଠିଆ ହେଲେ ।

ଜଣେ ବୁଢ଼ା ଲୋକ ସେମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସି
କହିଲା, “ବାବୁମାନେ, ଗୋଟିରେ ମୋ ପେଟ
ଜଳୁଛି । ଦୁଇଦିନ ହେଲା ଖାଇନାହିଁ । କିଛି
ଖାଇବାକୁ ଦେଇ ପାରିବେ ?”

ଲୋକଟିର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲେ ସେ ଯେ
ବାସ୍ତବିକ ଶ୍ରାବଣ ଯୁଆଁ ହୋଇଥିବ, ଏକଥା



ପଦ୍ମନାଭ କହିଲେ, “କର୍ମନାମ ମାତ୍ର ଫଳ ।
ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଦୋକାନରେ ଦେଖିଥିଲି ।
ଆପଣ କାନ୍ତୁ ଓ କସ୍‌ମିୟ ବାଦାମ କଣ୍ଠୁଥିଲେ,
ମୁଁ ବି କଣ୍ଠୁଥିଲି ।”

କୃଷ୍ଣଦାସ ହସି କହିଲେ, “ଠିକ୍, ମୁଁ ବି
ସେତେବେଳେ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖିଛି । ତେବେ
ଆପଣଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ନଥିଲି । ମୁଁ କାନ୍ତୁ କଣ୍ଠିଥିଲି
ମୋ ଝିଅ ପାଇଁ । ସେ ଅନ୍ୟସତ୍ତା । ମୋ ଝିଅ
କହିଥିଲେ ଝିଅ କାନ୍ତୁ ବାଦାମ ଖାଇବାକୁ ମନ
କରୁଥିଲା ।” ପଦ୍ମନାଭ କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ ।
କୃଷ୍ଣଦାସ ମୁକୁନ୍ଦପୁରଠି ଓହ୍ଲାଇଗଲେ । ଦୁହେଁ
ବନ୍ଧୁ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । କୃଷ୍ଣଦାସ ସେ କୃପଣ
ବୁଝନ୍ତି, ସେକଥା ପଦ୍ମନାଭ ବୁଝି ପାରିଥିଲେ ।

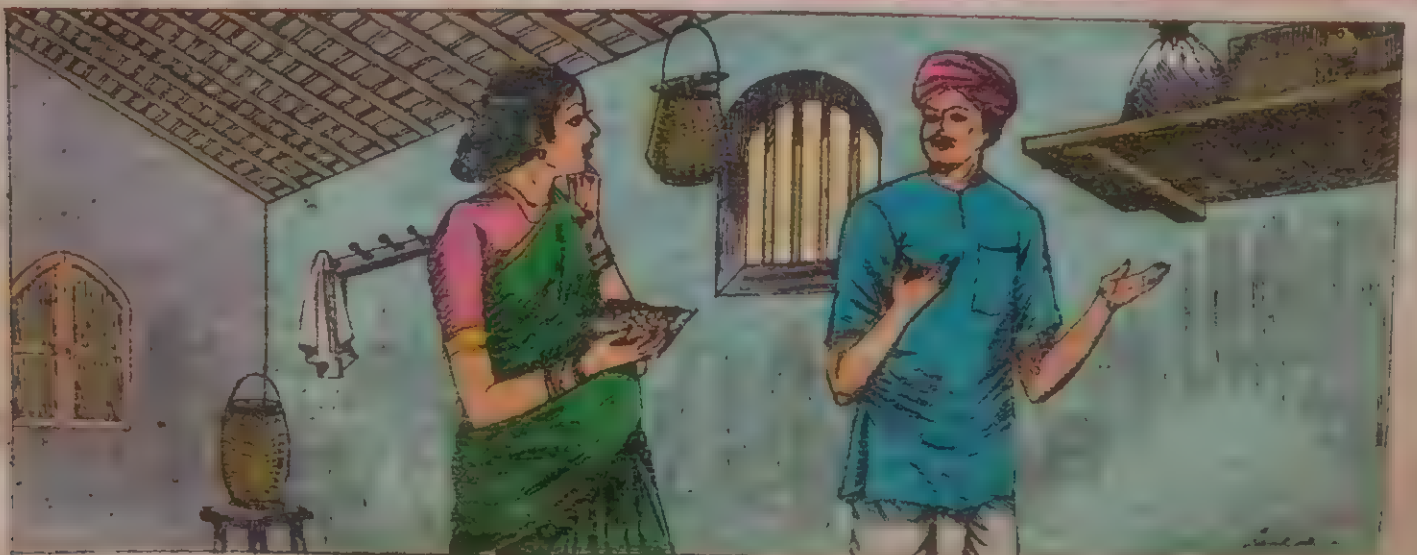
କୃଷ୍ଣଦାସ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ ଲୁଗାପଟା
ବଦଳାଇଲେ । ତାଙ୍କ ଝିଅ କହିଲେ, “ଯାହ
ହେଉ, ତମେ ସେ ଝିଅ ପାଇଁ ମନେ କରି
କାନ୍ତୁ ଓ କସ୍‌ମିୟ ଆଣିଛ, ଏହା ଆନନ୍ଦର
କଥା । ସେ ଆଜି ସକାଳେ ଖୋଜୁଥିଲା ।” ।

“ଆଣିଥିଲି ସେ, କିନ୍ତୁ ବାଟରେ ଜଣେ
ଭୋଗିଲା ବୁଡ଼ାକୁ ଦେଇଦେଲା !” କୃଷ୍ଣଦାସ
କହିଲେ ।

“ଦେଇ ଦେଲା ? ତେବେ ତମ କାମିଜ
ମୁଣିରୁ ଏ ଘୁଡ଼ିଆ ଘୁଣି କମିତ ବାହାରିଲା ?”
କୃଷ୍ଣଦାସଙ୍କ ଝିଅ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ ।
କୃଷ୍ଣଦାସ ନିଜେ ବି କିଛି କମ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ
ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ତାଙ୍କ
ମୁହଁରେ ହସ ପୁଟିଲା । ସେ କହିଲେ,
“ବୁଝିଲି । ଯାହାଙ୍କ ଶଗଡ଼ରେ ଆସିଲି, ସେ
ବି କାନ୍ତୁ ଓ କସ୍‌ମିୟ କଣ୍ଠିଥିଲେ । ମୋ ଝିଅ
ପାଇଁ ଆଣୁଥିବା ଜିନିଷ ମୁଁ ଜଣେ ଭୋଗିଲା
ବୁଡ଼ାକୁ ଦେଇ ଦେବାର ଦେଖି ସେ ତାଙ୍କ ନିଜ
ଘୁଡ଼ିଆଟି କେତେବେଳେ ମୋ କାମିଜ ମୁଣିରେ
ରଖି ଦେଇଛନ୍ତି !”

“ବାସ୍ତବିକ ଦୁନିଆରେ ମହତ୍ ଲୋକ
ଅନେକ ଅଛନ୍ତି ।” ତାଙ୍କ ଝିଅ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଲେ ।

“ନିଶ୍ଚୟ, ନିଶ୍ଚୟ !” କହିଲେ କୃଷ୍ଣଦାସ ।



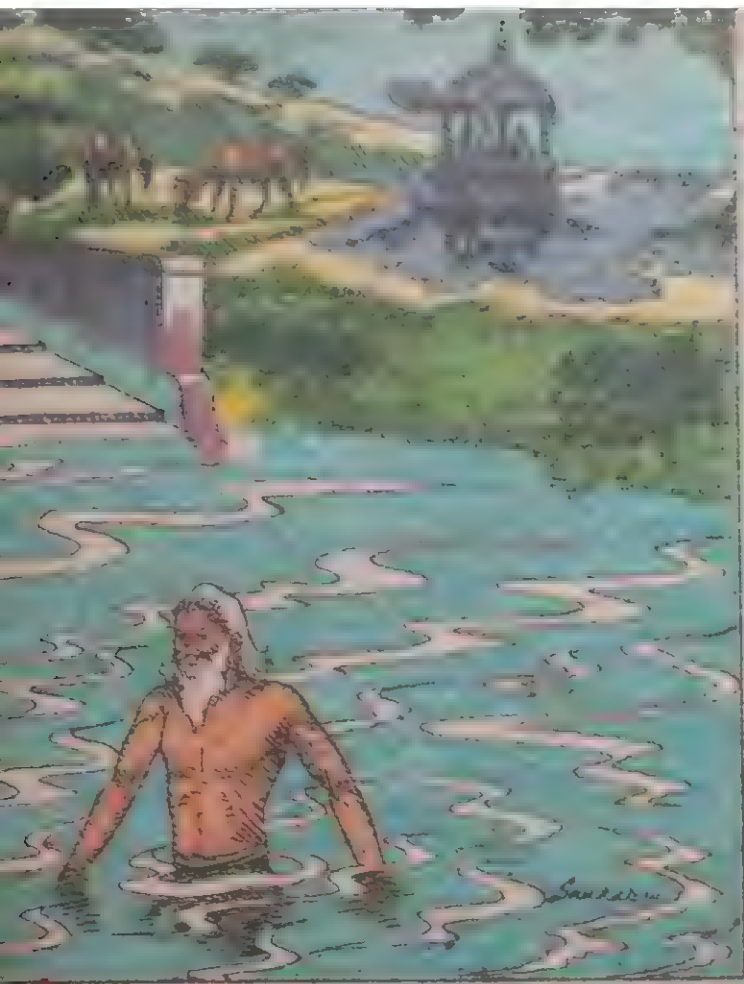


କୃଷ୍ଣାବତାର

ସେ ଦିନ ରାତିରେ କୃଷ୍ଣ, ବଳରାମ ଓ ଅନ୍ଧୁର
 ଏକାଠି ବସି ଖାଇଲେ ଓ ନାନା ଗଳ୍ପ
 କରୁ କରୁ ପ୍ରାୟ ଅର୍ଦ୍ଧରାତି ହୋଇଗଲା ।
 ଅନ୍ଧୁର କଥା ଛଳରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ବୁଝାଇଲେ,
 “ବନ୍ଧୁ, ତମେ ନିଜ ମା’ଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଏଠାରେ
 ରହିଛ ଓ ଅନେକ ଅଲୌକିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛ ।
 ଏବେ ସମୟ ଆସିଛି ନିଜ ବାଣୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା
 କରି । ତୁମ ମାତା ପିତା ଦୁହେଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହାନ
 ବ୍ୟକ୍ତି । ସେମାନେ ତୁମର ବିଚ୍ଛେଦରେ ଓ
 ଦୁଷ୍ଟ କାନ୍ଦର ଅତ୍ୟାଚାରରେ ଜୀବନ୍ତ ହୋଇ
 ରହିଛନ୍ତି । ତୁମ ପିତା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଧୁ
 ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କାନ୍ଦ ଯେତେବେଳେ ଅପମାନ ଦିଏ
 ଆମେମାନେ ତଦ୍ଦୂର ମରବ ହୋଇ ଓ
 ଅନ୍ତରରେ ଗଭୀର ଦୁଃଖ ନେଇ ସବୁ ଯତ୍ନ

କରିଥାଉ । କାନ୍ଦର କଥାକୁ ବିରୋଧ କରିବା
 ଅର୍ଥ ସାକ୍ଷାତ୍ ମୃତ୍ୟୁକୁ ବରଣ କରିବା । ତୁମର
 ମା’ ମଧ୍ୟ ତୁମକୁ ଝୁରି ଝୁରି ଥରେ ମାଡ଼ ଦେଖିବା
 ଆଶାରେ ବନ୍ଧି ରହିଛନ୍ତି । ତୁ ପୁଅଙ୍କର ହତ୍ୟା
 ସହ ସହ ତାଙ୍କର ହୃଦୟ ପଥର ହୋଇ
 ଯାଇଛି । ଏବେ ସବୁ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟର ଅବସାନ
 କରିବାର ଦାୟିତ୍ବ ତୁମରହିଁ । ତୁମ ପରି ପୁଅକୁ
 ଜନ୍ମଦେଇ ବି ତୁମର ମାତାପିତା ଅକଥମନ୍ତ୍ର
 କଷ୍ଟ ଭୋଗ କରୁଛନ୍ତି; ଏବେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର
 କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସଂସାରକୁ କାନ୍ଦ କବଳକୁ
 ଉଦ୍ଧାର କରି । ଏହାହିଁ ତୁମର ବର୍ତ୍ତମାନର
 କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।”

କୃଷ୍ଣ ସବୁ ବୁଝି କେବଳ ନୃଦୁହାମ୍ଭ
 କରୁଥିଲେ । ରାତି ପାହି ସକାଳ ହେବା ମାତ୍ରେ



ମଥୁରା ଯିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରଥ ସଜ କରାହେଲା । ସେତେବେଳେଯାଏ ଗୋକୁଳ ଭିତରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ମଥୁରା ଯାତ୍ରା ବିଷୟରେ ବିଶେଷ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ନଥିଲା । କୃଷ୍ଣ ବଳରାମ ଗୋକୁଳର କିଶୋର : ସେହିଠାରେ ସେମାନେ ବଡ଼ ହେବେ । ଗୋପ ଗୋପୀମାନଙ୍କ ଆଶା ଓ ଆନନ୍ଦର କାରଣ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ରହିଥିବେ । କୃଷ୍ଣଙ୍କ ବଂଶୀଧ୍ବନି ସବୁଦିନ ଗୋଧୂଳବେଳେ, ପୁଣି ସମୟ ଅସମୟରେ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳୁଥିବ; ସେ ବଂଶୀଧ୍ବନିରେ କେବେ କେବେ ଗଛଲତା ଫୁଲ କୁହୁମିଡ଼ି ହୋଇ ଉଠୁଥିବେ ତ କେତେବେଳେ ଯମୁନା ଜଳରେ ସେ ଥିବା ରେଙ୍ଗ ଡୋକ୍ ଥିବ, କେତେବେଳେ ସେ ଥିବାରେ ଆକାଶରେ ମେଘ

ହେଉ ଅବୁଦ୍ଧ ଓ ଉଦ୍ବିଗ୍ନ ଓ ବଡ଼ ଗୋପ ନରସିଂହ ଓ କେତେବେଳେ ସେ ଥିବା ଗୁଡ଼ି ଗୋପବିରାଜାଙ୍କ ଆଦି ମଧୁ ହେଉନାହିଁ ଥିବେ, ଏହିକ ଅନୁର ମୁହାତା ଓ ସୁଖ ସବୁଦିନ ସେମାନଙ୍କୁ ମିଳିବ ବୋଲି ସେମାନେ ଧରି ନେଇଥିଲେ । କୃଷ୍ଣ ବଳରାମ ମଥୁରା ଯିବାକୁ ବାହାରିଛନ୍ତି, ଏକଥା ଶୁଣି ମଧ୍ୟ ପ୍ରଥମେ କେହି କେହି ତାକୁ ବିଶ୍ବାସ କଲେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବେଳ ଦିନ ଦେବା ବେଳକୁ ଏ ବିଷୟରେ ଆଉ କାହାର ମନରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନଥିଲା । କୃଷ୍ଣ ଓ ବଳରାମ, ଯଶୋଦା, ରୋହିଣୀ ଓ ନନ୍ଦଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଅହରହ ସହର ରଥରେ ବସି ମଥୁରା ଗଲେ । ଗୋପୀମାନେ ଓ ଗୋପବାଳିକମାନେ ଅନେକ ଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ରଥ ପଛରେ ଦୌଡ଼ୁଥିଲେ । ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ କୁହାକୁହ ହେଉଥିଲେ କି ଅନେକ ବିପଦରୁ କୃଷ୍ଣ ଗୋକୁଳକୁ ରକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । ଏବେ ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟ କୃଷ୍ଣ ମଥୁରାକୁ ଚାଲିଯିବାରୁ ସେମାନେ ଅନାଥ ଓ ଅସହାୟ ହୋଇ କାଳ ଯାପନ କରିବେ ।

ରଥର ଗତି ବୁଝି ପାଇବାରୁ ସେମାନେ ଆଉ ରଥକୁ ଅଧିକ ଅନୁସରଣ କରି ନପାର କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ପଛରେ ରହିଗଲେ । କୃଷ୍ଣବିହୀନ ଗୋକୁଳ ଶ୍ରୀମୁକ୍ତ ଦିଶିଲା । ସମସ୍ତ ଗୋକୁଳବାସୀ କୃଷ୍ଣକୁ ଝୁରି ଝୁରି ଖାଲି କାନ୍ଦୁଥିଲେ ।

ଯେ ଅନ୍ଧର ଦୃଷ୍ଟି, ବଳରାମଙ୍କୁ ନେଇ
 ମଧୁସୂଦନ ସୀମାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । କ୍ଳାନ୍ତ ଅନ୍ଧର
 ରଥର ଚକ ବନ୍ଦ କଲେ । ଗୋଟିଏ ବୃକ୍ଷଛାୟାରେ
 ରହି ରହିଲା । ଅନ୍ଧର କହିଲେ, “ମୁଁ ଝୁରୁ
 କ୍ଳାନ୍ତ । ତମେ ଦୁହେଁ ରଥ ଉପରେ ବସିଥାଅ ।
 ମୁଁ ଟିକିଏ ନଦୀରେ ସ୍ନାନ କରି ଆସେ ।
 ଯୋଡ଼ାମାନେ ମଧ୍ୟ କିଛି ସମୟ ଘାସ ଚେବେ ।”
 ଯୋଡ଼ାମାନଙ୍କୁ ଫିଟାଇ ଦେଇ ଅନ୍ଧର ସ୍ନାନ
 କରିବାକୁ ଗଲେ । ଅଣ୍ଟା ସମୁଦା ଜଳରେ
 ବୁଡ଼ି ବୁଡ଼ି ମନ ସନ୍ତୋଷରେ ସ୍ନାନ କରୁଥାନ୍ତି
 ଅନ୍ଧର । କିନ୍ତୁ ଏ କ’ଣ? କି ଆଲୌକିକ
 କଥା? ଜଳ ଭିତରେହିଁ ବୁଡ଼ି ରହି ସେ
 ଦେଖିଲେ ରଥାଚଳ । ସେଠାରେ କର୍କୋଟକ,
 ବାସୁକି ଆଦି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନାଗମାନେ ଆତଯାତ
 ହେଉଛନ୍ତି । ଅନ୍ଧର ସୁନ୍ଦର ରତ୍ନମଣ୍ଡପ ଉପରେ
 ବିରାଜିତ ସହସ୍ର ପଟାଧାରୀ ଶେଷନାଚ । ତାଙ୍କର
 ଦେହ ରଜତ ପରି ଧବଳ । ସେ କୁଣ୍ଡଳୀ କରି
 ପଟା ଟେକି ରହିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ମହସ୍ତ୍ର ପଟାରୁ
 ସହସ୍ର କିନ୍ନା ବଜ୍ରକୁ ଖେଳାଇ ପରି ଦେଖା
 ଯାଉଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଦୁଇ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ମୁଷଳ,
 ହଳ ଓ ଚାତୁରସର ପତାକା ଶୋଭା ପାଉଥିଲା ।
 ଶେଷନାଗଙ୍କ କୁଣ୍ଡଳୀ ମଧ୍ୟରେ କମଳନେତ୍ର,
 ଶ୍ୟାମବର୍ଣ୍ଣ କୃଷ୍ଣ ପୀତବସନ ପରିଧାନ କରି
 ବିରାଜନୀନ କରୁଥିଲେ ।

ପ୍ରଥମେ ଅନ୍ଧର କିଛି ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ ।
 ସେ କେଉଁଠାରେ ଅଛନ୍ତି? ଏହା ସ୍ୱପ୍ନ ନା



ବାସ୍ତବ? ଜଳରୁ ଉଠିବେ କ’ଣ ହୁଏତ
 ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବା ସମ୍ଭବପର? ତାଙ୍କର କ’ଣ ଭ୍ରମ
 ହେଉଛି? ସେ ବାସ୍ତବରେ ତାଙ୍କ ଘରେ ଶୋଇ
 ରହି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁ ନାହାନ୍ତି ତ? ଅଥବା ଧ୍ୟାନରେ
 ବସି ଏଭଳି ଅପୂର୍ବ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁ ନାହାନ୍ତି ତ?
 ତେବେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ସେ ବୁଝିଗଲେ
 କି ତାଙ୍କୁ ଭଗବାନ କରୁଣା କରି ଏ ଦୃଶ୍ୟ
 ଦେଖାଉଛନ୍ତି ।

ଭଗବାନ୍ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଏହି ଅଲୌକିକ ରୂପ
 ଦେଖି ଅନ୍ଧର ପ୍ରବଳ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଓ
 ମାନସ ପୂଜା ଦ୍ୱାରା ନାନାବିଧ ଅର୍ଚ୍ଚନା କରିବାକୁ
 ଲାଗିଲେ । ତା’ପରେ ସେ ପାଣିରୁ ବାହାରି
 ଆସି ଦେଖିଲେ କୃଷ୍ଣ ବଳରାମଙ୍କ ଦେହରେ



ଗାଁରେ ଦୁଇଜଣ ଓ ସେ ଅଳ୍ପ କୃଷୀ
କେଳୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ପରେ ଦୁଗା ଧୀରେ
ଧୀରେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧତ ହୁଅନ୍ତେ ସେ ସ୍ଥାନ ସାରି
କୂଳକୁ ଆସିଲେ । ତାଙ୍କ ମୁହଁର ଶବ୍ଦ ଅନ୍ୟ
ପ୍ରକାର । ଆଖି ଦୁଇଟି ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପ୍ରେମରେ ଭଲ
ଭଲ । ଅନ୍ଧରଙ୍କର ଏପରି ଶବ୍ଦ ଗର୍ଗର୍ ରୂପ
ଦେଖି ଚତୁର କୃଷ୍ଣ ପଚାରିଲେ, “ଆପଣ
ଏତେ ଡେରି କଲେ କାହିଁକି ? ଆପଣଙ୍କ
ମୁହଁର ଶବ୍ଦ ତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭଲ । କ’ଣ କିଛି
ଘଟିଲା କି ?”

ଅନ୍ଧର ଶବ୍ଦସ୍ପଷ୍ଟ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ, “ପ୍ରଭୁ,
ତୁମର ଏତେ ନିକଟରେ ଯେ ମୁଁ ଅଛି ତା’ଠାରୁ
ବଳ ଆଉ ଅଧିକ ସୌଭାଗ୍ୟ କ’ଣ ଥାଇପାରେ ?
ହେ କୃପାକ୍ଷୟ, ବ୍ରହ୍ମା, ଇନ୍ଦ୍ର, ଯେଉଁ ରୂପ
ଦେଖିବାକୁ ଅସମର୍ଥ ସେହି ଅଲୌକିକ ତୁମର
ଓ ବଳରାମଙ୍କର ରୂପ ମୁଁ ଜଳ ମଧ୍ୟରେ
ଅବଲୋକନ କରି ଆଜି ଧନ୍ୟ ହେଲି । କିନ୍ତୁ
ଯେଉଁ ରୂପକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର
ମଧ୍ୟ ସାଧ୍ୟ ନାହିଁ, ତାକୁ ମୁଁ ସ୍ଥର ଅଧମ
ବ୍ୟକ୍ତି ବା କି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବି ? ଏବେ ଏତିକି
ମାତ୍ର ପ୍ରାର୍ଥନା ଏହିପରି ମୋ ଉପରେ ସଦା
ଅନୁଗ୍ରହ ରଖିଥିବେ । ଏବେ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ଆଗତ
ପ୍ରାୟ । କଂସର ଆଦେଶ, ତା’ ପୂର୍ବରୁ ଆମେ
ଯେପରି ମଥୁରାରେ ପହଞ୍ଚିବା । ନହେଲେ ତା’ର
ପ୍ରବଳ କ୍ରୋଧ ସହ୍ୟ କରିବା କଠିନ ହୋଇ
ପଡ଼ିବ ।”

ତାଙ୍କର ଅର୍ଦ୍ଧ ନାର ଚନ୍ଦ୍ର ସବୁ । ଅନ୍ଧର କୃଷ୍ଣ-
ଶବ୍ଦରେ ଗର୍ଗର୍ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରରୁ
ତାଙ୍କର ବହିରାନ୍ତ ଅଜସ୍ର ଅଶ୍ରୁଧାର । ଅନ୍ଧା,
ଆଜି ଭଗବାନ୍ କେଡ଼େ ବଡ଼ କୃପା ନ କଲେ
ତାଙ୍କୁ ! ସେ ହୃଦୟରେ ଭଗବାନଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞତା
ଜଣାଇଲେ, ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ ଜୀବନ ସାର୍ଥକ
ହେଲା । କୃପାକ୍ଷୟ, ଶବ୍ଦଗ୍ରାସ୍ତ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଚାହିଁ
ଚାହିଁ ସେ ଜଳରୁ ନିର୍ଗତ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ
ଆଖିରୁ ଅଶ୍ରୁଧାର ବନ୍ଦ ହେଉ ନଥାଏ । ଜଳରୁ
ଉଠୁ ଉଠୁ ପୁଣି ଥରେ ଭଗବାନ୍ କୃଷ୍ଣଙ୍କର
ମେଘ ଅପରୂପ ଦେଖିବାକୁ ତାଙ୍କର ମନ ହେଲା ।
ପୁଣି ସେ ଜଳରେ ବୁଡ଼ିଲେ ଓ ସେହି ଅଭୂତପୂର୍ବ
ଦୃଶ୍ୟ ଅବଲୋକନ କଲେ । ସେ ବାରମ୍ବାର

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲେ, “ଏବେ ଆମେ ଦୁହେଁ ତ ଆପଣଙ୍କର ଅଧିକାରୀ ଯାହା କରବାକୁ ଇଚ୍ଛା ଆମକୁ ଟାଳି କୁହନ୍ତୁ, ଆମେ କରିବୁ । ଆମେ ଦୁହେଁ ତ ଆପଣଙ୍କରହିଁ । ଆପଣଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଳନ କରି ଆପଣଙ୍କ ସହ ମଥୁରା ଯାବା କରୁଛୁ ।”

ତା’ପରେ ଗୁଣି ରଥ ଚାଲିଲା । ସଂଧ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ ରଥ ପହଞ୍ଚିଲା ଯାଇ ମଥୁରା ନଗରରେ । କୃଷ୍ଣ ଅନ୍ତରକୁ କହିଲେ, “ମହାଶୟ, ଅନେକ ଦିନରୁ ଆମେ ମଥୁରା ନଗର ବିଷୟରେ ଅନେକ କଥା ଶୁଣିଛୁ । ଏବେ ଦେଖିବାର ଆମର ସୌଭାଗ୍ୟ ହେଲା । ତେଣୁ ଆପଣ ଆମକୁ ଅନୁମତି ଦେଲେ ଆମେ ଦୁହେଁ ନଗର ବୁଲି ଦେଖନ୍ତୁ ।”

ଅନ୍ତର ଏକଥା ଶୁଣି କୃଷ୍ଣ ଓ ବଳରାମଙ୍କୁ ରଥରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଦେଇ କହିଲେ, “ତୁମେମାନେ ମଥୁରା ନଗର ବୁଲି ବୁଲି ଦେଖ । କିନ୍ତୁ ମନେରଖ ଯଦି ତୁମେମାନେ ଦେବଙ୍କ ବସୁଦେବଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବାକୁ ଚାହୁଁ କ’ଣକୁ ଦେଖା କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ତେବେ ସେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ରାଗିବ । ମୁଁ ଯାଉଛି; କ’ଣକୁ ତୁମେମାନେ ଆସିବାର ଖବର ଦିଅ ।”

କୃଷ୍ଣ ବଳରାମଙ୍କୁ ନଗରର ପ୍ରଶସ୍ତ ରାଜପଥ ଉପରେ ଠାଏଁ ରଥରୁ ଅବତରଣ କରାଇ ଅନ୍ତର ରଥ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ । ଦୁଇ ଭାଇ କିଛି ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଠାରେ ଠିଆ ହୋଇ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କଲେ ।



ବଳନମୁକ୍ତ ହାତୀ ଦୁଇଟି ପରି ଦୁଇଭାଇ ମଥୁରା ନଗରର ଦୃଶ୍ୟ ସବୁ ବୁଲି ବୁଲି ଦେଖୁଥା’ନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ମଥୁରାର ନରନାରୀ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ଆସୁଥା’ନ୍ତି । ସେମାନେ ଏହି ଭାଇ ଦୁହେଁଙ୍କ ବିଷୟରେ ନାନା ପ୍ରକାରର କଥାବାତ୍ କରୁଥା’ନ୍ତି । କିଛିବାଟ ଯିବା ପରେ ଦେଖିଲେ ଜଣେ ରଜକ ବହୁତ ଗୁଡ଼ିଏ ସୁନ୍ଦର ବସ୍ତ୍ର ଗଣିଲି ମୁଣ୍ଡାଇ ଯାଉଛି । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଲେ, “ଶୁଣ ଭାଇ, ଆମେ ସବୁ ରାଜାଙ୍କ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଆସିଛୁ, ଆମେ ରାଜାଙ୍କ ଭଣଜା । ତେଣୁ ତୁମେ ଦୟାକରି କିଛି ଭଲ ଲୁଗା-ଦିଆ ଯାହାକୁ ଆମେ ପିନ୍ଧି ଦରବାରକୁ ଯିବୁ ।”



ରଜକ ରାଗିଯାଇ କହିଲା, “କ’ଣ ହେଲା ? ମହାରାଜାଙ୍କର ମୁଲ୍‌ବନ୍ ବସ୍ତ୍ର ସବୁ ତମେ ଦୁର୍ଘଟିତ କରିବ ? ବହୁଆ ଜାତିର ଟୋକା ଦୁଇଟା କେଉଁଠୁ ଆସି କହୁଛି କ’ଣ ନା ରଜାଙ୍କ ଭଜନା ! ଯା, ଯା, ଠକ କେଉଁଠିକାର ।”

ରଜକର କଥା ଶୁଣି କୃଷ୍ଣ ରାଗିଯାଇ ତାକୁ ଖୋଟାଏ ଗୁମୁଡ଼ା ଦେଲା ଯେ ଯେଉଁଠିରେ ସେ ମରିଗଲା । ଗୁରୁଆଡ଼େ କୋଳାହଳ ପଡ଼ିଗଲା । ଏଣେ ଜଣେ ଦୂତ ଯାଇ ରଜାଙ୍କୁ ସବୁ କଥା ଜଣାଇଲା । କୃଷ୍ଣ ବଳରାମ ଲୁଗା ଖଣ୍ଡି ଲାଗି ବାଛି ବାଛି ଦୁଇଟି ହଳଦିଆ ଓ ନଳ ରଙ୍ଗର ଲୁଗା ଆଣି ଦିଅନ୍ତେ । ତା’ପରେ ସେଠାରୁ ସୁମରବତ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ

ବସ୍ତୁ ସବୁ ସେହି ସମୟରେ ସବୁ ବାଣି ଦେଲେ ।

ତା’ପରେ ଦୁଇଭାଇ କିଛି ଦୂର ଯାଇ ଯେଉଁଠି ମାଳାକାର ଘର ଥିଲା । ମାଳାକା ଘରରେ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି । କୃଷ୍ଣ ଏହି ସୁନ୍ଦର ଘର ସବୁ ଯେଣି ତେ ଆନନ୍ଦ ହୋଇ କହିଲେ, “ଭାଇ କିଛି ସୁନ୍ଦର ବାସ୍ତା ଘରରେ ହାର ଦୁଇଟି ଆମକୁ ଦିନାଇ ଦିଅ ।” ଏମାନଙ୍କ କଥା ମାଳାକାର ଅଗରୁ ଶୁଣିଥିଲା । ସେ ଭାବିଲା ଏମାନେ ଯଦି କି ଚଳିବ କିମ୍ବା ସିଦ୍ଧି । ତେଣୁ ସେ କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା ଏ ସାରା ଘର ଘୋଡ଼ାମାନଙ୍କୁ ଆପଣଙ୍କର । ଯାହା ଲଜ୍ଜା ଆଦେଶ କରନ୍ତୁ ।” ସେଠାରୁ ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ହାର ଗଳାରେ ପକାଇ ଦୁଇଭାଇ ପୁଣି ଆଗକୁ ଚାଲିଲେ । କିଛି ଦୂର ଯିବା ପରେ ଦେଖିଲେ ସୁନ୍ଦର ବାସ୍ତା ଚନ୍ଦନ ଧରି ଜଣେ କୁକୁଜା ନାରୀ ରସ୍ତାରେ ଯାଉଛି । କୃଷ୍ଣ ତାକୁ ପଚାରିଲେ, “ଏ ସବୁ ତୁ କାହାପାଇଁ ନେଉଛୁ ?”

“ଏସବୁ ମହାରାଜା କଂସଙ୍କର ଅଙ୍ଗ ଲାଗି ପାଇଁ । ଏବେ ସେ ସ୍ନାନକରି ସାରିବା ପରେ ମୁଁ ଏହି ମୁଲ୍‌ବନ୍ ଚନ୍ଦନ, ଅଗୁରୁ ଓ କହୁରୀ ସବୁ ତାଙ୍କ ଦେହରେ ଲଗାଇ ଦେବି ।”

“ଆମକୁ ପ୍ରଥମ ଲଗାଇ ଦେ ।” କୃଷ୍ଣ କହିଲେ । ବିରାଟ କୁକୁଜା କରେ କ’ଣ ? ବାଧା ହୋଇ ଭଲ ଭଲ ଚନ୍ଦନ ସବୁ ଲଗାଇ ଦୁଇଭାଇଙ୍କୁ ବେଶ କରିଦେଲା । କୃଷ୍ଣ ଶୁଣି

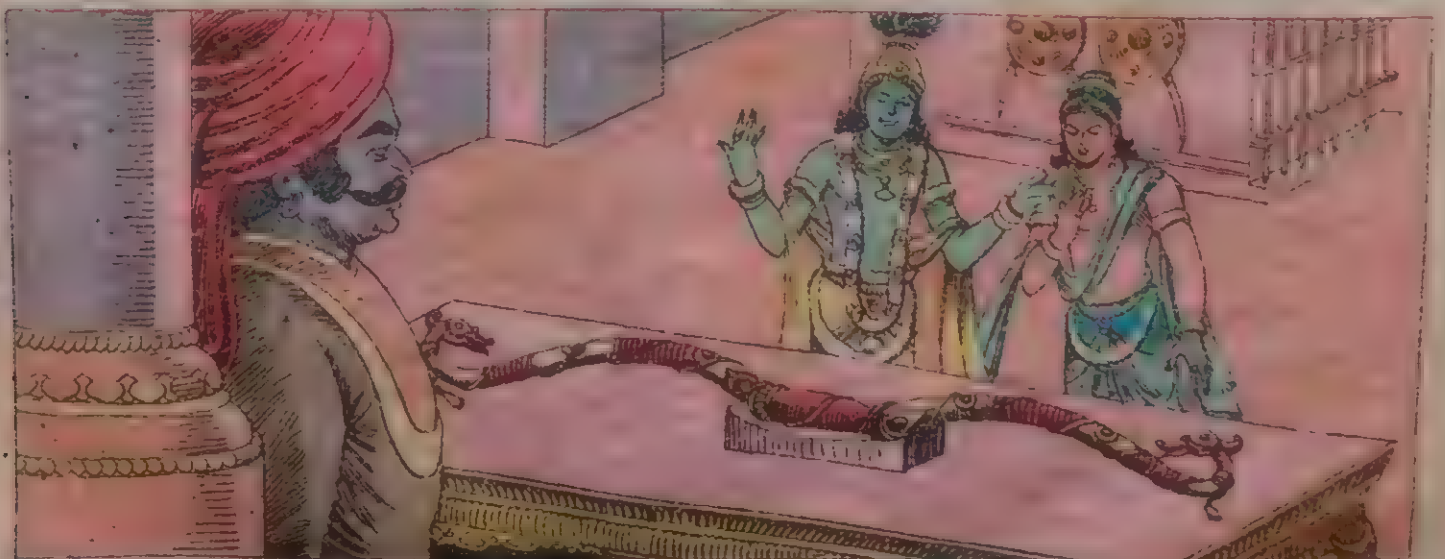


ହୋଇ ନିଜ ହାତରେ ତା'ର ବନ୍ଧା ହେଉଥିବା ଦେହକୁ ସଜାଡ଼ ଦେଲେ । ତତ୍ତ୍ଵସାତ୍ ଭଗବାନଙ୍କ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପାଇଁ ସେ ଏକ ଅପରୂପ ସୁନ୍ଦରୀ ନାରୀରେ ପରିଣତ ହେଲେ । ସେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ହାତ ଧରି କହିଲା, “ହେ ପ୍ରଭୁ ମୋର କୁସ୍ଥିତ ଦେହକୁ ଆପଣ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଅପରୂପ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ଆପଣ ଦୟାକରି ଆମ ଘରେ ଆରେ ପାଦ ଦେବେ, ମୁଁ ଧନ୍ୟ ହୋଇଯିବି ।”

କୃଷ୍ଣ କହିଲେ, “ଏବେ ଆମେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟସ୍ତ ଅଛୁ । ପରେ ମୁଁ କେବେ ମଧ୍ୟ ତୁମ ଘରକୁ ଆସିବି । ତମେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରୁହ, ମୁଁ କଥା ଦେଉଛି ମୁଁ ଆସିବି ।” ଏହିପରି କୁରୁଜାକୁ ସାନ୍ତ୍ଵନା ଦେବା ପରେ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ବଳରାମ ମଥୁରା ନଗରର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଦେଖୁ ଦେଖୁ କଂସର ରାଜନବରର ଦ୍ଵାରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେଠାରେ ଅନେକ ଲୋକ ସମବେତ ହୋଇ ରାଜା କଂସର ଧନୁଉତ୍ସବ ନିମନ୍ତେ ପଠା-

ହୋଇଥିବା ଅନ୍ୟ ରାଜାମାନଙ୍କର ଉପହେ- ଆଦି ଦେଖି ବହୁ ପ୍ରକାର କେଳି କରୁଥିଲେ ।

ଇତିମଧ୍ୟରେ କୃଷ୍ଣ ଧନୁଉତ୍ସବ ପାଇଁ ଯାଇଥିବା ପ୍ରକାଶ ଧନୁକୁ ମୃତ୍ୟୁକା ଭୂଦେବୀଙ୍କର ସବୁ ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ସେଠାକୁ ଗଲେ । ସେଠାରେ ତାହା ଏକ ଉଚ୍ଚ ମଣ୍ଡପ ଉପରେ ନାଗରାଜ ତଟକ ଦେହ ପରି ରଖା ଯାଇଥାଏ । ଦେଖୁ ଦେଖୁ କୃଷ୍ଣ ସେହି ଧନୁଟି ଅନାୟାସରେ ଉପରକୁ ଉଠାଇ ନେଇ ସେଥିରେ ଧରେ ଗୁଣି ଚଢ଼ାଇଲେ । ଧନୁର ଟଙ୍କାର ଗନ୍ଧରେ ମଥୁରା ପ୍ରକମ୍ପିତ ହେଲା । ଏହି ଅଭୁତ ଗନ୍ଧ ଶୁଣି କିଏ ବା ତାହା ମଙ୍ଗଳସୂଚକ ଓ କିଏ ବା ଅମଙ୍ଗଳସୂଚକ ବୋଲି କହିଲେ । କଂସ ମନେ ମନେ ବିସ୍ମିତ ହେଲା । କିଛି ସମୟ ପରେ ଧନୁଗୁଡ଼ର ରକ୍ଷକ ସୈନ୍ୟମାନେ ଭୟରେ କାତର ହୋଇ ସେହି ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ିଯାଇ ସମସ୍ତ ବୃହତ୍ ମହାରାଜ କଂସକୁ ଜଣାଇଲେ ।





ମଣିଷ-ହେଟା

ବିଜେନ୍ଦ୍ର ଗୋଟିଏ ଦୁଇରେ ଜଣେ ସାମନ୍ତ ରଜା ଥାନ୍ତି । ସେ ଯୁବକ ଥିଲେ ଓ ମହାରାଜାଙ୍କର ପ୍ରିୟପୁତ୍ର ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଥିଲା ବଡ଼ ସୁଦୟା । ବାହ୍ୟଭାବରେ ସେ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ସେବା କରି ନିଜର ବଶିଷ୍ଠତା ଦେଖାଇଲେ ମଧ୍ୟ ଭିତରେ ତା'ର ସ୍ୱଭାବରେ ଉଚ୍ଚ ନଥିଲା । ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସବୁଦିନ ରଜକାର୍ଯ୍ୟରେ ଅନୁପସ୍ଥିତ ଥିବାରୁ ସେହି ସୁଯୋଗରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ସାମନ୍ତ ରଜା ସହଚ ସେ ଗୋପନରେ ସପର୍କ ରଖୁଥିଲା ଓ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଛଡ଼ କୌଣସି ମତେ ତାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବା ପାଇଁ ନାନା ପ୍ରକାର ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲା ।

ସେହି ସ୍ତ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଦେଖିଲା ଯେ ପ୍ରତି ସପ୍ତାହର ଶେଷ ତଳିଦିନ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ କୁଆଡ଼େ ରହନ୍ତି, ଶେଷଦିନ ଘରକୁ ଫେରନ୍ତି । ଏ ରହସ୍ୟ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସେ ବ୍ୟାକୁଳ ହେଲା ।

ଦିନେ ସେ ଦୁଃଖର ଅଭିନୟ କରି କହିଲା, “ଆପଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସପ୍ତାହରେ ତଳିଦିନ କୁଆଡ଼େ ଯାଉଛନ୍ତି ? ଘର ଓ ଆଶଙ୍କାରେ ମୁଁ ଘରରେ ଭଲକରି ଚେଇଟିରେ ନାହିଁ ।”

“କ'ଣ କରନ୍ତି ? ମୁଁ ନାଗୁର, ମୋତେ ଯିବାକୁ ସୁଯୋଗ । ଜାଣିଶୁଣି ଲଜା କରି କ'ଣ ମୁଁ ତୁମକୁ ଏକାକୀ ଛାଡ଼ି ଯାଉଛି ? ମୁଁ ତୁମରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ତୁମର କଥାକୁ ଚିନ୍ତା କରୁଥାଏ ।” ସ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ।

“ଏମିତି କ'ଣ କରୁଛ କାମ ଯେ ନ କଲେ ତମେ ରହୁଯାଉଛ ନାହିଁ ? ମୋତେ ନିଜର ଭବୁଥିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ସବୁ ମୋତେ ଖୋଲି କହନ୍ତି ।” ପତ୍ନୀ କହିଲା ।

ପତ୍ନୀଙ୍କର ଅନୁନୟନ କଲେ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଚରଣ ଯାଇ ସେ କହିଲେ, “ତମେ ଶେଷ କରି କୁହ, କାହା ଆଗରେ ଏକଥା ପ୍ରକାଶ



ହେଉଛି ରାଜା ପରେ ଶୁଣି ଚଳିବା କଥାକୁ
 ଗୋଟିଏ ବହୁଗୁଡ଼ିକ ପିଲା ଯୋଗୁଁ
 କିନ୍ତୁ ଏହା ଏତେ ଗୁରୁତର ଯେ ତମେ ଏକଥା
 କାହା ଆଗରେ କହିବ ନାହିଁ । ଭାଗ୍ୟରେ
 ଯାହାଥିବ ।”

“କିନ୍ତୁ ବହୁଗୁଡ଼ିକ ଆପଣ କେଉଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ
 ସ୍ଥାନରେ ରଖନ୍ତି?” ପତ୍ନୀ ଆଦର ଦେଖାଇ
 ପଚାରିଲା ।

“ଚାହାଁଛି ତ ମୋର ପରମ ରହସ୍ୟ ।
 କାରଣ ଯଦି ଅନ୍ୟ କେହି ଏକଥା ଜାଣି
 ମୋର ବହୁଗୁଡ଼ିକ ଲୁଗୁଇ ଦିଏ ତେବେ ମୁଁ
 ସାରା ଜୀବନ ହେଟା ରୂପରେହିଁ କଟାଇବି ।”
 ସ୍ବାମୀ କହିଲେ ।

ଏକଥା ଶୁଣି ପତ୍ନୀ ମନେ ମନେ ଖୁସି
 ହେଲା ଓ ସ୍ବାମୀଙ୍କ ସହିତ ବହୁତ ଆଦର ପୂର୍ବ
 ବ୍ୟବହାର କଲା । ସେଥିରେ ସ୍ବାମୀ ମୋହତ
 ହୋଇଯିବା ଜାଣି ପତ୍ନୀ ପୁଣି ସ୍ଥାନଟିକୁ
 ଜାଣିବାକୁ ବହୁତ ଅନୁନୟ ବନୟ କଲା ।
 ସ୍ବାମୀ ଶେଷକୁ ରହସ୍ୟଟି ଖୋଲି ଦେଲେ ।
 ସେ କହିଲେ, “ବନର ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ ଗୋଟିଏ
 ସମତଳଭୂମି ଅଛି । ସେଠାରେ ଗୋଟାଏ
 ପାହାଡ଼ ଖୋଲି ଅଛି । ମୁଁ ସେଇଠି ମୋ
 ବହୁଗୁଡ଼ିକ ଲୁଗୁଇ ରଖେ । ତିନିଦିନ ପରେ
 ମୋତେ ସହଜରେ ଯେଗୁଡ଼ିକ ମିଳିଯାଏ ।
 ସେଠାରେ କାହାର ଭୁଲ୍ରେ ବି ନକରି
 ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ।”

କରିବ ନାହିଁ ।” ପତ୍ନୀ ଏକଥା ସ୍ବାକାର
 କରନ୍ତେ ସେ କହିଲେ, “ତେବେ ଶୁଣ,
 ମୋର ଏପରି ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା ଯେ ତିନିଦିନ
 ପାଇଁ ମୋତେ ହେଟା ରୂପରେ ବଣରେ
 ରହିବାକୁ ପଡ଼େ । କେବେ ଏ ଦୁର୍ଘଟଣାର
 ଅବସାନ ହେବ ଜାଣେ ନାହିଁ ।”

“ଏ ତ ବହୁତ ବସ୍ତୁତ୍ବର କଥା ! କିନ୍ତୁ
 ଏପରି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ କିପରି?” ପତ୍ନୀ
 ପଚାରିଲା ।

ସ୍ବାମୀ କହିଲେ, “ଜଙ୍ଗଲରେ ପ୍ରବେଶ
 କରି ମୁଁ ନିଜର ସମସ୍ତ ବସ୍ତୁ ଦେହରୁ ଉତ୍ତାର
 ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ରଖିଦିଏ; ତା’ପରେ
 ମୁଁ ହେଟା ହୋଇଯାଏ । ତିନିଦିନ ହେଟା

ସମୟୀ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ସ୍ବାମୀ ବନ୍ଧୁ ଯିବା
 ଯେଉଁ ସମୟ ସ୍ବାମୀ ଯମର ରଜାକୁ ଚକାଇ
 ଯେଉଁଲେ ସେ ଆସିବା ମାଧ୍ୟେ ସ୍ବାମୀର ବନ୍ଧୁ
 ରୁଜିତ ସେହି ରୁଜିତାନ୍ତର ନେଇ ଆସିବା
 ପାଇଁ କହୁଲ । ତା'ର ଇଚ୍ଛା ଚେଷ୍ଟାରେ
 ପାଳିତ ହେଲା । ଲଗା ସବୁ ସେ ଗୋଟିଏ
 ପେଡ଼ରେ ସାଇତି ରଖିଲା ।

ଏଣେ ହେଟାରୁପି ସ୍ବାମୀ ତନିଦିନ ପରେ
 ଫେରି ଆସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁ-
 ରୁଜିତ ନ ପାଇ ବଡ଼ ବ୍ୟଥିତ ହେଲେ । ସେ
 ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଜାଣିପାରିଲେ କି ଏହା ସବୁ
 ସେହି ଦୁଷ୍ଟ ସ୍ତ୍ରୀର କାମ । ତାଙ୍କର ପ୍ରତିଶୋଧ
 ନେବାକୁ ବହୁତ ଇଚ୍ଛା ହେଉଥାଏ । କିନ୍ତୁ ସେ
 ନାଗୁର । ଜଙ୍ଗଲ ବାହାରକୁ ଗଲେ ମଣିଷ-
 ମାନେ କୁକୁର ଲଗାଇ ତାଙ୍କୁ ମାରିଦେବେ ।

ଏଣେ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ବାମୀ ପାଇଁ ମିଛରେ କାନ୍ଦିଲା
 ତା'ପରେ ସେହି ସାମନ୍ତ ରଜାକୁ ବିବାହ
 କରି ଆନନ୍ଦରେ ଥାଏ ।

ବର୍ଷେକାଳ ବିରୁଦ୍ଧ ସ୍ବାମୀଟି ହେଟା ରୂପରେ
 ଜଙ୍ଗଲରେ କଷ୍ଟପାଇ ଥା'ନ୍ତି । ଦିନେ ମୁଖ୍ୟ ରାଜା
 ଅନୁଚରବର୍ଗ ସହ ଶୀକାର କରିବାକୁ ସେହି
 ଜଙ୍ଗଲକୁ ଆସିଥା'ନ୍ତି । ଶୀକାରୀ କୁକୁରମାନେ
 ହେଟାମାନଙ୍କର ଗନ୍ଧ ପାଇ ଚଢ଼ୁଥା'ନ୍ତି । ସେ
 ବିରୁଦ୍ଧ ଦୌଡ଼ ଦୌଡ଼ ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚାଉଥା'ନ୍ତି ।
 ଏମିତି ଦୌଡ଼ ଦୌଡ଼ ବହୁତ କ୍ଲାନ୍ତ ହୋଇ
 ଦେଖିଲା ତାକୁ ଭଲ ପାଇଥିବା ରାଜା ଅନୁ-



ରେକଠାରୁ ଟିକିଏ ଦୂରରେ ଅଛନ୍ତି । ସେ
 ସେହି ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ଦୁଇ ଗୋଡ଼
 ଉପରକୁ ଉଠାଇ ରାଜାଙ୍କ ପାଦରେ ମୁଣ୍ଡ
 ଠୁକାଇଲେ । ଏକଥା ଦେଖି ରାଜା ବିସ୍ମିତ
 ହେଲେ ଓ କହିଲେ, “ନିଶ୍ଚୟ ଏହି ହେଟା
 କିଛି ବସ୍ତୁରେ ପଡ଼ି ମୋର ରେଣୁ ଗୁଡ଼ୁଛି ।
 ଶିକାରୀ କୁକୁରକୁ ଛଡ଼ି ନାହିଁ । ମୁଁ ତାକୁ
 ନେଇ ଜଙ୍ଗଲରେ ଛାଡ଼ି ଆସିବି ।”

ରାଜା ହେଟାକୁ ନେଇ ଜଙ୍ଗଲରେ ଛାଡ଼ିବାକୁ
 ଉଦ୍ୟତ ହୁଅନ୍ତେ ହେଟା ରାଜାଙ୍କୁ ଆନ୍ଦୋଳି
 ଛାଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ରାଜା ବାଧା ହୋଇ ହେଟାକୁ
 ନେଇ ରାଜ୍ୟକୁ ଲେଉଟି ଆସିଲେ । ରାଜାଙ୍କ
 ଗୋଡ଼ା ପାଖେ ପାଖେ ସେ ଚାଲିଥାଏ ।



ଦିନେ ରାଜାଙ୍କର ଦରବାରରେ ସବୁ ସାମନ୍ତ ରାଜାମାନେ ଉପସ୍ଥିତ ଥା'ନ୍ତି । ହେଟାର ସ୍ତ୍ରୀ ବବାହ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଟି ମଧ୍ୟ ସେଠାରେ ଥାଏ । ତାକୁ ଦେଖି ହେଟା ତାକୁ ଦୁଇଥର ଆଦମଣ କଲା । ତା' ଚାଷି କାଟି ଦେଇଥା'ନ୍ତା, ଅନ୍ୟମାନେ କୌଣସି ମତେ ଦୁହଁକୁ ଅଲଗା କଲେ । ଏହାର ରହସ୍ୟ କେହି ଜାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ । କାରଣ ଉକ୍ତ ହେଟା କେବେହେଲେ କାହାକୁ ଆଦମଣ କରିନାହିଁ । ବେଶି ଶୋଳମାଳର ଆଶଙ୍କା କରି ରାଜା ଏଣିକି ହେଟାକୁ ଜଞ୍ଜିରରେ ବାନ୍ଧ ରଖିଲେ ।

ନିର୍ଦ୍ଦରରେ ପହଞ୍ଚି ରାଜା ପରିଚ୍ଛିନ୍ନକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ, “ଏହି ହେଟା ମୋ ପଟ୍ଟରୁ ସୁରକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ । ଏହାକୁ ସବୁଦିନେ ଭଲ ମାଂସ ଖାଇବାକୁ ଦେଇ ରଖିବ । ମନେରଖ ସେ ସର୍ବଦା ବିପଦରୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଯେପରି ରହେ । କିଛି ହାନୀ ଯେପରି ଭା'ର ନ ଘଟେ ।”

ସେହିଦିନଠାରୁ ହେଟାଟି ଘରର କୁକୁର ପରି ରାଜମହଲରେ ଥାଏ । କାହାର କିଛି କ୍ଷତି କରେନାହିଁ । ବଡ଼ ସାଧୁ ପ୍ରକୃତିର ହୋଇଥାଏ । ବେଶି ସମୟ ରାଜାଙ୍କ ପାଖେ ପାଖେ ଥାଏ । ରାତରେ ମଧ୍ୟ ରାଜାଙ୍କ ଶୋଇବା ଘର ତଟାଣରେ ଶୁଏ । ସମେ ରାଜାଙ୍କର ତା' ପ୍ରତି ସ୍ନେହ ବଢ଼ିଲା ।

ଏ ଘଟଣାର କିଛିଦିନ ପରେ ରାଜା ପୁଣି ଶାଈକାର କରିବାକୁ ଗଲେ । ସାଙ୍ଗରେ ହେଟା ମଧ୍ୟ ଥାଏ । ଯିବା ରାସ୍ତାରେ ହେଟା ହୋଇଥିବା ସାମନ୍ତଙ୍କ ଘର ପଡ଼ିଲା । ଆଗରୁ ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀ ରାଜ ଅନୁଗ୍ରହ ପାଇବେ ଓ ନୂତନ ସ୍ବାମୀଙ୍କ ଉପରେ ରାଜାଙ୍କର ଶୁଭଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିବ, ଏଇ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ରାଜାଙ୍କୁ ଓ ତାଙ୍କର ଲେକ-ମାନଙ୍କୁ ବହୁ ଆଡ଼ମ୍ବର ସହକାରେ ଅଟଥି ସଜ୍ଜାର କଲା । ରାଜା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ପୁରାତନ ପ୍ରିୟ ସାମନ୍ତ ରାଜାଙ୍କ ସ୍ବତ୍ବ ମନେକରି ତାଙ୍କର ଆଦର୍ଥ୍ୟ ସ୍ବାିକାର କଲେ । ସେହି ସ୍ତ୍ରୀ ରାଜାଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି ଉପହାର ମଧ୍ୟ ଆଣିଥାଏ ।

ସେ ଯିମିତି ଉପହାର ସହ ରାଜାଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଛି, ହେଟା ହଠାତ୍ ଆଦମଣ

କରି ତାକୁ ମାରି ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲ । ଅନ୍ୟମାନେ ଚନ୍ଦ୍ର ରେ ହେଟାକୁ ମାରି ଦେବାକୁ ଯୋଡ଼ିଲେ । କିନ୍ତୁ ରଜା ହେଟାକୁ ପୁଣି ନିଜ ପାଖକୁ ଡାକି ନେଲେ । ତା'ପରେ କିଛି ସମୟ ଚିନ୍ତା କରିବା ପରେ ରଜା କହିଲେ, “ଏହି ମହଲଙ୍କର ପ୍ରଥମ ସ୍ତାମୀ ମୋର ପ୍ରିୟ ବନ୍ଧୁ ଥିଲେ । ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ଏ ରହସ୍ୟ ଜଣା ପଡ଼ିନାହିଁ କି ତାଙ୍କର କ'ଣ ହେଲା; ସେ କୁଆଡ଼େ ଗଲେ । ତାଙ୍କର ହଠାତ୍ ଏପରି ନିରୁଦ୍ଦେଶ ହୋଇଯିବା ପରେ ପରେହିଁ ଏହି ମହଲଙ୍କର ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତାମୀ ତାଙ୍କର ସବୁ ସମ୍ପତ୍ତି ନେଇ ବସିଛନ୍ତି । ଏହା ପଛରେ କିଛି ରହସ୍ୟ ଅଛି । ନଚେତ୍ ଏହି ସାଧୁସ୍ୱାମୀଙ୍କର ହେଟା କାହିଁକି ସେହି ଦୁର୍ଦ୍ଦିଶୁର୍ଦ୍ଦି ଆକ୍ରମଣ କଲା? ଆଉ ତ କାହାକୁ କରିନାହିଁ କେବେ! ଏବେ ତମେମାନେ ଏହି ପତିତପତ୍ନୀ ଦୁର୍ଦ୍ଦିଶୁ କାରାଗାରରେ ବନ୍ଦୀ କରି ରଖ, ସମସ୍ତ ସତ୍ୟର ଉଦ୍‌ଘାଟନ ହେବ ।”

ରଜାଙ୍କର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଚେଷ୍ଟାର ପାଳନ ହେଲା । କାରାଗାରରେ କିଛିଦିନ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ରହିବା ପରେ ପତ୍ନୀ ସବୁ ଦୋଷ ସ୍ୱୀକାର କଲା ।

ରଜା ଲୋକ ପଠାଇ ପେଟରେ ସୁରକ୍ଷିତ ଥିବା ପୁର ସାମନ୍ତଙ୍କ ବସ୍ତ୍ର ସବୁ ଆଣାଇଲେ ଓ ହେଟାକୁ ବସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଦେଇ ଏକ ଛୋଟ ଘରେ ରଖିଲେ । ଟିକିଏ ସମୟ ପରେ ପୋଷାକ ପତ୍ର ପିନ୍ଧି ସେ ଘରୁ ବାହାରିଲେ ପୁରତନ ସାମନ୍ତରଜା । ରଜା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ ।

ତା'ପରେ ରଜା ସେହି ଦୁଷ୍ଟା ସ୍ତ୍ରୀକୁ ତାର ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତାମୀ ସହିତ ଦେଶରୁ ବାହାର କରିଦେଲେ ଓ ପୁର ସ୍ତାମୀକୁ ତାଙ୍କର ସବୁ ସମ୍ପତ୍ତି ଫେରାଇ ଦେଲେ । ବାକି ଜୀବନରେ ସେ ରଜାଙ୍କ ସାକ୍ଷିକ୍ଷରେ ଭଗିନୀ ହେଟା ରୂପରେ ଓ ଭଗିନୀ ସାମନ୍ତ ରଜା ରୂପରେ ରହି ଜୀବନ ବିତାଇଲେ ।





ସେନାପତି ନିର୍ବାଚନ

ଅନେକ ଦିନ ପୁର କଥା । ଦେବଗିରି ରାଜ୍ୟରେ ରାଜା ବିଷମ ସିଂହ ରାଜୁଡ଼ି କରୁଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଯୁଦ୍ଧରେ ନାମକ ଏକ ମହାନ ମେଧାବୀ ଓ ବିଚାରଶୀଳ ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ ଏବଂ ଶଶିବର୍ମା ନାମକ ଜଣେ କ୍ଷତ୍ରିୟ ଓ ପରାମର୍ଶୀ ସେନାପତି ଥିଲେ । ଦୁହେଁ ଥିଲେ ରାଜଭକ୍ତ । ଦୁହେଁଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ରାଜା ଅତି ସୁନ୍ଦର ରାଜ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ ଶାସନ କରୁଥାନ୍ତି । ପ୍ରଜାମାନେ ଅତି ସୁଖ, ଶାନ୍ତିରେ ଥାନ୍ତି । ଶତ୍ରୁମାନେ ତ କଦାପି ଜଳନ୍ତନାରେ ସୁଦ୍ଧା ଏହି ରାଜ୍ୟକୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ସାହସ କରି ନାହାନ୍ତି । ଦୁର୍ଭିକ୍ଷବେଳେ ହଠାତ୍ ଦିନେ ହୃଦ୍‌ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ସେନାପତି ଶଶିବର୍ମା ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ ପଡ଼ିଲେ । ଏବେ ରାଜା ବଡ଼ ଚିନ୍ତାରେ ପଡ଼ିଲେ ସେନାପତି ପଦ କାହାକୁ ଦେବେ ।

“ମହାମନ୍ତ୍ରୀ, ଆମ ସୈନ୍ୟବାହନର ସେନାଧ୍ୟକ୍ଷମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କାହାକୁ ନୂତନ ସେନାପତି ରୂପେ ମନୋନୀତ କରାଯିବ ?” ରାଜା ପଚାରିଲେ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ ଅନେକ ସମୟ ଚିନ୍ତା କରି କହିଲେ, “ମହାରାଜ, ଆମ ସୈନ୍ୟବାହନ ବାହାରେ ମଧ୍ୟ ବହୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଯୁବକ ଅଛନ୍ତି । ଆମ ସେନାଧ୍ୟକ୍ଷମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣକୁ ସେନାପତି କଲେ ଅନ୍ୟମାନେ ମନ ଦୁଃଖ କରିବେ । ବାହାରୁ କାହାକୁ ଆଣିଲେ ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିପଦ ନାହିଁ । ଖାଲି ସେତକ ନୁହେଁ, ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ଯଦି କାହାର ଅସାଧାରଣ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଦକ୍ଷତା ଥାଏ, ତେବେ ସେ ମଧ୍ୟ ସୁଯୋଗ ପାଇବା ଉଚିତ ।” ମନ୍ତ୍ରୀ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ । ରାଜା ଏ ପରାମର୍ଶ ବେଶ୍ ଉଚିତ ମନେ ହେଲା । ସେହି ଅନୁସାରେ

ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ନିମନ୍ତେ ସେ ଲୋକଙ୍କୁ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ।

ସାରା ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ କରୁଥିବା ଲୋକ
ସେନାପତି ନିବାସନ ପାଇଁ ପ୍ରାଥୀ ଆବଶ୍ୟକ ।
ଅନେକ ଯୋଦ୍ଧା ଓ ମେଧାବୀ ଯୁବକ ଆସିଲେ ।
ସେମାନଙ୍କୁ ନାନା ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କରା
ହେଉଥାଏ । ଅବଶେଷରେ ନିଶିଳ ଓ ନିଶାନ୍ତ
ନାମକ ଦୁଇଜଣ ଯୁବକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରୀକ୍ଷାରେ
ସମାନ ଯୋଗ୍ୟତା ସହ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ।
କିନ୍ତୁ ସେ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କିଏ ଯୋଗ୍ୟ
ଚାହା ବାଛୁବା ଏକ ସମସ୍ୟା ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ।

ତା'ପରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଯୁଗନ୍ତର ଓ ରାଜା
ବିଚ୍ଚମବର୍ମା ଦୁହେଁ ଅନେକ ସମୟ ଧରି ବିଚାର
କରି ଠିକ୍ କଲେ କି ଆଉ ଏକ ଶେଷ ପରୀକ୍ଷା
ହେବ ଯାହାର ଫଳାଫଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର
କରିବ ସେନାପତି ନିବାସନ । ପରୀକ୍ଷାଟି ଥିଲା
ଏହିପରି । ଦୁଇଟି ଶାଳ ଗଛର ଶାଖାରେ
ଦୁଇଟି ପିତୁଳ ରଖାହେବ । ଗଛ ତଳେ ଥିବା
ପାଣିକୁଣ୍ଡକୁ ଗୁହଁ ସେହି ପିତୁଳକୁ ଧନୁସବାଣ
ଦ୍ଵାରା ଯିଏ ଲକ୍ଷ୍ୟଭେଦ କରିପାରିବ ସେ ଜିତିବ ।

ଆଦେଶ ପାଇବାର ପରମ୍ପଦୂର୍ଭରେହିଁ ନିଶିଳ
ପାଣିକୁ ଗୁହଁ ବାଣମାର ଲକ୍ଷ୍ୟଭେଦ କଲା ।
ନିଶାନ୍ତ ମଧ୍ୟ ତାହା କରିପାରିଲା, ତେବେ
କେତେ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପଛରେ ଶଲା ।

ରାଜା ଶୁଣି ହୋଇ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହିଲେ,
“ଏବେ ଆଉ ଚନ୍ଦ୍ରା କରିବାର କ'ଣ ଅଛି ?



ସମସ୍ୟା ତ ସମାଧାନ ହୋଇଗଲା । ନିଶିଳକୁ
ସେନାପତି ପଦ ଦେବା ।”

ମନ୍ତ୍ରୀ ଟିକିଏ ତୁପ୍ତ ରହୁଯାଇ କହିଲେ,
“ମହାରାଜ, ମୋର ପ୍ରସ୍ତାବ ଆପଣଙ୍କ ଉତ୍ତ-
ପୁଚ୍ଛତାରେ ବାଧା ଦେଇପାରେ । ସେଥିପାଇଁ
କ୍ଷମା କରବେ । ମୋ ମତରେ ନିଶାନ୍ତ ଓ
ନିଶିଳ ଦୁହେଁ ଲକ୍ଷ୍ୟଭେଦ କଲେ ମଧ୍ୟ
ନିଶିଳର ବାଣ ଅନେକ ଶାଖା ଯଦି ସବୁ ନଷ୍ଟ
କରିଛି । ଅଥଚ ନିଶାନ୍ତର ବାଣ ଗୋଟିଏ
ସୁଦୃଢ଼ ପତ୍ର ନଷ୍ଟ ନକରି ଲକ୍ଷ୍ୟଭେଦ କରିଛି ।
ତେଣୁ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଶାନ୍ତଙ୍କୁ ବେଶି ଯୋଗ୍ୟ ।
ବରଂ ଆମେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପରୀକ୍ଷା କରି
ଦେଖିବା; ଫଳାଫଳ କ'ଣ ହେଉଛି ।”

“ଯାହା ତୁମର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ପ୍ରତିଯୋଗିତା ପାଇଁ ଯେତେ ପରୀକ୍ଷା ହେଉଛି ମୋ ପାଇଁ ସମସ୍ୟାଟି ସେତେ ଜଟିଳ ହୋଇ ଉଠୁଛି । ଏବେ ଦେଖାଯାଉ ଶେଷ ପରୀକ୍ଷାରେ କିଏ କୃତକାରୀ ହେଉଛି ।” ରାଜା ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ କହିଲେ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ ସୁଗନ୍ଧର ଦୁଇଟି କୁସୁମୀ ଦୁଇ-ଜଣକୁ ଦେଇ କହିଲେ, “ତୁମ ସମ୍ମୁଖରେ ଦୁଇଟି ଶାଳ ଗଛ । ତୁମେ ଦୁହେଁ ଯେତେ-ଶିଥି ପାର ଗଛଟିକୁ କାଟିଦିଅ ।”

ନିଖିଳ କୁସୁମୀ ହାତକୁ ନେବା ମାତ୍ରେ ତା’ ଗଛରେ ଶ୍ଵେତ ମାରିଲା । କିନ୍ତୁ ନିଶାନ୍ତ କୁସୁମୀଟି ନେଇ ଗୋଟିଏ ପଥରରେ ଘଷି ଧାର କଲା । ଏଣେ ନିଖିଳର ଗଛ ପ୍ରାୟ ଅଧାଅଧ ସରି ଆସିଲାଣି, ଅଥଚ ନିଶାନ୍ତ ଏବେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆରମ୍ଭ ବି କରିନାହିଁ । ରାଜା ଜାଣିଲେ ଏବେ ନିଖିଳହିଁ ସେନାପତି ପଦ ପାଇବ । କିନ୍ତୁ କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ନିଖିଳ ଗଛ କାଟି

କାଟି ହାଲିଆ ହୋଇ ପୋଲ ଓ ଗଛ ମ ଚଳି ନିଶାନ୍ତ ସେତେବେଳେ ଗଛ କାଟିବା ଆରମ୍ଭ କଲା । କୁସୁମୀ ଏବେ ଧାରୁଆ ହୋଇ ଯାଇଥିବାରୁ ଖୁବ୍ ଶିଘ୍ର ନିଶାନ୍ତ ଗଛ କାଟି ଚାଲିଲା । ସେତେବେଳକୁ ନିଖିଳର ହାତ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲାଣି । ନିଶାନ୍ତ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଗଛକୁ କାଟି ଦୁଇଶଗ୍ଠ କରିଦେଲା । ଏହି ଘଟଣାରେ ସମସ୍ତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ନିଶାନ୍ତର କାଟିବାର ଚଢ଼େଇତା ଦେଖି ନିଖିଳ ହତୋତ୍ସାହ ହୋଇ ଆଗରୁ କାଟିବା ଛାଡ଼ି ବସି ପଡ଼ିଥିଲା ।

ନିଶାନ୍ତ କୃତକାରୀ ହେବାରୁ ରାଜା ଫୁଲମାଳ ଦେଇ ତାକୁ ଅଭିନନ୍ଦନ କଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀ ସୁଗନ୍ଧର ଓ ପ୍ରଜାମାନେ ବହୁତ ଶୁଣି ହେଲେ । ସାରା ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ନିଶାନ୍ତ ଦେବଶିରି ରାଜ୍ୟର ସେନାପତି ପଦ ପାଇଲା ବୋଲି ରାଜା ବିଜୟବର୍ମା ଘୋଷଣା କଲେ ।





ଭୂତଶୀ

ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ ରାଜେଶ ନାମକ ବ୍ୟବସାୟୀଟିଏ ରହୁଥାଏ । ତା' ଘରଟି ଗ୍ରାମର ଶେଷ ପ୍ରାନ୍ତରେ । ଘରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁଅଟିଏ ଦୁଇଟି । ବ୍ୟବସାୟ ଛଡ଼ା ଘରେ କିଛି କୁକୁଡ଼ା ପାଳିଥାଏ ଓ ଗାଈ ସବୁ ରଖିଥାଏ । ସେଥିରୁ ମଧ୍ୟ କିଛି ପଇସା ପଡ଼ି ମିଳିଯାଏ । ଏମିତି ହୋଇ କୌଣସି ମତେ ସୁଖେ ଦୁଃଖେ ପରିବାରଟି ଚଳି ଯାଉଥାଏ ।

ରାଜେଶ ତୁଟି ବନ୍ଦିକରେ । ତା'ର ଧରାବନ୍ଧା କେତେକ ଗ୍ରାହକ ଥା'ନ୍ତି । ତା' ଛଡ଼ା ନାନା ରଙ୍ଗର ତୁଟି ସବୁ ବୁଲି ଗଣ୍ଡିଲରେ ରଖି ଗ୍ରାମରୁ ଗ୍ରାମାନ୍ତର ବୁଲେ ।

ରାଜେଶ ପ୍ରତ୍ୟହ ସକାଳୁ ଉଠି ଗାଈ ଦୁହେଁ, ଗାଈମାନଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଇ ଚରିବାକୁ ଛାଡ଼ି ଦିଏ । ନିଜେ କିଛି ଖାଇନିଏ ଆଉ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଖାଦ୍ୟପୁଡ଼ାଟିଏ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ତୁଟି ବନ୍ଦି

କରିବାକୁ ବାହାରିଯାଏ; ଫସାକୁ ଫେରିଆସେ । ସେ ସାଧାରଣ ଘାମରେ ତୁଟି ବନ୍ଦି କରିବାରୁ ସମସ୍ତିଙ୍କର ପ୍ରିୟ ହୋଇଥାଏ ।

ଦିନେ ରାଜେଶ ଖରାବେଲେ ବୁଲି ବୁଲି ଗ୍ରାମ ଶେଷରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ବରଗଛ ପାଖରେ ଆସି ପଡ଼ିଥିଲା । ନିକଟରେ ଥାଏ କୁଅଟିଏ । ସେ କୁଅରୁ ପାଣି ଆଣି ବରଗଛ ଛାଇରେ ବସି ଆରାମ କରି ପେଟ ଭରି ଖାଇଲା । ବଳକା ଖାଦ୍ୟ ସେଇଠି ଛାଡ଼ି ଆସିଲା ବୁଲ ବୁଲୁର ଖାଇ ସମା କରିଦେବ ଭାବ ।

ରାଜେଶ ଯିବା ପରେ ପରେହିଁ ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସୀ-ଟିଏ ଆସି ସେଠାରେ ପଡ଼ିଥିଲା । ରାଜେଶେ ବଳକା ଖାଦ୍ୟ ସବୁ ସେଠାରେ ପଡ଼ିଥିବାର ଦେଖିଲା । ସେତେବେଳେ ତାକୁ ବହୁତ ଶ୍ରେକ ଲାଗୁଥାଏ । ସେ ଖୁସିରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଖାଇ ପକାଇଲା । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ କଥା ମାଂସ



ଖାଉଥାଏ । ରହା ହୋଇଥିବା ସ୍ବାଦିଷ୍ଟ ଖାଦ୍ୟ ସବୁ ଖାଇ ଘରକୁ—ଆଜା, ମଣିଷକ ଖାଦ୍ୟର କି ସ୍ବାଦ ! ବରଂ ଏବେଠାରୁ ମୁଁ ମଣିଷ ରୂପ ନେଇ ମଣିଷକ ସହୃଦ ରହିବି ।

ତା'ପରେ ସେହି ବରଗଛ ମୂଳରେ ରାଜେଶକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷା କରି ବସି ରହିଥାଏ । ଧୂଆଁ ସମୟକୁ ରାଜେଶ ସେଇବାଟ ଦେଇ ଫେରିଲା । ବରଗଛ ନିକଟରେ ଥିବା କୁଅ ମୂଳକୁ ଯାଇ ପାଣି ପିଇଲା । ହଠାତ୍ ଦେଖିଲା ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟିଏ ବରଗଛ ତଳେ ବସି କାନ୍ଦୁଛି । ତା'ର ମନ ବହୁତ ବ୍ୟଥିତ ହେଲା । ସେ ପଚାରିଲା, “ଭଉଣୀ ତୁମେ କିଏ ? ଏପରି କାନ୍ଦୁଛ କାହିଁକି ?

“ବାବୁ, ବହୁ ବୃତ୍ତ ଦେଶରେ ମୋର ଘର । ମୋ ସ୍ବାମୀ କୁଆଡ଼େ ଘର ଛାଡ଼ି ପଳେଇଛି । ଖାଇବାକୁ ନାହିଁ । ଭାଙ୍ଗି କିନ୍ଦା କରି କାନ୍ଦୁଛି ।” ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି କହିଲା ।

“ଓହୋ, ତେବେ ତ ବଡ଼ ଦୁଃଖେ କଥା । ଠିକ୍ ଅଛି, ମୋେ ଆମ ଘରକୁ ଆସ । ମୋ ସ୍ତ୍ରୀକୁ କାମଧରାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ । ଦରମା ତ ମୁଁ ଦେଇପାରିବି ନାହିଁ । ଅନ୍ତତଃ ପେଟଭରି ଖାଇବାକୁ ଦେବି । ଇତ୍ୟାଦିରେ ତମ ସ୍ବାମୀ ଫେରି ଆସିଲେ ପୁଣି ତୁମ ଘରକୁ ଫେରିଯିବ ।” ରାଜେଶ ଦୟା ଦେଖାଇ କହିଲା ।

ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି କହିଲା, “ବାବୁ, ଆପଣ ମୋତେ ଏତେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ; ଧନ୍ୟବାଦ । କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ କଥା ମନେ ରଖିବେ । ଭରି ପାରୁ ନଥିବା କାମ ମୋତେ ସେଉଁଦିନ ଦେବେ ସେଦିନ ମୁଁ ଘର ଛାଡ଼ି ପଳାଇବି ।”

ରାଜେଶ ତା'ର ସର୍ତ୍ତ ସ୍ୱୀକାର କରି ତାକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଘରକୁ ଗଲା । ସେଠାରେ ସବୁ ଘଟଣା ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀକୁ କହିଲା । ତା'ର ସ୍ତ୍ରୀ ପଚାରିଲା, “ଭଉଣୀ ତୁମ ନାମ କ'ଣ ?”

“ମୋ ନାମ ଦାନବା,” ସେ କହି ନଈର କହି ପକାଇଲା ।

ତା'ପର ଦିନଠାରୁ ରାଜେଶ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଘର କାମରେ ସେ ବହୁତ ସାହାଯ୍ୟ କଲା । ପ୍ରାୟ ଘର ଗୋଟାକର କାମ ଦାନବା କରୁଥାଏ ।

ଦିନେ ବହୁତ ସମୟରେ ସାଙ୍ଗରେ ଘରକୁ
 ଫେରିଲା । ଶାଢ଼ୀ ଦିନ, ତା' ଉପରେ ଘେନିଲେ
 ଘୋଡ଼ାଫୋଇ ତା' ସ୍ତ୍ରୀ କୁଆମାନଙ୍କୁ ଧରି
 ଶୋଇଥାଏ । ତଳେ ଟୋଣରେ ଦାନବା ମଧ୍ୟ
 ଘୋଡ଼ାଫୋଇ ଶୋଇଥାଏ । ଘର ଭିତର
 ପଥର ବନ୍ଦ । ସାଙ୍ଗେ କବାଟ ବାଡ଼େଇବାରୁ
 ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ଦାନବାକୁ କହିଲା କବାଟ
 ଖୋଲିବାକୁ । କିନ୍ତୁ ଏ କ'ଣ ? ସାଙ୍ଗେର
 ସ୍ତ୍ରୀ ଦେଖିଲା ଶୋଇବା ସ୍ଥାନରୁ ଶୋଇରହି
 ମଧ୍ୟ ଦାନବା ହାତ ବଢାଇ କବାଟ ଖୋଲିଲା ।
 ହଠାତ୍ ହାତଟା ଦଣ୍ଡାତ ଲମ୍ବା ହୋଇଗଲା ।
 ଏସବୁ ଦେଖି ସାଙ୍ଗେର ସ୍ତ୍ରୀ ଗୁନିଆରେ
 କମ୍ପିଛି, କିନ୍ତୁ ନ ଦେଖିଲା ପରି ମାରବ
 ରହିଲା । ପରଦିନ ସେ ନିଦରୁ ଉଠି ସାଙ୍ଗେକୁ
 ସବୁ କଥା କହିଲା । ସେ କହିଲା, “କାମ
 ସୁନ୍ଦର କରୁଛି, ହେଲେ ତା'ର ନାମ
 ଅନୁସାରେ ସେ ଦାନବା ହେବ ବୋଧହୁଏ,
 ମାନବା ନୁହେଁ ।”



କରି ପାରିଲା । କିନ୍ତୁ ତାକୁ ତ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଭାବରେ
 ବାହାର କରି ଦେଇ ଦେବନାହିଁ ! ଏବେ
 ସେ ଗୋଟାଏ ଉପାୟ ପାଞ୍ଚିଲା । ତା'ର ମନେ
 ପଡ଼ିଲା ଦାନବତାର ସର୍ବ କଥା ।

ସାଙ୍ଗେ ଦାନବାକୁ ଡାକି କହିଲା, “ଦେଖ
 ଭଉଣୀ, ଆମ ଘର ଗୁରୁପାଖ ଭାରି ଅରମା
 ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ଯାହା ଫସଲ କଲେ ବୁଲ
 ଶାରି ପଶି ଶାଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ
 ପାଟିର ତମେ ଆମ ଜାଗାର କଡ଼େ କଡ଼େ
 ବୁଲାଇ ଦିଅନ୍ତୁ କି ?”

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ । ଦାନବା କାମରେ ଲାଗିଗଲା ।
 ସୁନ୍ଦର ପାଟିର ତଆରି କରି ଭଲ ଭଲ
 ଫୁଲଗଛ ଓ ଫଳ ଗଛ ସବୁ ଲଗାଇ ଏକ

ସାଙ୍ଗେ ମଧ୍ୟ ଭାବ ଦେଖିଲା ଯେ ଗତ
 କାଲି କବାଟ ଖୋଲିବା ପରେ ସେ ଘର
 ଭିତରକୁ ପଶି ଆସି ଦେଖିଲା ଯେ ଦାନବା
 ସପ ଉପରେ ଘୋଡ଼ାଫୋଇ ଶୋଇଛି ।
 କବାଟ ଖୋଲିବା ପରେ ଜଣେ ନିଜ ବଛଣାକୁ
 ଆସିବାକୁ କହି ସମୟ ତ ଲାଗିବ । ଏବେ
 ଶିଫ୍ଟ କପରି ବଛଣାକୁ ଗଲା ? ଏବେ ସେ
 ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀର କଥା ଭଲ ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧ

ସୁନ୍ଦର ବଂଶୀ ମଧ୍ୟ ଚାଲି ଯାଇଛି । ତା'ପରେ
 ରଜେଶ ଓ ଶାଁ ବାଲି ଜାଣିଗଲେ ସହର
 ରହସ୍ୟ । ରଜେଶ ତାକୁ ଚଳୁ ନଥିବା ।
 କିନ୍ତୁ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ସବଦା ଆସି
 ରଜେଶକୁ ବ୍ୟସ୍ତ କଲେ, ସେମାନେ କହିଲେ
 ଶିଳ୍ପ ତାକୁ ଚଢ଼ିଦିଅ ନହେଲେ ତୁମେ
 ଗ୍ରାମ ଛାଡ଼ି ପଳାଇ ଯାଅ କିମ୍ବା ତମେ କିଛି
 କରି ନପାରିଲେ ଆମକୁ ଛାଡ଼ିଦିଅ ଆମେ
 ଠିକ୍ କରିଦେବୁ । ରଜେଶ କେବଳ କହିଲା;
 “ଆଜ୍ଞା ଦେଖାଯିବ । ଆପଣମାନଙ୍କର
 ପାହା ଲଜ୍ଜା ।”

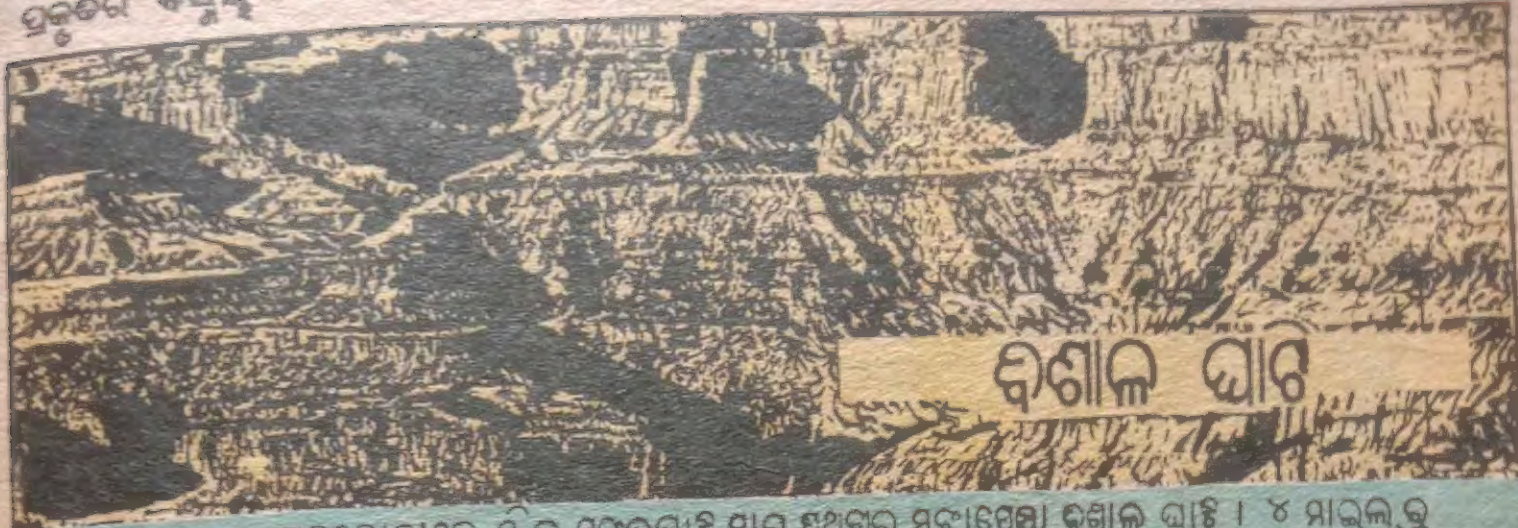
ଦିନେ ରଜେଶର ଘରେ ତା'ର ପିଲା ଦୁହେଁ
 ଶେକୁଆ'ନ୍ତୁ ଓ ତାଙ୍କ ପଡ଼ୋଶୀ ଲୋକ ସବୁ
 ବସି ରଜେଶ ସହକ ଗପ କରୁଥା'ନ୍ତୁ । ଏଇ
 ସମୟରେ ମୁଷାଟି ବଲେଇଟିଏ ଗୋଡ଼ାଇବାରୁ
 ଯାଇ ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ଗାତ ଭିତରେ
 ପଶିଗଲା । ଦାନବୀକୁ ହୁଆମାନେ କହିଲେ,
 ଦାନବୀ ଅପା, କି ସୁନ୍ଦର ମୁଷାଟିଏ ! ଧରି ଆଣି

ଦେବ ?” “ନାହିଁ” କହି ସେ ଶିଳ୍ପ
 ଗୋଟିଏ ମୁଷା ଚୁପି ନେଇ ଗାତ ଭିତରେ
 ପଶିଗଲା । ସେଠାରେ ବସିଥିବା ପଡ଼ୋଶୀକ
 ଭିତରୁ ଜଣେ ବସି ବସି ସେମକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ
 କରୁଥିଲେ । ସେ ହଠାତ୍ ଦୌଡ଼ି ଆସି ମାଟି
 ଖୋଳିଲେ ଓ ଗୋଳେଇ ପକାଇ ଗାତଟି ବନ୍ଦ
 କରିଦେଲେ ଓ ପୁଣି ରଜେଶ ପାଖକୁ ଲେଉଟି
 ଆସିଲେ ।

“କ'ଣ ହେଲା ଘାଇ, ହଠାତ୍ କୁଆଡ଼େ
 କଥା ମଝିରୁ ଉଠିଗଲା ?” ରଜେଶ ପଚାରିଲା ।

“ଆଜ୍ଞା କିଛି କଥାବାଣ୍ଟି ହେବାର
 ଦରକାର ନାହିଁ । ତୁମର ସମସ୍ତ ସମସ୍ୟା
 ବହୁ ସହଜରେ ସମାଧାନ ହୋଇଛି ।
 ଏବେ ଆମେ ଯାଉଛୁ । ନମସ୍କାର ।”
 ପଡ଼ୋଶୀଟି ଦାନବୀ ସ୍ତମ୍ଭରେ ଘଟିଥିବା ସବୁ
 କଥା କହିଲେ । ସମସ୍ୟାଟି ଏବେ ସହଜରେ
 ସମାଧାନ ହୋଇଥିବାରୁ ସମସ୍ତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ
 ହେଲେ ଓ ପ୍ରାଣ ଖୋଲି ହସିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।





ବିଶାଳ ଘାଟ

ଆମେରିକାର ଆର୍କାନୋନାରେ ସ୍ଥିତ ପବ୍ଲୋପାଟି ସାରା ପୃଥିବୀର ସର୍ବାଗ୍ରେଷ୍ଠ ବିଶାଳ ଘାଟ । ୪ ମାଇଲ୍‌ରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ୧୩ ମାଇଲ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଠାଣି ଓ ୧୧୭ ମାଇଲ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟାପ୍ତ ଏହି ଘାଟ ମାନଙ୍କର ଗଭୀରତା ୨୦୦୦ ଫୁଟ୍ । ୨୨୫ ମିଲିଅନ୍ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ କଲିଫର୍ଣ୍ଣିଆ ନଦୀର ଧାର ଯୋଗୁ ଏ ଘାଟ ସବୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲେ । କଲିଫର୍ଣ୍ଣିଆର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯୋଗୁ ଏସବୁ ଘାଟର ଆକୃତି ବଦଳି ଦେଖାଯାଏ ।

ସାହାରା ମରୁଭୂମିରେ ବାଲୁକା ପତ୍ତନ ସବୁ କିଛି ଲକ୍ଷରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପ୍ରାୟ ୪୦୦ ଫୁଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଭୀର ହୋଇଥାଏ ।



ସାହାରା



ରକ୍ତମୟ ମାଛ

ଆଣ୍ଟାକ୍ଟିକାର ବରଫରେ ରହୁଥିବା ମାଛମାନଙ୍କର ରକ୍ତ ବାହାରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖାଯାଏ । ରକ୍ତଧାରୀ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶତକଡ଼ା ୯୦ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ହେମୋଗ୍ଲୋବିନ୍ ଏମାନଙ୍କ ରକ୍ତରେ ନାହିଁ, ଯାହା ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ଅଳ୍ପ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ପ୍ରସାରଣ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।



ହାତୀର ନିଦ

ହାତୀ ସାବଧାନ ମଧ୍ୟରେ କେବଳ ଦୁଇଘଣ୍ଟା ମାତ୍ର ଶୋଇଥାଏ ।

କେମ୍ପୋର
ନୂଆ ଆବିଷ୍କାର

ପକ୍ୱଳେ ଅରୁଣ ଭିତରେ
ଭରିଛି ଦେଖି କେମ୍ପୋର

କେମ୍ପୋର ଚକୋଲେଟ୍ ପ୍ରକର ଅରୁଣ'ର
ନୂଆ ସମ୍ପାଦନା ଖୋଲାଯାଇଛି ଏବେ । ତେଣୁ କେମ୍ପୋର
ଆପଣଙ୍କ ଗୁରୁପଡ଼େ ଦୁଇ-ଦୁଇ ମୁହଁରୁ ଚକୋଲେଟ୍‌ର
ସ୍ବାଦ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଆମ ସମୟ ।

ଦେଖନ୍ତୁ, ଆପଣଙ୍କ ସୁ-ମଧୁର
ଘର ପାଇଁ ସବୁରି ବାହାବା
ସୁଗାପାଉଁଶ ।

କେମ୍ପୋର
ଚକୋଲେଟ୍ ପ୍ରକର ଅରୁଣ
କଞ୍ଚିଆ ପୁଆଦ ବାଣ୍ଟନ୍ତୁ



ଭାରତ'ର ସର୍ବବୃହତ୍
ସର୍ବାଧିକ ପ୍ରାୟରେ ଉତ୍ପାଦିତ
କେମ୍ପୋର ଚକୋଲେଟ୍, ମାଲେସିଆ



ଫଟୋ-ପରିଚୟ-ପ୍ରତିଯୋଗିତା: ପୁରସ୍କାର ଟ. ୫୦

ପୁରସ୍କାର ପରିଚୟାଳୟ ଅନୁଗୋଚର ୧୯୮୮ ପଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ



Bishan Maheshwari



Ravindra S. Kamboj

★ ଉତ୍ତମ ଚିତ୍ର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିଚୟୋକ୍ତି ଦ୍ଵାରା ଗୁରୁ ଧାତୁରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବା ଏକ ପରସ୍ପର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିବ । ★ ଅଗଷ୍ଟ ୧୦ ପୃଷ୍ଠା ପରିଚୟୋକ୍ତି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାର । ★ ସର୍ବାଧିକ ଉତ୍ତମ ଚିତ୍ରକୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ପରିଚୟୋକ୍ତି ପାଇଁ ଟ. ୫୦-୦୦ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ । ★ ପରିଚୟୋକ୍ତି ସହ ଠିକଣା ଯୋଗାଯୋଗରେ ଲେଖି ନମ୍ବର ଠିକଣାରେ ପଠାନ୍ତୁ :

ଚନ୍ଦାମାମା ଫଟୋ ପରିଚୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା, ମାତ୍ରାସ-୨୦୦୦୨୭

କୃତ୍ରିମ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଫଳ

ପ୍ରଥମ ଚକ୍ର : ଭଲଭର ଫଟୋ ଉପାଦାନ ଦେଖି, 'ଜନ୍ମମାମୁ'ରେ ମୁଁ ତାହା ପ୍ରସିଦ୍ଧ !
ଦ୍ଵିତୀୟ ଚକ୍ର : ଭଲଭର ଫଟୋ ଦୃଷ୍ଟି ପକ, ତୋ' ସାଥେ ହେବ ମୁଁ ଦ୍ଵିତୀୟ ଚକ୍ର !!
ପୁରସ୍କାର ବିବରଣୀ : ସୁକାତା ମହାନ୍ତି, (ବୃନ୍ଦାବନ)
ବିବରଣୀକୁ ଅନୁଗୋଚର, ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ଜନ୍ମମାମୁ

ବାର୍ଷିକ ଦେୟ : ଟ. ୩୦-୦୦

ମନୋନୀତ ପଠାଉବା ଠିକଣା :

ଡକ୍ଟର ଏକେନ୍ଦ୍ରସିଂହ, ଚନ୍ଦାମାମା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର, ବଡ଼ବଲ୍ଲଭୀ, ମାତ୍ରାସ-୨୦୦୦୨୭

ବିବରଣୀ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଖି ବିବରଣୀ ପାଇଁ ନମ୍ବର ଠିକଣାରେ ଲେଖନ୍ତୁ :

ଚନ୍ଦାମାମା ପବ୍ଲିକେସନ୍ସ, ଚନ୍ଦାମାମା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର, ବଡ଼ବଲ୍ଲଭୀ, ମାତ୍ରାସ-୨୦୦୦୨୭

Printed by B.V. REDDI at Prasad Process Private Ltd., 188 N.S.K. Salai, Madras 600 026 (India) and
Published by B. VISHWANATHA REDDI on behalf of CHANDAMAMA PUBLICATIONS, Chandama-
ma Buildings, Vadapalani, Madras 600 026 (India). Controlling Editor: NAGI REDDI.

The stories, articles and designs contained herein are exclusive property of the Publishers and copying or adapting them in any manner will be dealt with according to law.

"For every breath one takes, a child dies from a vaccine-preventable disease."

Every year, 3.5 million children die for want of vaccine. Imagine, the population of cities of the size of Ahmedabad or Bangalore annihilated every year.

"Can we afford to wait?"

Help implement **POLIOPLUS PROGRAMME**

Rotary International

Supporting the immunization programmes of UNICEF and WHO.

Besides funding for vaccines, POLIOPLUS helps increase the protection levels of those programmes through **SOCIAL MOBILIZATION** i.e. community education, volunteer support and public promotion.

Rotary will fight Polio.Plus measles, diphtheria, tuberculosis, whooping cough and tetanus.

For a child it could be a matter of life or limb.

Give generously to **PolioPlus**

Cut and mail to:

Chairman

POLIOPLUS CAMPAIGN TRUST

128, Golf Links

New Delhi 110 003.

Here's what You Can Do

YES, WE WISH TO SUPPORT THE POLIOPLUS CAMPAIGN TRUST

We enclose our Cheque/Draft of Rs.

Name

Designation

Company Address

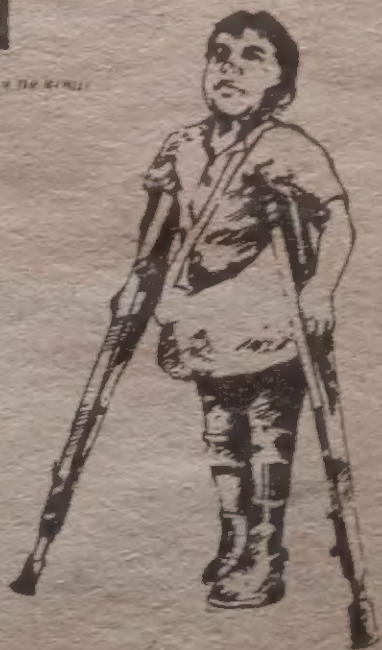
Phone No.

Cheques/Drafts should be drawn in favour of
POLIOPLUS CAMPAIGN TRUST payable in
Bombay. Contributions are exempted from
income tax under section 80 (G) of the Income
Tax Act, 1961.

CMP



A Rotary International and UNICEF campaign
ILLUSTRATION BY THE POLIOPLUS CAMPAIGN TRUST



"YOU HAVE NOT DONE ENOUGH AS LONG AS YOU ARE CAPABLE OF DOING MORE." **ACT NOW.**